

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA

ESCOLA POLITÈCNICA SUPERIOR DE GANDIA

LLICENCIATURA EN CIÈNCIES AMBIENTALS

UNIVERSIDAD
POLITECNICA
DE VALÈNCIA

ESCUELA POLITÈCNICA
SUPERIOR DE GANDIA

“Estudi de la Fauna Vertebrada en el municipi d’Almoines”

TREBALL FINAL DE CARRERA

Autora:

Meritxell Romeu Salvat

Director:

Jesús Miguel Villaplana Ferrer

GANDIA, 2010

Al meu tiet

AGRAÏMENTS

A la meva mare, al Dani i a la família en general per ajudar-me, donar-me suport i confiar en mi durant aquest temps.

Als meus millors amics (especialment a Yolanda) i companys per donar-me una altra visió del projecte.

Al meu tutor

A l'ajuntament d'Almoines per facilitar-me l'Agenda 21

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	6
2. OBJECTIU	8
3. MÈTODE	9
4. SITUACIÓ GEOGRÀFICA	10
5. ESTUDI DEL MEDI FÍSIC	12
5.1. <u>Geologia</u>	12
5.2. <u>Litologia</u>	14
5.3. <u>Geomorfologia</u>	16
5.4. <u>Edafologia</u>	16
5.5. <u>Climatologia</u>	17
5.5.1. Temperatura	19
5.5.2. Precipitació	21
5.5.3. Altres factors ambientals	22
5.6. <u>Biogeografia</u>	23
5.7. <u>Hidrologia</u>	24
5.7.1. El riu Serpis. Descripció general del riu	25
5.8. <u>Riscos</u>	26
5.8.1. Riscos geològics i edàfics	27
5.8.2. Riscos hídrics	28
5.9. <u>Ordenació territorial municipal</u>	30
5.9.1. Classificació del sòl	30
5.9.2. Usos del sòl	36
5.9.3. Superfície dedicada a cada us	38
5.10. <u>Llocs d'interès</u>	38
5.10.1. Paisatge protegit	39
5.10.2. Rutes i punts d'interès del terme municipal d'Almoines	40
6. ECOSISTEMES	42
6.1. <u>Plana al·luvial</u>	42
6.1.1. Els tarongers	43
6.1.2. L'ambient urbà	44

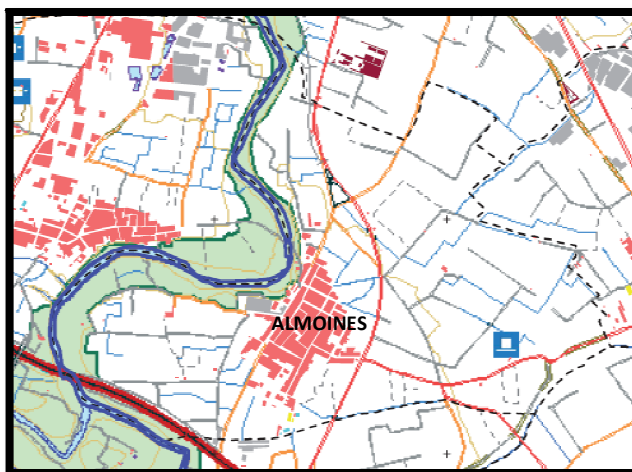
6.2. <u>Barranc del riu Serpis</u>	44
7. FLORA	46
7.1. <u>Vegetació potencial</u>	46
7.2. <u>Vegetació actual</u>	50
8. FAUNA	58
8.1. <u>Amfibis</u>	58
8.2. <u>Aus</u>	62
8.3. <u>Mamífers</u>	114
8.4. <u>Peixos</u>	129
8.5. <u>Rèptils</u>	133
9. ANALISI DE FACTORS AMBIENTALS	142
9.1. <u>Residus</u>	142
9.1.1. Gestió dels residus sòlids urbans en Almoines	142
9.2. <u>Aigua</u>	145
9.2.1. Usos i contaminació de l'aigua	145
9.2.2. Abastament i recursos hídrics	147
9.2.3. Depuració d'aigua residual	147
9.2.4. Sobreexplotació d'aqüífers	148
9.3. <u>Atmosfera</u>	148
9.3.1. Informació de la qualitat de l'aire	148
9.3.2. Fonts de contaminació atmosfèrica	149
9.3.3. Nivell dels principals contaminants	150
9.4. <u>Fauna</u>	151
9.4.1. Destrucció i alteració dels hàbitats	151
9.4.2. Alteració i destrucció dels medis aquàtics	152
9.4.3. Atropellaments	154
9.4.4. Persecucions per considerar-se espècies perilloses	154
9.4.5. Línies elèctriques	154
10. CONCLUSIÓ	158
10.1. <u>Valor de cada quadrícula</u>	158
10.2. <u>Comparativa La Safor – Almoines</u>	161

11. BIBLIOGRAFIA	164
11.1. <u>Recursos bibliogràfics</u>	164
11.2. <u>Recursos web</u>	166
11.3. <u>Estudis</u>	167
12. ANNEXOS	168
Annex I: Estatus legal de la Fauna	169
Annex II: Declaració de Paisatge protegit del Serpis	176

1.- INTRODUCCIÓ

Els estudis de la fauna en àrees reduïdes, escassos a tot arreu de la nostra geografia, són d'una gran importància i ajuda per diversos motius. Mostrar i conèixer la fauna que habita el nostre territori com un element més del patrimoni natural, servir a estudis d'impacte ambiental i saber la qualitat del medi on vivim segons el volum i espècies presents, les quals ens serveixen com a indicador biològic de la zona, son motius més que suficients per a donar-los la importància que es mereixen.

Les dades obtingudes haurien de tenir-se en compte en un pla d'ordenació del territori del municipi, així com per a conèixer les espècies que formen part del paisatge protegit del Serpis en el municipi d'Almoines.

Mapa de la delimitació del paisatge protegit del riu Serpis al seu pas per Almoines (Font: Generalitat Valenciana)

En el Decret 39/2007 de declaració del Paisatge protegit del riu Serpis, es llegeix:

“...es tracta d'un espai caracteritzat per un paisatge excepcional i uns notables valors ecològics i geomorfològics. Com és habitual en el món mediterrani, tots aquests elements han sigut configurats, en la forma que actualment coneixem i apreciem, per la interacció històrica entre el medi físic natural i l'activitat humana al llarg de molts segles. El règim del paisatge protegit ha d'atendre aquesta realitat territorial i, en conseqüència, no es configura en forma estàtica, sinó que assenta les bases per a un mecanisme de gestió activa basat en una atenció especial als processos econòmics, socials i territorials que, en relació amb els ecosistemes

naturals i l'ambient geològic, són responsables de l'evolució del sistema i de la seua adaptació a les noves realitats històriques..."

D'acord amb aquesta definició, i independentment del seu caràcter antropocentrista, les àrees protegides són territoris de maneig especial destinats a l'administració, maneig i protecció de l'ambient i els recursos naturals renovables – tant florístics que faunístics – que alberguen.

Les àrees protegides són espais creats per la societat en el seu conjunt, articulant esforços que garanteixin la vida en condicions de benestar, és a dir la conservació de la biodiversitat així com el manteniment dels processos ecològics necessaris per a la seva preservació.

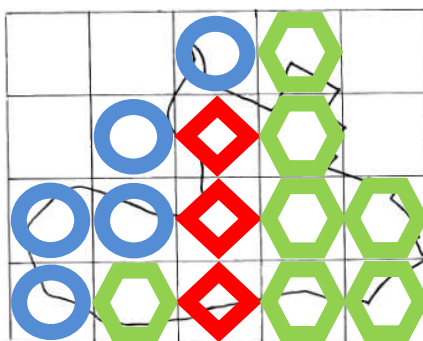
L'ajuntament està duent a terme un corredor verd a la vora del riu Serpis per tal de participar en la seva conservació i la de les zones de cultius tradicionals. El que s'intenta és protegir i millorar el paisatge, la biodiversitat i l'entorn natural urbà, sensibilitzant a la població per a la participació activa en la conservació del seu entorn.

2.- OBJECTIU

L'estudi té com a principal finalitat informar de les espècies de fauna vertebrada presents en el municipi d'Almoines i la seva distribució, ja que el terme no té cap treball dedicat a aquest tema.

Es dividirà el municipi en quadrícules de 0,5 km², identificant les àrees d'interès per a la fauna i diferenciant els diversos hàbitats que comprèn així com la vegetació associada degut a la seva importància en la distribució de les diverses espècies que el conformen.

S'identificaran els diversos impactes antropològics sobre la distribució d'aquestes espècies sobretot en el tram de riu Serpis que travessa el terme, per tal d'aportar solucions per evitar la seva desaparició.

Llegenda:

- Quadrícules que corresponen al riu Serpis
- Quadrícules que corresponen als cultius de regadiu
- Quadrícules que corresponen a l'ambient urbà

3.- MÈTODE

La metodologia utilitzada per a dur a terme aquest estudi es basa fonamentalment en la recerca bibliogràfica mitjançant obres de caràcter científic, el treball de camp amb observació directa i la informació facilitada mitjançant la gent de camp.

Pel que fa al treball de camp, els prismàtics per a una bona observació d'aus, la guia d'aus per a determinar, la càmera fotogràfica, i una llibreta on s'ha anotat la quantitat d'individus de cada espècie que s'han observat en un dia determinat.

En la descripció de la fauna s'ha fet una petita introducció de cada espècie i s'hi ha adjuntat imatges per tal de facilitar la seva identificació sobretot de les aus.

En cada fitxa de les espècies apareix el mapa del municipi i els punts (•) indiquen que l'espècie es troba en aquella quadrícula del terme. En el cas de les aus sedentàries, hivernants o estivals hi ha diferents categories:

- Una creu (X) en la nidificació segura (s'ha vist el niu)
- Un punt (•) en la nidificació probable (s'ha observat algun mascle mantenint un territori, marcant-lo amb el cant o amb el vol)
- Un asterisc (*) en la nidificació possible (s'ha observat algun exemplar en la quadrícula durant l'època de reproducció)

Per les aus de pas s'utilitzarà una ratlla (-) en les quadrícules que s'han pogut observar.

L'absència d'aquestes referències als mapes representen que l'espècie corresponent ni es pot trobar ni probablement es trobi en aquesta quadrícula.

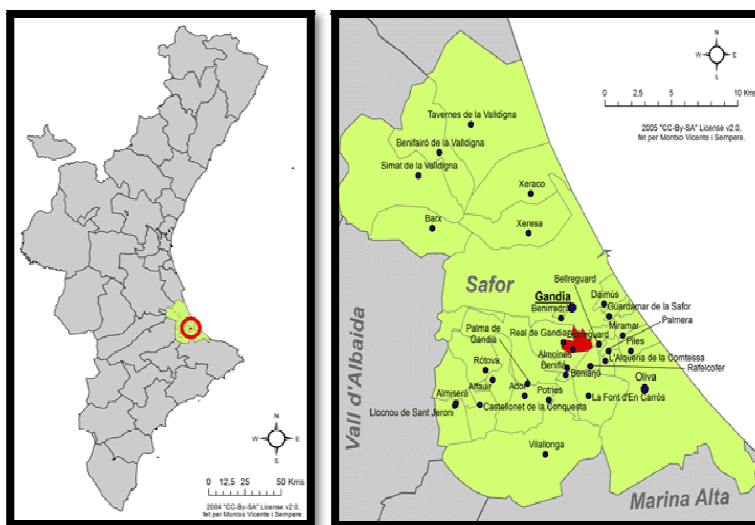
A més d'aquestes categories al costat del nom de l'espècie es posarà si l'ocell és sedentari, estival, hivernant o de pas. Per tal de tenir més informació sobre cada una de les aus que s'observen en el municipi.

Al final de cada fitxa hi ha un quadre amb les diferents legislacions (europea, estatal i autonòmica, explicat en l'annex I) que regulen a cada espècie.

4.- SITUACIÓ GEOGRÀFICA

Almoines és un municipi de la província de València que es troba en la comarca de la Safor situat al sud entre la carretera de Gandia a Oliva i el marge dret del riu Serpis. El terme és completament pla, es troba a 34 metres per sobre del nivell del mar. El riu Serpis el travessa de SO a E servint de límit amb Gandia. La carretera de Gandia a Villalonga creua el terme de N a S. Té una superfície de 2,1 km².

Les coordenades geogràfiques del municipi son: la Latitud → 38°56'36" Nord; i la Longitud → 0°10'56" Oest

Comunitat Valenciana i Comarca de la Safor assenyalant Almoines. Font: www.wikipedia.es

El terme municipal d'Almoines limita amb les següents localitats: Bellreguard, Beniarjó, Gandia, Rafelcofer i Real de Gandia, totes elles de la província de Valencia.

La part del riu Serpis corresponent a Almoines és , segons J. Pellicer, part del tram final o del delta o ventall al·luvial quaternari de la plana de l'horta costanera de la Conca de la Safor, després del seu tram més esquerp i estret (barranc de l'Infern). Cada tram del riu és de característiques pròpies geològiques, especialment, perquè les botàniques (com el tamaru o tamarit) han minvat amb les sequeres la depredació de l'home. Durant llargs milions d'anys successives capes de graves, arenes, argiles i llms s'ha conformat amb crescudes i avingudes.

Almoines. Foto: Google Earth

La totalitat dels cultius són de regadiu, mitjançant aigües del Serpis a través de la sèquia Comuna de Gandia; existeix una comunitat de regants denominada de San Abdó i San Senen. La principal riquesa del terme prové del cultiu del taronger, tenint diversos magatzems dedicats a la seva comercialització. A mitjans del segle XIX s'instal·là una fàbrica de seda (Lombart) que aprofitava, para l'alimentació de los cucs, les fulles de les moreres que en aquell moment abundaven per la Safor. L'arribada del Tren Alcoi - Gandia en 1893 suposà una important millora de les seves comunicacions.

Estació d'Almoines

En el segle XX se seguí fabricant tèxtils de seda i fibres artificials (niló, etc.), donant treball a més de 600 treballadors, principalment dones. En 1976 se deixà la producció de tèxtils de seda i en la dècada de los noranta la fàbrica tancà definitivament. Hi ha altres fàbriques de mobles, persianes, etc.

5.- ESTUDI DEL MEDI FÍSIC

Per a abordar l'estudi del medi d'Almoines s'ha de tindre en consideració molts aspectes, tals com les característiques físiques del municipi, es a dir, el que s'explica a continuació, que condiciona la presència d'una determinada vegetació i fauna, i també condicionen les activitats que es poden dur a terme.

L'anàlisi de qualsevol espai físic es pot dur a terme des de diferents punt de vista. El que s'utilitzarà en aquest treball consistirà en identificar els diferents recursos presents en Almoines, estudiant l'estat d'explotació i conservació dels mateixos.

Una altra funció del medi es la capacitat per rebre residus i per autodepurar-los. Aquesta capacitat pot trobar-se disminuïda o alterada en funció de la forma en que s'hagi explotat.

Conèixer aquesta informació permet aproximar-se a una tercera funció, que és la de suportar activitats. Coneixent les característiques del medi, els recursos disponibles i el seu estat de conservació, es podrà encertar quines son les activitats més apropiades o quines s'han d'eradicar.

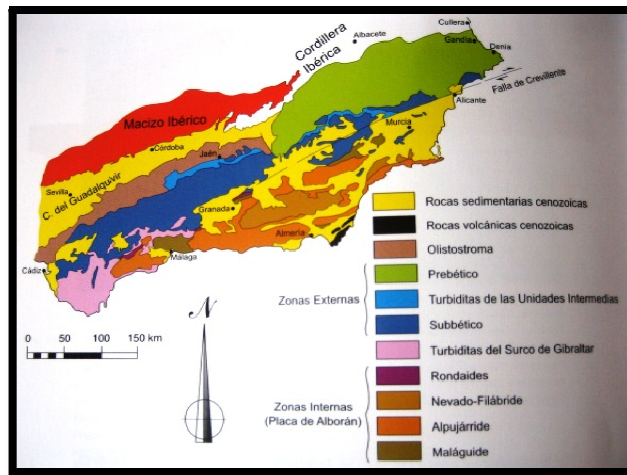
5.1. GEOLOGIA

La geologia és la ciència que estudia els materials litològics i l'estructura que adopten. Aquest aspecte del medi és funció directa de la formació de la zona i dels processos que han patit al llarg de la seva història, on queden incloses les alteracions realitzades per l'ésser humà.

La Comunitat Valenciana participa en tres grans serralades:

- La costera catalana
- La Ibèrica
- La Bètica

Les serralades bètiques, on es troba la zona d'estudi, són nombroses alineacions muntanyoses, es tracta d'una orogènesis complexa en el que es reconeixen varis dominis geològics molt diferents. Està dividida principalment en dos zones: la externa i la interna. En la zona externa es troba la plataforma prebètica.

Mapa esquemàtic de l'orogènesi bètic. Font Geologia de España (pag 218)

Almoines està situat en aquesta plataforma es tracten de relleus originats en l'orogènia alpina, sorgida en el cretàcic per una col·lisió entre la placa d'Alboran i un costat d'Ibèria.

El riu Serpis forma part de la conca terciària marina, on els seus sediments són d'origen marí. En el Pliocè, les escorrenties superficials guiades per la pauta tectònica erosionaren al conjunt de muntanyes formades en l'orogènia alpina i s'anaren estructurant xarxes fluvials. Aquestes s'encarregaven d'evacuar l'aigua i al mateix temps transportaven productes detrítics causants de l'erosió, dipositant-los en les conques sedimentaries.

En el Quaternari es van consolidar les configuracions de les xarxes fluvials fins arribar a l'estat actual.

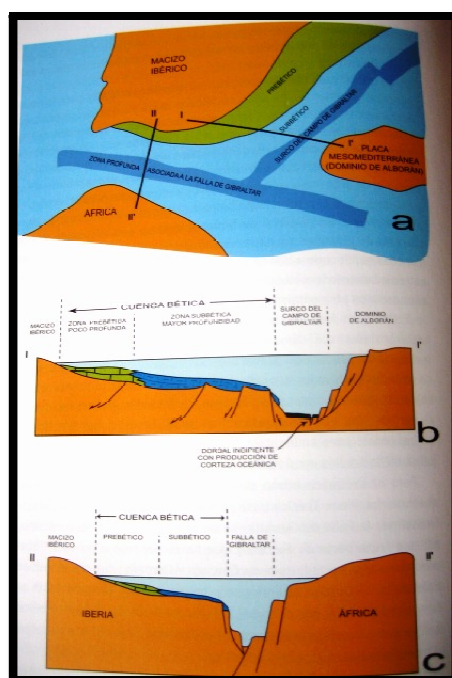

La zona senyalada correspon aproximadament a la zona d'estudi, on es veuen reflectides la zona prebètica (verd) i la conca terciària (groc)

Geològicament està a la unitat costera: aflora la base del secundari, el Trias, i damunt del mateix comencen a aparèixer els grans pilars quaternaris. En aquesta zona el relleu es suau amb predomini argilós.

5.2. LITOLOGIA

El municipi d'Almoines està format a partir de materials sedimentaris aixecats per l'impuls alpí. Aquesta zona no s'ha vist afectada per fenòmens metamòrfics ni pel vulcanisme.

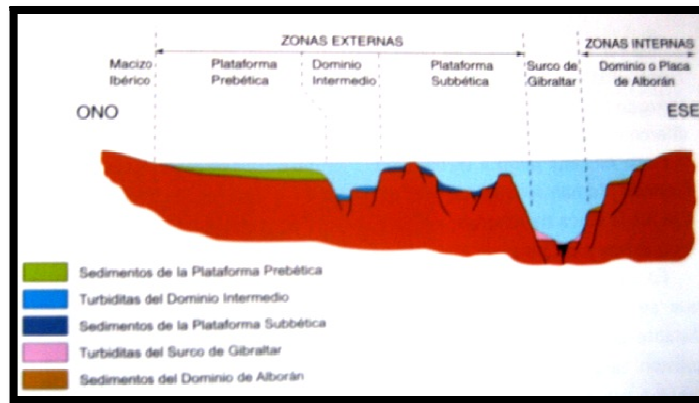
El Sud d'Ibèria a principis del Cretaci

- Mapa esquemàtic que mostra les plaques Ibèrica, Africana i d'Alboran.
- Tall transversal de I-I' de la figura a.
- Tall transversal de II-II' de la figura a.

Font: Geologia de España (pag.108)

Les zones externes estan formades per una coberta de roques sedimentaries i terciàries plegades i generalment d'origen marí, i on no aflora el paleozoic. La plana està majoritàriament constituïda per un mantell al·luvial antic. La seva base està formada per un conglomerat de còdols de calcària fortament encrostats, recobert per materials al·luvials. Té una matriu fonamentalment llimosa, recobrint aquest estrat hi

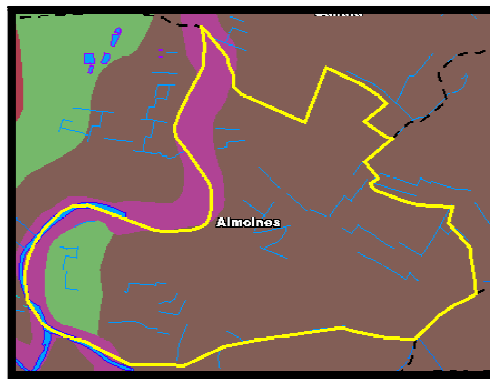
ha una crosta rosada discontinua. A l'Oest del terme s'observa un petit aflorament compost per margues blanques amb alternança d'argiles margoses també blanques.

Perfil esquemàtic dels diferents dominis sedimentaris entre la placa Ibèrica i la d'Alboran durant el Mesozoic i principis del Cenozoic

Font: Geologia de España (pag. 219)

Almoines així com gairebé la resta de comunitat valenciana, està formada per roques sedimentàries on predominen les roques carbonatades, de composició i gènesi diversa: Calcàries, dolomies i margues, derivades del material transportat pel mar Mediterrani. En el mapa següent es pot observar com la major part és d'un color marró que en la llegenda s'indica com a arenes i argiles, la part lila és la que correspon al riu Serpis que són arenes, grava i còdols i la part verdosa són calcàries i margues.

Litologia d'Almoines. Font: Conselleria de Medi Ambient

Al riu Serpis es pot observar argila silícica i còdols (roques sedimentàries detrítiques), tal com llegim en aquesta cita de Leandro Calvo escrita en 1884:

"...Está formado por una espesa capa de arcilla silícica, rojiza como puede verse en los márgenes del Serpis desde Gandía hasta los alfaques de Beniarjó. En el espesor de esta arcilla se encuentra una faja de cantos rodados..."

El riu Serpis presenta dos nivells de terrassa al·luvial dins del terme d'Almoines. Estan formades principalment per còdols calcaris i de tamany heterogeni. La última terrassa coincideix amb els materials al·luvials de caràcter detrític, dipositats pel riu al arribar a la plana prelitoral de suaus pendents al perdre gradualment la seva capacitat de transport.

5.3. GEOMORFOLOGIA

La geomorfologia té per objecte descriure la forma del relleu i explicar el seu origen. Tal com s'ha dit abans l'àrea d'estudi es correspon amb la serralada prebètica que es regeix per un sistema principal de falles inverses de direcció ENE-WSW.

La major part dels materials són del Cretaci inferior (dipòsits de carbonats predominantment). La conca del riu Serpis s'instal·la sobre dos tipus de materials, roca calcària en les parts altes i margues i argiles en les parts baixes.

El terreny al·luvial constitueix la major part del territori aquesta formació té una altura mitja molt pròxima al nivell del mar i no presenta grans desnivells. Originàriament aquesta era una zona de marjal. Amb el pas del temps, de forma natural a través dels aportats del riu Serpis, y per l'acció humana, aquesta marjal fou quedant coberta de sediments fins a arribar a la situació actual.

5.4. EDAFOLOGIA

Els materials edafològics presents en la zona d'Almoines són del període Quaternari. Son materials majoritàriament calcaris de tamany molt heterogeni, des de graves a argiles.

Els processos erosius sobretot per l'acció de l'aigua foren transportats fins a la costa. L'acumulació d'aquests materials va fer avançar la línia de costa fins la posició actual, així formaren la plana al·luvial sobre la que es localitza el municipi d'Almoines.

Al ser materials tan "moderns" no han sofert processos de canvi significatius, aquests sediments romanen solts o lleugerament cimentats per la precipitació de la cal. Aquesta cal pot generar estrats de certa duresa que impedeixin l'arrelament de la vegetació i dificultin la circulació vertical de l'aigua, produint processos d'entollament.

És un sòl molt adequat per l'ús agrícola, els materials més grossos permeten una bona aireació i circulació de l'aigua pels perfils del sòl, mentre que els materials

més fins funcionen com reservoris de nutrients, al quedar adsorbits en l'estructura de les argiles.

5.5. CLIMATOLOGIA

La xarxa meteorològica nacional no disposa d'estació meteorològica en Almoines per tant es necessari recórrer a dades d'estacions més properes, situat en aquest cas en el municipi de Gandia, per a poder estudiar les condicions climàtiques d'Almoines.

Nom	PILES
Província	8058E
Tipus	València
Altitud	ESTACIÓ TERMOPLUVIOMÈTRICA
Latitud (º)	5
Latitud (')	38
Longitud (º)	56
Longitud (')	00
Orientació	07
Anys útils	1968 - 1993

Dades facilitades per el SIGA (Sistema d'informació gràfic agrari). Font: El·laboració pròpia

Els climes de la comunitat valenciana inclouen les 2 característiques més destacades que són pluviometria i temperatura, amb aquestes premisses es distingeixen 8 sectors. Almoines està inclòs en el sector de la plana litoral plujosa que presenta unes precipitacions al voltant dels 650 mm on el seu màxim és a la tardor i el màxim secundari és a l'hivern, l'estiu és molt sec. L'augment pluviomètric s'explica per l'orientació de la costa, casi perpendicular als fluxes NE que generen les anomenades gotes fredes.

A l'hivern es registren unes temperatures d'uns 10°C i a l'estiu de 25 amb una alta humitat relativa pel règim de brises marines que suavitzen les temperatures i augmenten la humitat en l'aire.

El municipi també es veu afectat pel típic tret mediterrani de la sequia estival causada per les altes pressions en altitud.

Mapa de la classificació climàtica d'Espanya. Font: geohistoria-36.wikispaces.com

Existeixen molts mètodes diferents per a classificar el clima, per tal de saber quina és la climatologia d'Almoines s'estudiaran uns quants en profunditat.

La classificació climàtica de la zona, segons la metodologia de Papadakis, correspon al Mediterrani subtropical, caracteritzada per un hivern de tipus Citrus (Ci), un estiu de tipus Gossypium menys càlid (g), un règim tèrmic Subtropical semicàlid (Su) i un règim d'humitat Mediterrani sec (Me).

Seguint la classificació de Köppen (1936), la zona presenta un clima típicament mediterrani i, concretament, està inclòs dins del clima mediterrani sec, càlid-temperat. El clima mediterrani es caracteritza pels hiverns temperats i humits i els estius secs i assolellats; les precipitacions són irregulars en distribució i quantia, sent la precipitació anual entre 350 i 600 mm, amb màxims a la primavera i tardor.

L'índex termopluriomètric de Martonne s'obté mitjançant la fórmula

$$Im = P/T + 10$$

Essent:

P = precipitació anual en mm

T = temperatura mitja anual en °C

Amb aquestes dades, el valor de l'índex de Martonne es:

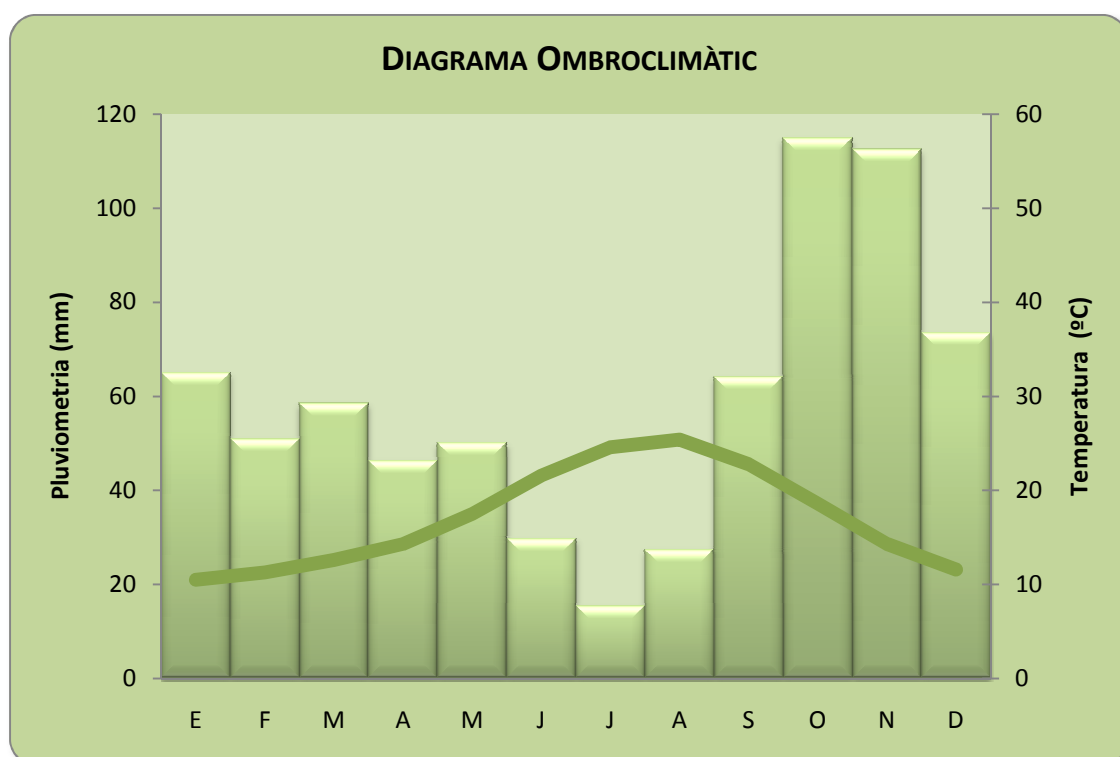
$$Im = 23,5$$

Per tant segons aquesta classificació, es tracta d'un clima de **Regions de l'olivera i de cereals**.

Els diluvis que rebassen l'umbral dels 150mm/24h i en particular els superiors a 200mm mostren una clara preferència per les comarques de La Safor, aquestes dades tenen relació amb el paper del relleu en aquesta comarca. El rècord en intensitat de precipitació el té aquesta comarca amb un màxim de 800mm en 24 hores recollits en l'estació de Gandía el 4 de Novembre de 1987.

A continuació es mostra el diagrama ombroclimàtic realitzat a partir de les dades referides a la població:

Gràfica 1: Diagrama ombroclimàtic

Font: El·laboració pròpia

Com es pot observar en la gràfica anterior, presenta la típica distribució de precipitacions i temperatures característiques del clima mediterrani, en el que les temperatures més altes coincideixen amb l'època més seca. Aquest aspecte influeix de forma molt important a elements del medi com la vegetació o la fauna.

5.5.1. Temperatura

La temperatura és un factor molt important. Al igual que les precipitacions, afecta de manera directa al territori. Determina les característiques del medi afectant tant la part inert com la biòtica.

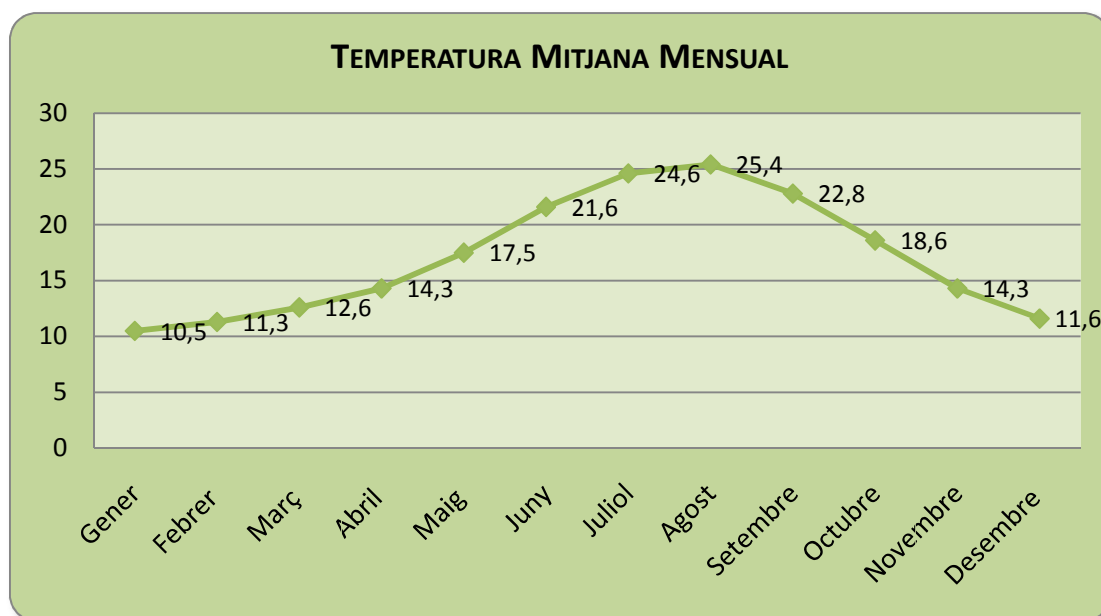
La temperatura que percep l'ésser humà es denomina "confort tèrmic" i la sensació de fred o calor està afectada per la temperatura del medi, la velocitat del vent i la humitat.

Taula 1: Temperatures mitjanes mensuals de l'estació de Piles (1968 - 1993)

Mes	Tª mitjana °C
Gener	10,50
Febrer	11,30
Març	12,60
Abril	14,30
Maig	17,50
Juny	21,60
Juliol	24,60
Agost	25,40
Setembre	22,80
Octubre	18,60
Novembre	14,30
Desembre	11,60
Tª mitjana anual	17,4

Dades facilitades per el SIGA (Sistema d'informació gràfic agrari). Font: El·laboració pròpia

Gràfica 2: Temperatura mitjana de l'estació de Piles

Font: El·laboració pròpia

Com s'observa la temperatura mitjana d'Almoines no és en els mesos més freds menor a 10°C.

En estiu s'arriba a temperatures que no superen els 30º, però alguns dies pot arribar als 35º o més, i a això s'hi ha d'afegir l'alta humitat, per ser un municipi proper a la costa i que produirà una sensació de més calor. De totes maneres es pot gaudir d'unes condicions tèrmiques agradables al llarg de tot l'any.

5.5.2. Precipitacions

En el cas d'Almoines les precipitacions es donen en forma de pluja, és molt inusual que es donin precipitacions en forma de neu. En forma de granissada és més probable ja que es troba associada a la gota freda.

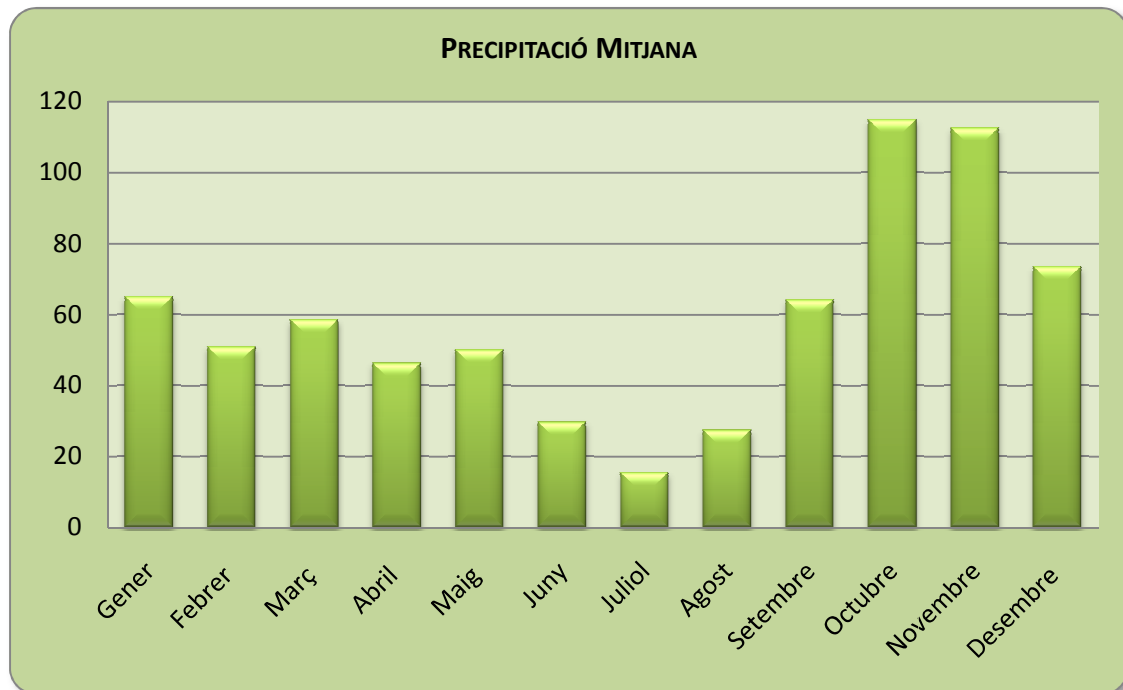
En la taula següent es mostren les dades de les precipitacions mitjanes mensuals de l'estació meteorològica de Gandia.

Taula 2: Precipitacions mitjanes mensuals (1968 - 1993)

Mes	Precipitació
Gener	65
Febrer	50,90
Març	58,50
Abril	46,30
Maig	50,10
Juny	29,70
Juliol	15,40
Agost	27,40
Setembre	64,10
Octubre	114,90
Novembre	112,50
Desembre	73,50

Dades facilitades per el SIGA (Sistema d'informació gràfic agrari). Font: El·laboració pròpia

Gràfica 3: Precipitacions mitjanes mensuals

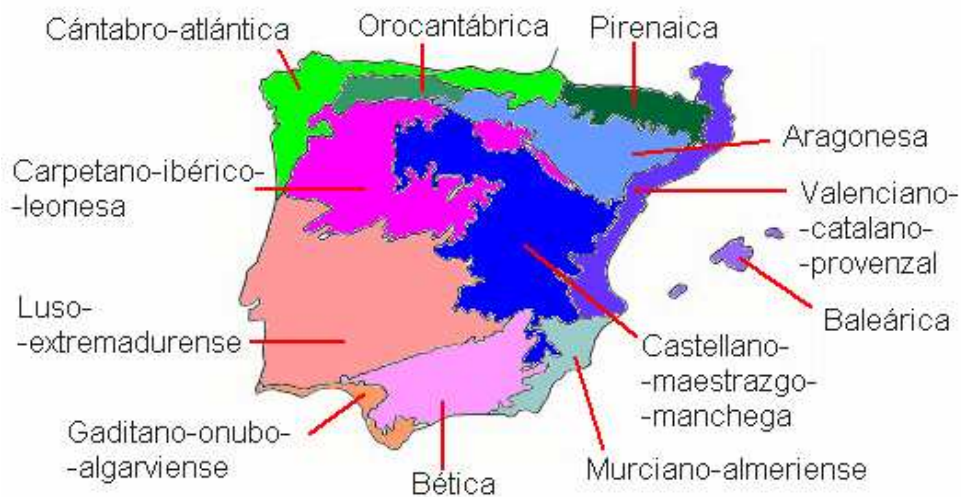
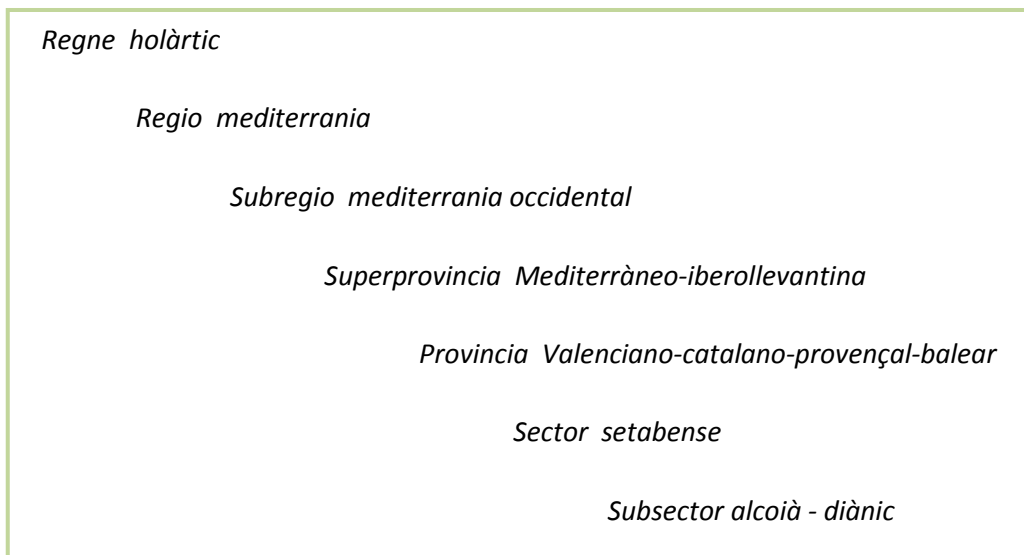
Font: El·laboració pròpia

En el diagrama s'observa l'estacionalitat ja mencionada anteriorment així com el major volum de precipitació es concentra en els mesos de tardor i hivern.

5.5.3. Altres factors ambientals

- **El vent**: per la proximitat al mar, Almoines està sotmès als vents marins molt atenuats per la distància que el separa de la costa.
- **La humitat**: el mar, les zones de marjal i els cultius suposen una elevada humitat relativa al llarg de l'any.
- **Les hores de sol**: el terme es troba a 39º de latitud nord, això produeix una diferència tant en les hores de sol (solstici d'estiu: 14 hores i 55 minuts; solstici d'hivern: 9 hores i 28 minuts) com en les característiques de la radiació solar essent en estiu més energètica i vertical.

5.6. BIOGEOGRAFIA

Mapa de les províncies corològiques d'Espanya. Font: foro.meteored.com

Comprèn la major part de les serres bètiques que arriben fins les províncies de València i Alacant (Muntanyes Diàniques), de naturalesa argilosa. És una zona marcadament dependent de les pluges de llevant, afavorides per les serres transversals a aquests vents (Aitana, Bèrnia, Benicadell, Mariola, Montdúber, Montgó, etc.) i per les cubetes tancades (Safor, Vall d'Ebo, Gallinera, etc.). Per contra, els fronts de l'oest, desgastats després de travessar la Península, a penes són reactivats per uns relleus que sobresurten poc de l'Altiplà. El resultat és un ritme estacional en el que existeix un màxim molt acusat en la tardor i les precipitacions d'hivern superen generalment a les de primavera (OIPV).

És el sector millor independitzat climàticament donats els seus elevats índex de Emberger, sempre superiors a 73. Aquest màxim relatiu d'hivern unit a la presència d'alts cims argilosos que canalitzaren no poques vies migratòries durant les glaciacions, són els responsables de les nombroses relacions florístiques amb els territoris subbètics. Per altra part, donada la història geològica comú amb les Illes Balears, apareixen en aquest subsector bastants tàxons propis de las illes Pitiüses.

5.7. HIDROLOGIA

Almoines es troba dins de la conca hidrogràfica del Xúquer, i es troba entre dos subsistemes hidrogeològics, el subsistema de Almirante Mustalla (37) i el de Plana de Gandia-Dènia (38).

Mapa del sistema hidrogeològic. Font: Confederació Hidrogràfica del Xúquer

Aquests subsistemes es caracteritzen per estar compost geològicament per materials quaternaris. Son materials heterogenis d'origen al·luvial. Es un substrat molt porós pel que l'aigua circula fàcilment, en sentit E-W. Segons el IGME (Institut Geològic Miner Espanyol) en 1986, es troben en equilibri però presenten problemes de nitrats i un important perill de salinització per la intrusió marina. Aquests problemes tenen una relació directa amb l'agricultura. El mal us dels fertilitzants químics ha contaminat les aigües i el bombeig dels aqüífers costers ha provocat l'avançament de la cunya salina i la salinització de pous.

La hidrologia principal d'Almoines és el riu Serpis que travessa el municipi, en Beniarjó rep les aigües d'un dels seus afluents més importants el Bernissa.

El seu règim fluvial es mediterrani amb un màxim en Gener i un mínim en agost. Té fortes crescudes en la tardor com a conseqüència de pluges torrencials. El pantà de

Beniarrés de 27 hm3 serveix per regular les seves aigües i permet el regadiu en l'horta de la Safor.

Mapa del sistema d'explotació. Font: Confederació hidrogràfica del Xúquer

Tota la superfície de cultiu està creuada per una malla de sèquies que permeten portar l'aigua a les diferents parcel·les. Amb motiu de la modernització del regadiu, aquesta xarxa serà substituïda per canalitzacions i es possible que deixin d'utilitzar-se.

5.7.1. El riu Serpis. Descripció general del riu

El riu Serpis i la seva conca es troben serres tan importants com la Mariola, el Benicadell, el Carrascar de la Font Roja, els Plans, el Rotonar, Aitana, la Serrella, l'Almudaina, l'Albureca i la Safor, es troben inclosos dins l'anomenat territori diànic del qual són el riu principal i la conca més gran.

Una conca al·luvial és el territori o espai les aigües del qual s'arreglen a través d'una xarxa de barrancs i afluents en un sol corrent que anomenem riu, el qual li serveix de drenatge o si es vol, l'àrea de terreny desguassada per un mateix riu i l'entrellat dels seus afluents.

El riu Serpis es resol en 4 trams clarament diferenciats, de característiques pròpies ben marcades, especialment les geològiques, els quals són:

- Tram inicial o de capçalera, de les arrels o de naixement al Canal d'Alcoi i la Foia de Polop. El riu Serpis neix a través d'una nodrida i dilatada matriu d'aigüeres i regalls. El riu Polop és el que habitualment es cita com a vertader braç de naixement del riu Serpis.
- Pas al llarg de l'ample fondal de la foia del comtat i de la vall de Perputxent. Apareixen els primers afluents per la riba dreta el riu Benilloba, que juntament amb el Vernissa és el seu afluent més gran, el riu Penàguila i el riu Seta i per la riba esquerra hi ha el riu Agres que és un ramal molt important del Serpis per l'alta qualitat botànica, paisatgística i humana
- Estret o congost de L'Orxa a Villalonga, barranc de l'Infern o Racó del Duc. És el tram més esquerp ferest i aspre i per això més ben conservat i intacte, el tram de més atractiu i riquesa florística, paisatgística i ecològica.
- Tram final o delta o ventall al·luvial quaternari de la plana d'horta costanera de la conca de la Safor. Ara el riu inicia el tram més ample i geològicament més diferent dels tres anteriors, segons Joan Pellicer:

"...ara el riu circula i serpeja encaixat sobre el seu propi treball d'arrossegament i de descàrrega al llarg de mil·lennis i mil·lennis, sobre els seus propis dipòsits i detritus, al·luvions i sediments quaternaris, sobre les successives capes i més capes de graves, arenes, argiles i llims que durant dos llargs milions d'anys ell mateix ... ha anat dipositant damunt la vora mar i desplaçant-la fins formar la fenomenal i fèrtil plana d'horta litoral de la conca de la Safor..."

5.8. RISCOS

Els riscos impliquen una probabilitat de que es produeixi algun dany o perill. Engloba tant riscos que afectin als éssers humans com a les seves activitats com riscos que poden alterar el propi medi.

El seu origen pot ser tant natural com antròpic. Els perills naturals són difícilment predictibles però són de caràcter puntual i els riscos derivats s'associen a períodes de recurrència que s'estimen de forma estadística. Aquests successos no poden evitar-se i les mesures adoptades tenen com a finalitat minimitzar els danys.

Els riscos que propicien els éssers humans són el resultat de les activitats que desenvolupa i les alteracions que aquestes produeixen en el medi. Un cop identificats els perills es poden dur a terme actuacions que podrien tindre dos objectius, minimitzar els possibles danys o minimitzar els riscos.

5.8.1. Riscos geològics i edàfics

- Riscs sísmics

La comunitat valenciana es troba en una zona sísmica de moderada activitat, per trobar-se pròxima a la zona de col·lisió de la placa Africana i l'eurasiàtica. Es produeixen moviments de baixa intensitat que no suposen danys importants. Els principals perills s'associen a desprendiments de materials i la caiguda d'estructures.

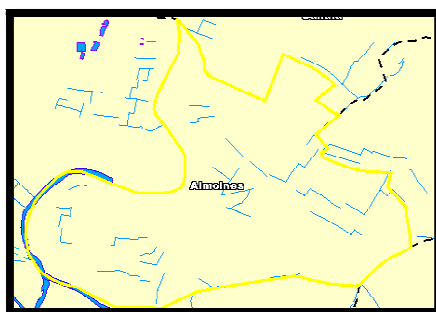
- Lliscament de vessants.

Està molt localitzat a la riba del riu, on hi ha desnivells importants. Els materials argilosos característics d'Almoines tenen una gran capacitat de retenir aigua. Un important augment de pes pot produir esllavissaments, es molt perillós ja que és ràpid i imprevisible. També es pot produir més lentament el que suposa un perill per a les infraestructures però no per als essers humans.

- Erosió del sòl

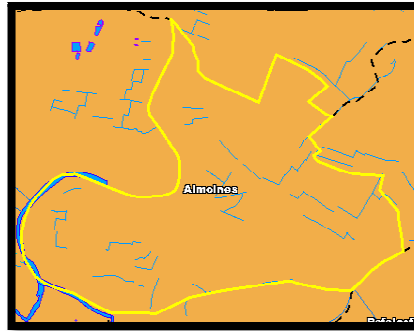
No es un problema molt important ja que el terme municipal és pràcticament pla. Aquest fenomen es localitza fonamentalment en la tardor, en l'època de pluges quan apareix la gota freda i en conseqüència les pluges torrencials. Les zones més susceptibles d'erosionar-se son les que es troben sense vegetació i per tant molt desprotegides. L'erosió afecta sobretot als camps de cultiu de regadiu i la zona pròxima a la riba del Serpis per on, de forma natural, drena l'escorrentia de la zona.

En aquest cas, l'erosió suposa una important pèrdua de recursos i de capacitat agronòmica. La desaparició dels materials més fins implica deixar al descobert graves i roques i la formació de valls i reguerons, per on l'aigua circula a major velocitat i per tant on major serà l'erosió.

Erosió actual del sòl de 1991 – 1995. Font: Conselleria de Medi Ambient

En Almoines el risc d'erosió actual és molt baix, s'estima una pèrdua de 0-7 Tm/ha/any.

Erosió potencial del sòl de 1991 – 1995. Font Conselleria de Medi Ambient

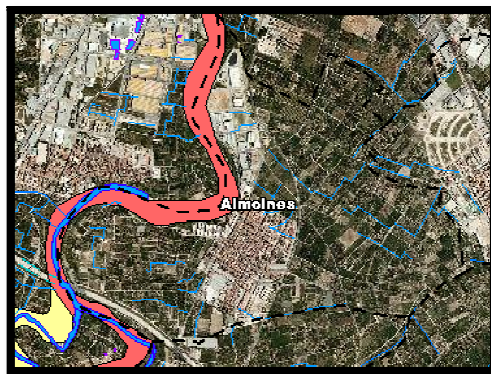
En canvi la potencial es considera moderada de 15 – 40 Tm/ha/any.

5.8.2. Riscos hídrics

Els principals riscos relacionats amb l'hidrologia d'Almoines.

- Risc d'inundacions

El caràcter torrencial d'algunes precipitacions unides a la proximitat del caudal del riu Serpis i a la geomorfologia del terreny, amb un desnivell insignificant, implica que la recepció de grans volums d'aigua en espais de temps molt petits pot afavorir les situacions d'inundació.

Cartografia temàtica de riscos d'inundació de 1991 – 1995. Font.: Conselleria de Medi Ambient

Tal com es pot observar en el mapa Almoines té risc d'inundació pel pas del riu Serpis pel municipi, però és de nivell 1, és a dir, sense gaire importància.

- Contaminació d'aigües subterrànies per nitrats.

El mal us d'adobs inorgànics nitrogenats ha generat un important efecte contaminant en els aqüífers de la zona. Aquests compostos s'han utilitzat de forma massiva en les zones agrícoles per a augmentar la productivitat i tenen una alta solubilitat. Per aquestes raons en poc temps els aqüífers han rebut una gran quantitat de nitrats en dissolució amb l'aigua de la pluja que arriba per infiltració.

Aquest compost no afecta negativament als vegetals però si pot limitar els usos per al consum humà.

A nivell preventiu es necessari un canvi de costums. Els agricultors deuen ser conscients del seu paper i utilitzar de forma racional aquesta classe de fertilitzants. Una forma de dur a terme aquest control es a traves de l'us de sistemes de reg com el goteig, amb el qual el reg es localitzat, el que permet utilitzar la quantitat d'aigua necessària per al cultiu i acompanyar-la dels fertilitzants en la seva mesura.

Utilitzant fertilitzants orgànics tradicionals, com el compost de diferents orígens, es pot millorar la situació. Ja que aquests fertilitzants es descomponen alliberant els nutrients poc a poc.

Els pous que encara no presenten problemes de contaminació deuen protegir-se, per a evitar que pateixin contaminació, i utilitzar-se sols per a l'us humà com a aigua potable, utilitzant l'aigua de pous contaminats per a altres usos, com el reg, neteja de carrers, etc.

- Contaminació bacteriana de les aigües subterrànies

Aquest problema es pot produir a conseqüència d'abocaments incontrolats d'aigües residuals sense depurar i que per permeabilitat del terreny poden arribar fins als aqüífers i contaminar els pous i fonts amb bacteries fecals.

- Salinització d'aqüífers

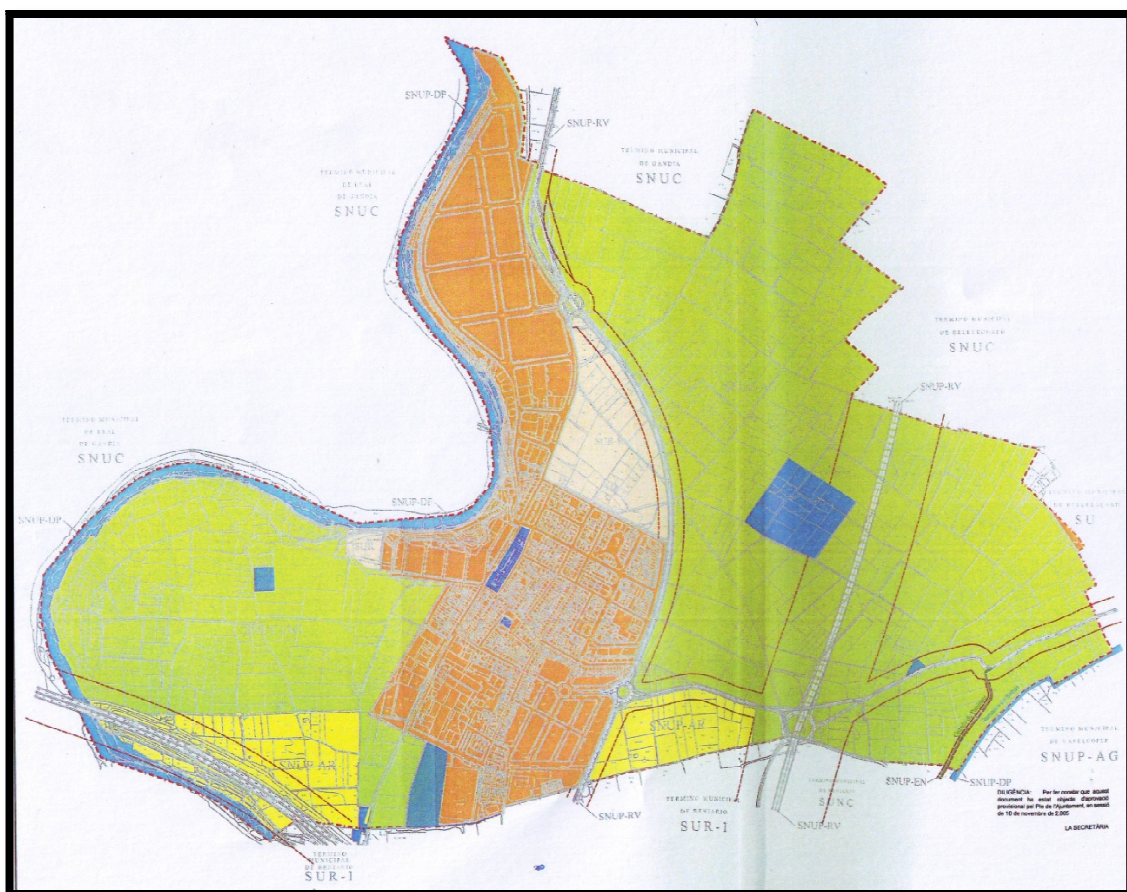
La proximitat del mar te el risc de salinització dels pous degut a la sobreexplotació dels aqüífers. El bombeig excessiu d'aigua dolça pot produir l'avanç de l'aigua del mar en el subsòl i d'aquesta forma arribar fins als pous. En aquest cas es començaria a observar un augment de la salinitat de l'aigua bombejada i de seguir l'explotació s'arribaria a bombejar l'aigua del mar.

La recuperació d'aquests pous es molt lenta un cop s'han salinitzat, pel que es convenient controlar l'avanç de la cunya salina terra endins per a evitar la contaminació.

Un us eficient de l'aigua permetrà controlar el bombeig i amb això la intrusió marina. Es necessari controlar també les zones d'infiltració per les que s'alimenta l'aqüífer, el canvi d'usos en aquestes zones poden reduir aquesta infiltració o arribar a impermeabilitzar-les, reduint així el caudal en l'aqüífer i permetent l'avanç de la cunya salina.

5.9 ORDENACIÓ TERRITORIAL MUNICIPAL

5.9.1. Classificació del sòl

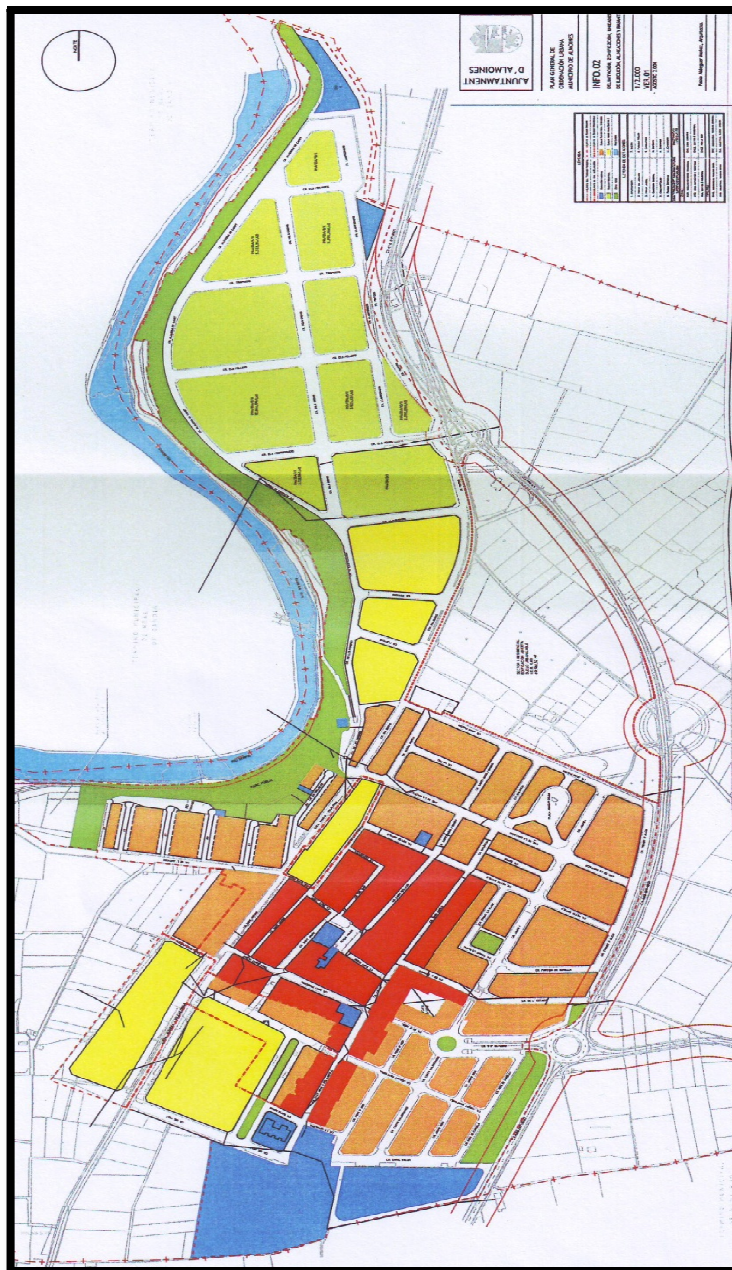
Font: Agenda 21 d'Almoines

Llegenda

	Sòl urbà
	Sòl urbanitzable
	Sòl no urbanitzable comú – Agrícola
	Sòl no urbanitzable Protecció – Arqueològica
	Sòl no urbanitzable Protecció – Domini Públic
	Sòl no urbanitzable Equipaments
	Bens Protegits
	Sòl no urbanitzable Xarxa Primària
	Límit Terme Municipal

- Sòl Urbà (SU)

És el sòl amb un us residencial i industrial consolidat, recorre de nord a sud tot el municipi. L'us industrial es troba en la zona Nord. Mentre que l'us residencial es troba en el centre i el sud.

Font: Agenda 21 d'Almoines

Llegenda

- Sòl industrial
- Sòl industrial. Sector 3
- Sòl residencial
- Zona verda
- Riu Serpis
- Sòl dotacional

- Sòl no urbanitzable (SNU)

Constitueixen el sòl no urbanitzable els terrenys que es convenient preservar-los del procés de desenvolupament urbà. Es troben en la part est i oest del municipi. El sol no urbanitzable es divideix en:

- **Sòl no urbanitzable protegit**

- ✓ **SNUP-DP. Sòl no urbanitzable protegit de Domini Públic Hidràulic. Riu Serpis.**

El règim de protecció i els límits al dret de propietat són els determinats pel reglament de Domini Públic Hidràulic i l'acord de 28 de gener de 2003, del consell de la Generalitat, per al que s'aprova definitivament el Pla d'Acció territorial de caràcter sectorial sobre la prevenció de risc d'inundació en la Comunitat valenciana (PATRICOVA).

- ✓ **SNUP-EN. Sòl no urbanitzable protegit espais naturals. Colada de Pardines (marge esquerre del riu Serpis)**

El règim de protecció i els límits al dret de propietat son els determinats en la llei 11/1994 de Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana i la de Patrimoni de la comunitat valenciana.

Es considera inclosa en aquesta franja de sòl de 25 m contats a partir del límit del Domini públic hidràulic en el marge esquerre del riu Serpis en el sòl no urbanitzable.

- ✓ **SNUP-AR. Sòl no urbanitzable protegit arqueològic. Zones de quatre camins i antigoreta.**

S'estableix en aquestes zones la protecció establerta en la llei 7/2004 de la Generalitat de Modificació de la llei 4/1998 del Patrimoni Cultural Valencià (LPCV).

L'autorització d'obres en les zones definides deurà seguir el procediment d'autorització d'obres prevista en l'article 62 de la LPCV. Als efectes de compliment de la normativa serà preceptiva la inclusió de l'estudi previ i de les excavacions necessàries que aquest determini en qualsevol proposta o elaboració d'instruments de desenvolupament o modificació de planejament o declaració d'interès comunitari. Les obres i usos autoritzats per aquest procediment es sotmetran a més a la regulació i limitacions impostes per a la zona de SNUC-AG.

Per a la resta d'àrea ordenada com a sòl urbanitzable no inclosa en l'àrea de protecció delimitada s'estarà en lo disposat en l'article 60.6, 64.2, i 65 de la LCPV per al règim de troballes casuals.

- ✓ **SNUP-RV. Autopista de la Xarxa de Carreteres de l'estat, carreteres de la xarxa local Valenciana CV680 y CV679 i reserves de l'esquema viari de La Safor.**

El règim de protecció i els límits al dret de propietat són els determinats per la llei estatal de Carreteres i RD 1812/1994, Reglament General de carreteres per a l'A-7 i reserves del Esquema viari de La Safor. Les carreteres de la xarxa local es regularan per la seva normativa específica, la llei 6/1991 de carreteres de la Comunitat Valenciana.

- **Sòl no urbanitzable comú**

- ✓ **SNUC-AG. Sòl no urbanitzable comú agrícola**

1. Els propietaris dels terrenys classificats com a sòl no urbanitzable comú agrícola, podran destinar-los a l'aprofitament agrícola, ramader i forestal, i als usos, activitats i aprofitaments següents prèvia concessió de la llicència d'obres:
 - a. Instal·lacions precises per a l'explotació agrícola, forestal o ramadera.
 - b. Magatzems vinculats a l'explotació agrícola, ramadera o forestal, incloses casetes d'eines
2. Els propietaris dels terrenys classificats com a sòl no urbanitzable comú agrícola, podran destinar-los a la realització dels usos, activitats i aprofitaments següents prèvia concessió de la llicència d'obres sotmesa a la prèvia declaració d'interès comunitari per la Generalitat.
 - a. Establiments de restauració, turístics, hotelers i assimilats que amb la seva implantació sigui d'interès per al desenvolupament turístic rural d'interior o permeti la recuperació del patrimoni arquitectònic catalogat.
 - b. Centres recreatius, esportius i d'oci, quan s'acrediti suficientment la procedència de la seva implantació en sòl no urbanitzable per estar íntimament relacionats amb les característiques de l'entorn natural i sempre que col·laborin amb la sostenibilitat i el manteniment del medi rural.

- c. Activitats culturals i docents assistencials, religiosos i benèfics, centres sanitaris i científics, quan a més de complir amb la normativa sectorial que específicament les regula, s'acrediti suficientment, a raó de les característiques concretes, la procedència del seu emplaçament aïllat.
 - d. Obres i instal·lacions pròpies de les xarxes de subministrament i comunicacions de titularitat privada.
 - e. Instal·lacions de producció d'energies renovables
3. Els propietaris del anomenats terrenys no podran, en canvi, destinar-los a la realització dels usos, activitats i aprofitaments següents:
- a. Activitat cinegètica
 - b. Explotació de canteres i extracció d'àrids o de terres
 - c. Activitats mineres
 - d. Activitats industrials i productives
 - e. Activitats industrials d'especial importància
 - f. Indústries de transformació i comercialització de productes del sector primari.
 - g. Tallers de reparació de vehicles i botigues d'artesanía.
 - h. Vivenda aïllada i familiar a que es refereix l'article 21 de la LNSU.
 - i. Depòsits per a emmagatzemar residus.
 - j. I, en general, qualsevol activitat i usos del sòl no permesos expressament.

- Sòl urbanitzable

Son els terrenys destinats a construir el suport del creixement urbà futur.

Es localitza al est del sector 3 industrial i al Nord de la zona residencial, limitat per la CV-680 (VP-1012) per la seva part oriental.

El sòl tindrà un us residencial i ocuparà una superfície de 69.961, 32 m².

5.9.2. Usos del sòl

- Usos de caràcter no dotacional

Residencial

Existeixen dos zones catalogades com a residencials

- Casc urbà
- El sector 2

El casc urbà de la població es situa en la zona centre del terme municipal. La major part del casc urbà té us residencial. Les vivendes del casc de la població estan dedicades en la seva immensa majoria a primera residència. El sector 2 es la prolongació cap al sud del sòl residencial.

Industrial

La zona industrial es localitza en la part nord-oest del municipi, en el sector 3 i el polígon industrial.

Agrícola

El sòl ocupat per aquesta activitat està exclusivament dedicat a la producció cítrica. Ocupa tres quartes parts del municipi.

- Usos de caràcter dotacional

Comunicacions i transports.

Accessos per carretera

- Autopista de la xarxa de carreteres de l'Estat A-7
- Carreteres de la xarxa local de la comunitat valenciana

Transports

- Autobús Gandia-Villalonga (companyia privada)

Parcs i jardins públics

- Plaça de Joaquim Deusa
- Parc Tirant lo Blanc

- Parc adscrit al sector 1
- Parc municipal

Equipaments

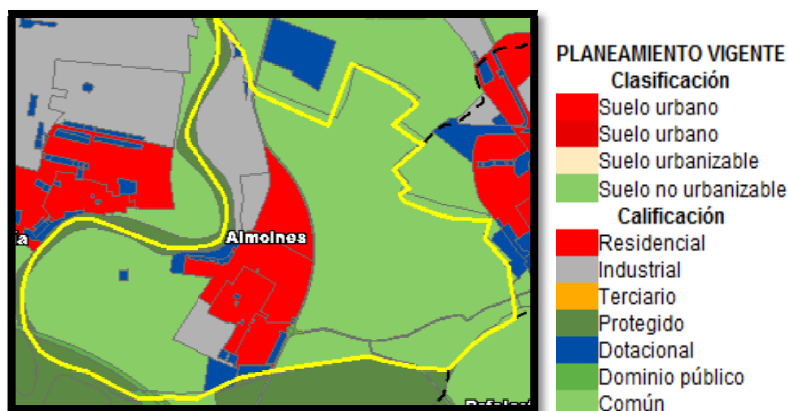
- Esglésies
- Poliesportiu
- Col·legi públic
- Escola infantil
- Ajuntament
- Centre sanitari
- Llar del jubilat
- Casa de cultura
- Llar juvenil
- Biblioteca

Restes arqueològiques

No existeix aquest us classificat com a tal en el planejament vigent, no obstant existeixen dos zones d'interès arqueològic.

- Zona de Quatre Camins. Diverses restes entre els que cap mencionar l'art funerari enfrontat per Hümer en 1868, de corologia romana, i actualment dipositat en el museu arqueològic Nacional.
- Zona sud del terme municipal coneguda com a partida de "l'Antigoreta", en el límit amb Beniarjó, en la que a simple vista es poden observar restes d'àmfores, teules i maons manuals, que daten del segle I o II de la nostra era. Les troballes han anat apareixent per la transformació del terreny.

El planejament actual no preveu accions encaminades a la protecció d'aquestes restes i la normativa autonòmica per als casos de troballes casuals s'estima escassa per a la protecció del patrimoni localitzat, per el que s'incorpora en el planejament la protecció necessària.

Font: Classificació del Sòl. Ministeri de territori i habitatge

5.9.3. Superfície dedicada a cada us

Us residencial	35ha
Us industrial	20 ha
Us agrícola	157 ha
Total hectàrees municipi	212 ha

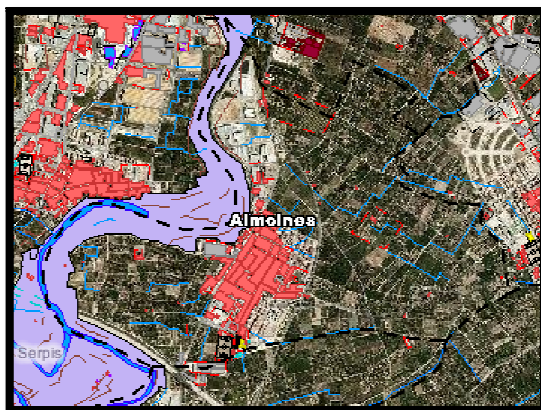
L'urbanisme actual d'Almoines aposta per un creixement ordenat, racional i sostenible amb el medi natural. La ordenació dels usos del sòl és coherent en quant a incompatibilitats es refereix, com demostra la localització de les indústries amb un polígon lluny de la zona residencial.

Unes altres que fan que aquest PGOU un model de creixement sostenible i ordenat és la creació de zones protegides on no es pot construir ni realitzar usos incompatibles i la creació d'espais i equipaments d'us dotacional.

5.10 LLOCS D'INTERÈS.

A nivell municipal existeixen les figures de paratge natural, paisatge protegit i microrreserves. Són les entitats locals les que han considerat que aquesta part del territori té un valor significatiu.

5.10.1. Paisatge protegit.

Font: Paisatges protegits. Conselleria de Medi Ambient

El riu Serpis i el seu entorn, en el tram comprés entre Alcoi i la desembocadura a Gandia, amb una longitud de 50 quilòmetres i una superfície aproximada de 10.000 hectàrees, és un espai singular pels seus valors paisatgístics, ecològics i culturals, derivats d'una relació històrica harmoniosa entre l'home i el medi natural. Aquesta relació es manifesta, per exemple, en la integració dels pobles i camins en el paisatge, en els bancals agrícoles que acompanyen la topografia natural i la ressalten, o bé en el respecte històric cap als elements topogràfics que conformen la identitat del lloc, com ara vessants, crestes de muntanyes o fites topogràfiques.

En l'actualitat, no obstant això, el riu discorre per municipis amb una intensa activitat econòmica, social i territorial, la qual ha de fer-se compatible amb la conservació i l'ús sostenible dels valors ambientals.

Limitat per les serres de Mariola i Benicadell al nord i les serres de la Safor, la Cuta, Alfaro, Serrella i Aitana al sud, aquest tram del Serpis situat entre les províncies de València i Alacant actua, en termes ecològics i territorials, com a element connector entre la muntanya i la costa, configurant un excepcional mosaic d'ecosistemes i paisatges.

Troblem així des d'espais forestals ben conservats als rústics cultius de muntanya; des de les riberes fluvials als cingles més inaccessibles. El conjunt sintetitza, com pocs llocs valencians, les característiques bàsiques i les peculiaritats de la muntanya mediterrània. Els pobles d'aquest ampli territori, agrupats davall el fil conductor del riu, dibuixen un itinerari cultural on el paisatge es transforma en història. Al llarg del riu apareixen xicotets nuclis urbans, conformant el fons escènic que integra en el paisatge la natura i els perfils d'assentaments històrics. Molts d'aquests nuclis urbans es troben en una posició prominent sobre els camps de cultiu abancalats, en pronunciat contrast de colors i textures de gran qualitat estètica.

La zona posseeix qualitats geomorfològiques que la fan mereixedora d'especial atenció. En alguns trams l'acció erosiva secular del riu ha donat lloc a espais singulars. Els hàbitats muntanyosos i fluvials proporcionen, d'altra banda, una gran varietat d'hàbitats. Trobem des de retalls importants de bosc mediterrani en bon estat a boscos de ribera propiciats pel canó fluvial, el curs d'aigua permanent i les abundants fonts i brolladors.

En definitiva, es tracta d'un espai caracteritzat per un paisatge excepcional i uns notables valors ecològics i geomorfològics. Com és habitual en el món mediterrani, tots aquests elements han sigut configurats, en la forma que actualment coneixem i apreciem, per la interacció històrica entre el medi físic natural i l'activitat humana al llarg de molts segles. El règim del paisatge protegit ha d'atendre aquesta realitat territorial i, en conseqüència, no es configura en forma estàtica, sinó que assenta les bases per a un mecanisme de gestió activa basat en una atenció especial als processos econòmics, socials i territorials que, en relació amb els ecosistemes naturals i l'ambient geològic, són responsables de l'evolució del sistema i de la seua adaptació a les noves realitats històriques.

5.10.2. Rutes i punts d'interès del terme municipal d'Almoines.

Les rutes de senderisme són un potencial del territori tant per a la població local com per al turisme. Es possible trobar en tots els municipis llocs d'interès històric, paisatgístic, etnològic, etc. Normalment coneguts i visitats pels veïns de la població molt sovint.. aquests llocs formen part del municipi i estan interioritzats en la quotidianitat de la seva vida i donar-los a conèixer és un recurs molt interessant per a ser explotat.

Almoines per la seva reduïda superfície no presenta una gran riquesa fora del que és el propi casc urbà, on només es nombren l'existència de dos jaciments, en el primer d'ells, en la zona de Quatre Camins, on hi havia un art funerari però ara es troba en el Museu Arqueològic Nacional, i el segon, en la partida de l'Antigoreta, on hi ha restes d'àmfores, teules, etc. Molt deteriorats per el trencament agrícola i les antigues obres de construcció de la A-7.

El riu Serpis pot suposar després del seu condicionament, un centre d'oci i esbarjo per als habitants del municipi els seus possibles visitants.

Placa informativa de la restauració del corredor verd. Foto: Meritxell Romeu

Aquest projecte de corredor verd pretén la millora dels espais degradats com a objectiu principal, és a dir la zona que voreja el riu Serpis està molt degradada i el que es busca és la seva recuperació. També té a veure amb l'aposta d'Almoines de tindre una alternativa al vehicle privat i es farà un camí paral·lel al riu per tal de poder-se desplaçar a peu per tot el municipi, disminuint les emissions de CO₂ de forma indirecta.

Dins del casc urbà es poden destacar els següents elements segons la seva antiguitat:

- ✓ Restos de la muralla d'origen musulmà. Aquestes restes constant d'un petit fragment de l'antiga muralla musulmana i es troben en una propietat privada.
- ✓ L'església de Sant Jaume del segle XVI. Sota aquesta església es van trobar restes de ceràmica que actualment es troben exposats en l'ajuntament del municipi.
- ✓ L'arc de l'antic trapig.
- ✓ L'antiga estació del tren Alcoi-Gandia. Aquesta línia de tren unia Alcoi amb el port de Gandía, travessant el paratge del racó del Duc. Actualment aquesta línia ferroviària s'ha reconvertit en una "via verda" que uneix les localitats de Villalonga i L'Orxa. L'estació d'almoines actualment restaurada és un recurs a tindre en compte en el municipi.

6.- ECOSISTEMES

Un ecosistema és un sistema natural viu que està format per un conjunt d'organismes vius (biocenosis) i el medi físic on es relacionen, biòtop. Un ecosistema és una unitat composta d'organismes interdependents que comparteixen el mateix hàbitat. Els ecosistemes solen formar una sèrie de cadenes tròfiques que mostren la interdependència dels organismes dins del sistema.

En aquest mapa podem distingir clarament cada un dels ecosistemes que componen el municipi d'Almoines, n'hi ha principalment dos: La Plana al·luvial i el Barranc del Serpis (Blau). Però la plana al·luvial consta dels cultius de regadiu (Verd) i de la zona industrial i urbana (Roig). Per tant aquests seran els ecosistemes que s'expliquen a continuació.

Foto: Google Maps. Font: El·laboració Pròpia

6.1 PLANA AL·LUVIAL

Aquesta formació té una altura mitjana molt pròxima al nivell del mar i no presenta desnivells. Degut a això en el seu origen aquesta zona era pantanosa o de marjal. Aquest tipus de formació és molt comú en la franja costanera de la província de València. Amb el pas del temps, de forma natural, a través de les aportacions del riu

Serpis, i per l'acció humana aquesta marjal va anar quedant coberta de sediments fins a arribar a la situació actual.

Per la composició del sòl, molt fèrtil, és un terreny molt adequat per a l'agricultura, a més de que presenta aqüífers lliures molt pròxims a la superfície i per tant l'accés a l'aigua resulta molt fàcil a través de bombeig.

La plana al·luvial té dos ecosistemes ben diferenciats els cultius de regadiu, és a dir, els tarongers, i l'ambient urbà i industrial, que s'expliquen a continuació.

6.1.1. Els tarongers

Aquest ambient és el més àmpliament representat al terme, encara que va disminuint a causa de la urbanització i industrialització de la població. No obstant conforma l'ecosistema on més espècies de flora i fauna podem trobar degut a la seva extensió.

Els camps de tarongers dominen el paisatge d'Almoines i en general el paisatge de la plana costera de la Safor. Aquest cultiu ha ocupat l'espai transformant les marjals i arribant fins les parts baixes de les muntanyes pròximes utilitzant bancals per aquest fi.

Els monocultius ofereixen una baixa biodiversitat en el número de espècies vegetals i de fauna i afavoreixen l'aparició de plagues. Per a tractar aquest problema es recorre amb massa freqüència a l'utilització de productes fitosanitaris que agreugen la situació de la fauna i la flora d'aquest ecosistema i també als ecosistemes veïns.

Les condicions d'aquest ecosistema permeten l'aparició d'un estrat herbaci de caràcter anual i que varia la seva composició de forma estacional i dominat per l'estrat arbori de tarongers, en la seves diferents varietats, segons la parcel·la.

Així, en hivern l'agret (*Oxalis pes-caprae*) es el que domina el mantell acompanyat de la ravenissa (*Hipotaxis eruroides*), base de l'alimentació d'aus com el verderol, fumària (*Fumaria officinalis*), ortigues (*Urtica dioica*), lleterola d'hort (*Euphorbia helioscopia*), boixac de camp (*Calendula arvensis*), ordi bord (*Hordeum murinum*), i de cara a la primavera roselles (*Papaver rhoeas*).

En estiu la vegetació canvia donant pas a la herba aferradissa (*Setaria verticillata*), i es presenta acompanyada de la castanyola (*Cyperus rotundus*), la verdolaga (*Portulaca oleracea*), corretjola (*Convolvulus arvensis*) i grama (*Cynodon dactylon*).

A més a més, també trobem ací vegetació ruderal i nitròfila als herbassars de vora de camí. Aquestes vores de camins molt sovintejats, presenten un grau de nitrificació notablement alt. Sobre sòls predominantment secs i relativament poc profunds, en àrees mediterrànies ben assolellades, és corrent trobar comunitats de teròfits i geòfits. Altres comunitats presents a aquest tipus d'hàbitat son les herbes de grans dimensions i els cardassars, on prenen especial relleu els cards i ortigues, les quals necessiten sòls profunds i humits, només mitjanament nitrificats. L'abundància d'aquest tipus de vegetació punxosa, fa un conjunt no molt amable; però això només a la primavera, ja que a l'estiu es redueixen a fullaraca resseca.

6.1.2. L'ambient urbà

Forma l'ambient més artificial de tots. Històricament aquesta zona s'ha dedicat al cultiu de regadiu fonamentalment. Actualment les explotacions agrícoles d'Almoines es centre en els cítrics. Aquest us no obstant te una gran competència amb l'us urbà, ja sigui industrial o residencial.

El nucli urbà d'Almoines i la zona industrial adjacent, ocupa una tercera part del municipi entrant en conflicte amb les explotacions agrícoles. Aquest és un medi completament artificial però algunes espècies de fauna han adaptat el seu hàbitat a les construccions i petites zones verdes presents en el pobles i ciutats.

Aquest ecosistema amb les peculiaritats que representa acull certes espècies d'avifauna destaquen entre les aus els teuladins, les orenetes, els estornells i els verderols, entre d'altres. Dels mamífers, els més adaptats a aquestes condicions són els rosegadors com les rates i els ratolins. Els ratpenats comuns han trobat en les zones urbanitzades il·luminades de nit amb llum artificial, una zona perfecte per caçar insectes. Aquestes espècies s'han acostumat a conviure amb les persones, ja que aprofiten les seves deixalles com a font inesgotable d'aliment, troben refugi sense predadors naturals i nidifiquen als edificis o al parcs i jardins.

6.2. BARRANC DEL RIU SERPIS.

Els rius són elements vius, que canvia constantment, i al igual que els altres ecosistemes aquàtics, estan estretament lligats als ecosistemes terrestres adjacents. Aquesta és una premissa clau per a la comprensió del seu funcionament i evolució i per això els limnòlegs contempen la conca hidrogràfica com unitat funcional. Aquesta influeix enormement sobre la vida del ecosistema fluvial, doncs entre altres coses la seva superfície determina parcialment el volum d'aigües col·lectades, la seva cobertura vegetal influeix en la distribució entre les aigües de escorrentia i d'evaporació i a més

les aigües aportades es carreguen de matèria orgànica i de sals minerals en funció de la naturalesa dels medis que travessen.

El riu Serpis neix als peus de la Carrasqueta i travessa Alcoi, Cocentaina, la Alqueria d'Aznar, Mur de Alcoi y Beniarrés. En aquesta última localitat es troba l'únic embassament construït sobre el riu, el pantà de Beniarrés. Posteriorment, el Serpis travessa els municipis de Lorxa, Villalonga, Potries, Beniarjó, Almoines i desemboca finalment en Gandía. En tot el riu Serpis els nivells de qualitat de l'aigua son baixos.

Caudal del riu Serpis. Fotos: Meritxell Romeu

Actualment el riu Serpis es pot considerar com un caudal d'aigua estacional, que només presenta aigua circulant en determinades èpoques de l'any després de les pluges, degut a que el clima és més àrid i el caudal es veu disminuït en la seva trajectòria per les preses (Beniarrés) i les diferents canalitzacions.

Això ha fet que el caudal disminueixi i les crescudes es deuen fonamentalment a les pluges i l'obertura de presses, també hi van a parar els sobrants de l'aigua de reg i els abocaments residuals, el que fa que en èpoques de poca aigua aquests residus no puguin ser evacuats de forma apropiada.

L'absència d'aigua superficial no implica no obstant que el riu estigui sec, ja que existeix un nivell freàtic molt pròxim a la superfície. D'aquesta forma queda limitada la presència de fauna aquàtica, però la vegetació sí que pot accedir a l'aigua i existeixen diferents espècies de vegetació de ribera. En el barranc i els tal·luds pròxims es troba tant vegetació autòctona com introduïda (*Ricino araucaria*). Alberga espècies d'aus limnícoles incloses en el Catàleg Nacional de Espècies Amenaçades.

La riba oriental, dins del terme d'Almoines situada en un nivell superior al del barranc, presenta una sèrie de bancals i explanades molt apropiades per la col·locació d'instal·lacions oci, tal com s'està duent a terme amb el projecte de corredor verd per a formalitzar la vora del casc urbà i el riu Serpis.

7.- FLORA

La importància de la Flora resideix en que la vegetació és la base dels pisos superiors de la piràmide tròfica. A més són una font de biodiversitat on es troben, en el cas de la Comunitat Valenciana, un important nombre d'endemismes exclusius.

Cada espècie és una peça del ecosistema la seva desaparició o un augment de la població per sobre del normal suposa una alteració de l'equilibri del ecosistema.

La vegetació és un participant actiu en la qualitat del paisatge. El paisatge d'Almoines està molt antropitzat, rodejat d'una important superfície agrícola.

Almoines es troba dins de la regió Mediterrània, subregió Mediterrània-Occidental y superprovincia Mediterrània-Iberolevantina y dins del sector Setabense. Aquesta classificació té un fonament botànic i no geogràfic, d'acord a la presència de determinats taxons endèmics.

7.1. VEGETACIÓ POTENCIAL

Les plantes d'un territori no es distribueixen de forma arbitrària sinó que segueixen un patró d'afinitats ecològiques agrupant-se en comunitats vegetals. Aquestes agrupacions de plantes més o menys estables en el temps, en conjunt, defineixen la vegetació del lloc.

Es defineix vegetació potencial a la comunitat estable harmònica amb el clima i el sòl de la zona i sense intervenció humana, coincidiria amb l'anomenada vegetació primitiva. Segons Rivas-Martinez (1987) s'entén com *"la comunitat estable que existiria en un àrea donada com conseqüència de la successió geobotànica progressiva si l'home deixés d'influir i alterar els ecosistemes vegetals"*. És un concepte que s'aplica a gran escala i en l'actualitat resulta difícil trobar la vegetació potencial, ja que, sobretot, la influència antròpica ha modificat les condicions naturals apareixent d'aquesta forma l'anomenada vegetació actual *"és aquella que hi ha, resultat de l'alteració d'allò que hi havia hagut i punt de partida d'allò que hi pot haver"*, Folch (1981). Amb aquesta definició queda ben clar que la vegetació no és una realitat estàtica sinó que canvia per causes humanes o inclús naturals (incendis, despreniments, etc.). Tant per unes causes com per altres, la vegetació potencial es reemplaça per altres comunitats que responen a les noves condicions ambientals, apareixen les anomenades etapes de substitució. Aquest dinamisme de destrucció i regeneració natural és el que es coneix amb el nom de successió vegetal. Quan cessen les alteracions, la tendència natural es arribar amb el temps la vegetació potencial

degut a que és la comunitat més estable i equilibrada amb les condicions de clima i sòl d'una zona determinada.

Originalment la vegetació que es trobava en la zona d'estudi es caracteritzava per ser espècies arbustives i arborees adaptades a les condicions del clima mediterrani.

Segons els pisos bioclimàtics definits per Rivas-Martinez (1985) per a la regió mediterrània, i considerant les relacions existents entre les característiques de precipitació i temperatura, el terme municipal d'Almoines es troba situat dins del pis Termomediterrani.

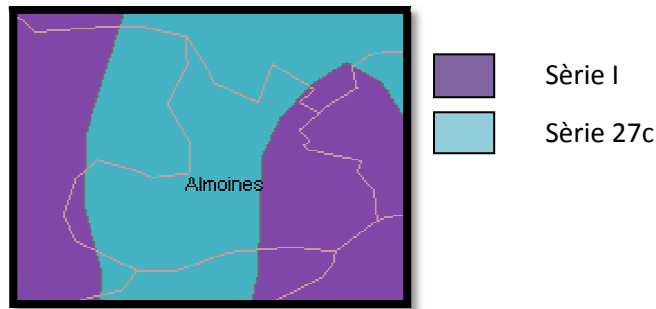
El pis termomediterrani ocupa una posició més o menys costanera des de Barcelona a Lisboa, endinsant-se més en províncies com la de València.

Entre les espècies vegetals indicadores d'aquest pis bioclimàtic destaquen alguns arbres i lianes tals com: *Aristolochia baetica*, *Calicotome intermedia*, *Calicotome spinosa*, *Ceratonia silicua*, *Chamaerops humilis*, *Clamtis cirrosa*, *Juniperus macrocarpa*, *Juniperus navicularis*, *Juniperus turbinata*, *Lycium intricatum*, *Maytenus senegalensis* subsp. *Europaeus*, *Osyris quadripartita*, *Periploca laevigata* subsp. *angustifolia*, *Prasium majus*, *Rhamnus oleoides* subsp. *oeloides*, *Salix pedicellata*, *Tetraclinis auriculata*, *Withania frustecens*, *Ziziphus lotus*.

La vegetació potencial, correspon a tota comunitat vegetal estable que existeix en un àrea determinada i que es desenvolupa al màxim de les possibilitats normals de clima i sòl de la zona sense intervenció antròpica.

Les series de vegetació són un conjunt de comunitats vegetals que es succeeixen al llarg del temps en un àmbit territorial caracteritzat per unes condicions mediambientals específiques. En Almoines segons Rivas-Martinez (1987), coexisteixen dues series de vegetació:

- Sèrie I: Geomegaseries ripàries mediterrànies i regadius
- Sèrie 27c: *Quercus rotundifolia* o alzina (*Rubio longifoliae* - *Querceto rotundifoliae sigmetum*) Alzinars. Sèrie de vegetació íbero-llevantina basòfila de la carrasca, el cap de sèrie es desenvolupa sobre sols bruns calcaris i terra rossa ben desenvolupats.

Font: Mapa de Series de Vegetación de España

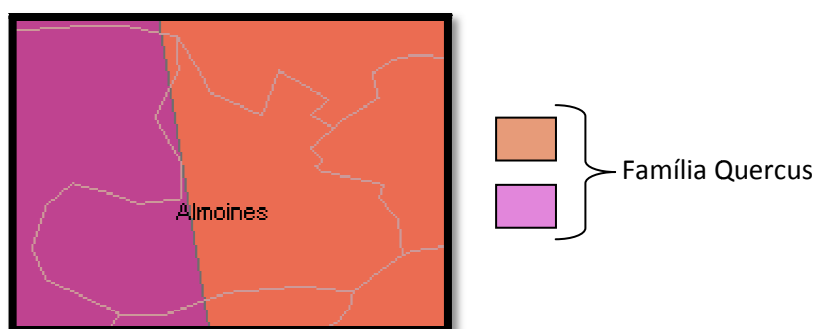
Els carrascars són actualment molt escassos ja que ocupaven els millors sòls, foren substituïts per cultius de cítrics. La seva degradació condueix a l'aparició de garrics amb llentiscler (*Quercus cocciferae – Pistacietum lentisci*) que a la vegada pot donar lloc a timonedes i romerars.

El clima és un dels factors més determinants en la composició vegetal de les nostres muntanyes. Existeixen altres com el sòl, la fisiografia o l'home, que combinats amb el clima originen l'estructura vegetal del nostre paisatge. La fitoclimatologia és la associació de grans tipus de vegetació (fitosociologia) a grans tipus climàtics (climatologia). Allué, J.L. desenvolupa una classificació fitoclimàtica per a Espanya a partir de les dades de l'Institut Nacional de Meteorologia (INM), les Series de Vegetació i del treball de camp. El resultat és la caracterització de 19 subtipus de vida vegetal, cada un d'ells associat a unes característiques climàtiques concretes i que es reuneixen en quatre. S'ordenen de climes més càlids i amb sequeres associades a les altes temperatures, a climes més freds, que també poden implicar deficiències hídriques, tot i que en aquest últim cas associades a les gelades. En ambdós extrems la vida de vegetació amb port arbori no és possible degut a les condicions climàtiques extremes.

Taula 3: Segons el tipus fitoclimàtic, les associacions potencials de vegetació que es poden trobar

Tipo fitoclimático	Asociaciones potenciales de vegetación
ÁRIDO	Espinales de azufaifo, Cornicales
MEDITERRÁNEOS	Lentiscares, Coscojares, Acebuchales, Encinares (<i>Quercus ilex rotundifolia</i>) y Encinares alsinares (<i>Quercus ilex ilex</i>)
NEMORALES	Quejigares, Melojares o Rebollares, Encinares alsinares, Robledales pubescentes y pedunculados, Hayedos
OROBOREALOIDES	Pinares de silvestre, Pinares moros, Robledales pubescentes, Hayedos, Pastos alpinos y alpinoideos

Font: Ministeri de medi ambient i medi rural i marí

Font: Mapa de Subregiones Fitoclimáticas de España Peninsular y Balear

Segons Allué, Almoines es troba en el tipus fitoclimàtic Mediterrani, on les associacions potencials de vegetació corresponen sobretot a la família del Quercus. Els dos colors que presenta el mapa es per a l'espècie concreta, en la llegenda observada només sortia que eren de la família del Quercus

7.2. VEGETACIÓ ACTUAL

PRINCIPALS COMUNITATS VEGETALS D'ALMOINES

Per a analitzar la vegetació que es pot trobar en el municipi es descriuen a continuació les diferents comunitats presents diferenciant-les per ecosistemes.

La Planura Al·luvial

Aquesta superfície suposa quasi la totalitat del terme municipal d'Almoines i en ella podem diferenciar la superfície agrícola dedicada al cultiu de cítrics i l'ocupada per l'ús urbanístic.

Superfície agrícola. Flora associada al taronger

Són espècies que acompanyaven primigèniament la planta conreada quan era espontània i per altra banda, espècies que han trobat un lloc on prosperar en els camps. L'home ha estat el principal propagador plantant llavors de plantes conreades barrejades amb arvenses. Però aquestes minven per la selecció natural i els herbicides.

Aquest tipus de vegetació el formen plantes colonitzadores de camps de cultiu i s'aprofiten de les actuacions associades a l'ús agrícola (regs, moviments de terra,...). Són espècies generalment de caràcter estacional, de petit port i amb poca producció de biomassa, però amb gran generació de llavors. Destaquen els tapissos d'agret (*Oxalis pes-caprae*) acompanyats de *Diplotaxis erucoides*, *Allium ampeloprasum*, *Gallium aparinae*, *Aristolochia longa*, *Fumaria capreolata*, *Paspalum dilatatum*, *Lamium amplexicaule*, *Arum italicum*

Aquest tipus de vegetació pertany a l'ordre *Polygonochenopodietalia*, aliança *Diplotaxion Erucoides*. Les associacions característiques d'aquesta aliança són:

- Associació *Diplotaxietum erucoides*. Pastura xerofítica de escassa talla i cobertura variable, dominat per *Diplotaxis erucoides* a la que acompanyen un gran nombre de tròfits nitròfils i subnitròfils amb desenvolupament fenològic que dura des dels inicis de la tardor fins a finals de primavera.

Ravenissa blanca (Diplotaxis erucoides DC.)

És una de les herbes més abundants durant la tardor i l'hivern als camps de conreu del Mediterrani occidental. Pot estar en flor en qualsevol època de l'any i ocupa les parcel·les completament quan la terra ha estat remoguda.

Foto: herbarivirtual.uib.es

- Associació Citro-oxalidetum pes caprae. Gespa densa d'escassa talla i elevada cobertura que es desenvolupa durant l'hivern i la primavera florística. Fisonòmicament domina el taxó *Oxalis pes-caprae*. En les parcel·les dedicades al cultiu de regadiu podem trobar les següents espècies: *Amaranthus albus*, *Fumaria caprolata*, *Stellaria oleraceae*, etc.

Agret (*Oxalis pes-caprae* L.).

Aquesta espècie en concret és originària de Sud-àfrica. Té una gran utilitat en cultius, per la seva capacitat per formar una catifa que cobreix tot el sòl, s'utilitza o bé s'incentiva en molts cultius. Disminueix la proliferació de l'herba a l'hivern i aguanta la humitat del terreny, per disminuir l'evaporació. Ha estat i és molt apreciada en el cultiu de la taronja (abans de l'era de l'herbicida) i també en els palmerars.

Foto: herbarivirtual.uib.es

Barranc del Riu Serpis

Com s'ha indicat anteriorment el riu Serpis presenta caudals estacionals que solen associar-se a situacions de pluges intenses, que produeixen grans escorrenties. Això suposa una limitació per al creixement de la vegetació, que en aquestes situacions

pateixen danys importants, mentre que durant la resta de l'any no disposa d'una làmina d'aigua visible en superfície.

Les millor adaptades per a aquestes situacions son el jonc (*Juncus acutus*), canyís (*Phragmites australis*), i la canya (*Arundo donax*). Són plantes amb certa flexibilitat per a fer front a l'envit de la corrent i a més poden rebrotar ràpidament des del sistema radicular, molt especialitzat.

Jonc (*Juncus acutus* (L.) Torr. ex Retz.) Hemicriptòfit. Planta molt robusta, perenne, de 25-150 cm d'altura, densament cespitosa i amb fulles rígides, molt punxegudes. Inflorescència arrodonida de 4 a 6 cm, compacta i sobrepassada per una bràctea aguda. Fruit d'uns 0'5 cm bru rogenc i lluent. Floreix al març - juliol i creix en llocs arenosos i pantans prop del mar. Les tiges seques es fan servir per a teixir estores, enreixats de seients i cistelles.

Foto: herbarivirtual.uib.es

Canyís (*Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud.) Fanerògama. És una planta cosmopolita de la família de les gramínies o poàcies, semblant a la canya però més gràcil. És aquàtica i sovint creix formant grans colònies a les vores d'estanys, de rius i, en general, en terrenys inundats o allà on hi ha una capa freàtica alta.

Foto: herbarivirtual.uib.es

Canya (Arundo donax L.) És una planta hipòfita, que viu a prop de l'aigua i mai a dins, i hidròfila, les tiges aèries són llenyoses i s'anomenen canyes, de 2 à 3 cm de diàmetre, molt rústica, pot arribar a més de 10 metres d'alçada, amb fulles afilades, amples de 3 a 5 cm. Floració bianual i estèril, es reproduïx per esqueixos de rizomes. És l'herba més gegant de la Mediterrània. També és la planta amb flor més arcaica del Mediterrani, de l'era terciària. Se la pot considerar un dinosaure vegetal.

Foto: herbarivirtual.uib.es

Distribució de la vegetació sobre el llit del riu Serpis

Es pot agrupar la botànica del riu en tres bandes vegetals, es tractarà d'una manera global i esquemàtica, ja que com s'ha dit anteriorment no hi ha estudis exhaustius sobre aquest tema.

1. Vegetació aquàtica

Es tracta de les plantes que viuen i creixen totalment o la major part dins l'aigua del riu, s'anomenen hidròfits. La major part d'aquestes plantes prosperen en els corrents i estan fixades o ancorades en el fons fangós per mitjà de forçudes arrels o gruixuts rizomes. Tenen una part submergida i la resta surant. Però n'hi ha algunes que suren totalment lliures, sense contacte en el fons ni la vora.

De forma localitzada, en depressions, es poden formar acumulacions d'aigua més o menys estancada en la que de forma temporal poden desenvolupar-se plantes que necessiten d'una superfície d'aigua per al seu desenvolupament com es el cas de la lletia d'aigua (*Lemna minor*).

Lletia d'aigua (*Lemna minor* (L.) Griff.) La planta consta d'uns discs verds flotants (frondes) amb una arrel penjant. Aquesta arrel única permet distingir aquest gènere d'altres de la mateixa família. Té les frondes rodones i opaques, més o menys planes. Aquesta planta és pròpia de les vorades embassades i nitrificades.

Foto: herbarivirtual.uib.es

Altres espècies hidròfites que es poden trobar: llepó (*Spirogyra* sp.), Ludwigia de flor gran (*Ludwigia grandiflora*), llengua d'oca (*Potamogeton nodosus*), asprella fil·loxera (*Potamogeton pectinatus*), Asprella borda (*Ceratophyllum demersum*), estrella d'aigua (*Myriophyllum verticillatum*).

2. Vegetació de vora riu

Són plantes que prosperen a les vores de l riu i també sobre terrenys veïns embassats o traspuants en contacte amb el corrent de l'aigua, anomenats heliòfits. Són plantes que viuen arrelades al fang i la tija i les fulles a l'aire, poden resistir la llarga sequia estival i algun eixugó temporal.

En els marges del barranc en zones més protegides de l'acció agressiva de l'aigua però amb accés a l'aigua subterrània apareixen lliris (*Iris pseudacorus*).

Lliri (*Iris pseudacorus* L.) és una planta perenne de la família de les Iridaceae que apareix en el marge de cursos d'aigües de certes profunditats, té fulles dístiques, les flors apareixen prop de març o juny i poden ser solitàries o en parells i envoltades a la base per 1-2 bràctees amplexicaules, les flors aconseguen un diàmetre de 8 a 10 cm i freqüentment tenen taques taronges o púrpures, les tiges poden mesurar d'1 a 1,5 m. Aquest Iris és usat en remediació d'aigües, perquè té l'habilitat d'absorbir metalls pesats per les seves arrels.

Foto: herbarivirtual.uib.es

Altres espècies heliòfiles: bova (*Typha angustifolia*), Coronel·la (*Dorycnium rectum*), Menta borda (*Mentha suaveolens*), Salicària (*Lythrum salicaria*), Creixenassa (*Apium nodiflorum*), Orella de llebre (*Alisma plantago-aquatica*), Escrofulària aquàtica (*Scrophularia valentina*), Verònica aquàtica (*Veronica anagallis-aquatica*), Bova granotera (*Sparganium erectum*), Llicsó de mar (*Sonchus maritimus*), capferrat (*Cirsium monspessulanum*), pebre d'aigua (*Polygonum persicaria*), càrex de ribera (*Carex riparia*), Cua de cavall grossa (*Equisetum telmateia*),

Existeixen espècies arborees que han colonitzat les proximitats algunes són autòctones i d'altres el seu origen està molt relacionat amb l'activitat humana. Com a espècies típiques de ribera apareix el xop (*Populus nigra*) i de les introduïdes de forma directa o indirecta es pot veure el *Ricinus communis* i *Casuarina equisetifolia*.

3. Vegetació de terra humida.

Les plantes que prefereixen la terra mullada de les planícies del riu, que prosperen prop de l'aigua però sense tocar-la ni quedar-se submergides,

conformant-se amb una capa freàtica més o menys superficial, si bé estan capacitades per suportar les imprevisibles i ocasionals crescudes i les inundacions i embassaments passatgers.

L'higrostadi constitueix l'espai botànic fluvial més dilatat i divers. Aquest és en realitat l'espai original i natural de bosc fluvial, on s'assenten la major part de les bosquines i arbredes de ribera, la veritable massa arbòria del bosc del riu, la qual està conformada per una sèrie de bandes paral·leles, que segueix una peculiar estructura zonal esglaonada des del corrent de les aigües on s'alcen sargues i baladres, i una mica més distanciat els xops i els àlbers que poblen l'ample espai interior i central del riu fins al capdamunt de la seva alta riba, on comencen a criar-se oms que fugen de l'aigua però amb el sòl amb humitat constant.

El bosc natural ha estat pràcticament arrasat per l'antiga i intensa desforestació i explotació agrícola dels seus sòls, els incendis, els aterraments i els abocaments de tota mena, i allò que trobem actualment en l'espai de l'higrostadi són només alguns prats entre un gran espai erm ocupat per comunitats ruderals i nitròfiles.

Algunes espècies que componen l'higrostadi són: Canudet (*Equisetum ramosissimum*), Acant (*Acanthus mollis*), all rosat (*Allium roseum*), cardó (*Dipsacus fullonum*), trèvol (*Trifolium pratense*), Sabonera blava (*Anagallis arvensis*), Verbena (*Verbena officinalis*), calendula (*Calendula arvensis*), Cresola (*Arum italicum*), Lletsó (*Sonchus oleraceus*), Ravanell (*Diplotaxis eruroides*), Rosella (*Papaver dubium*), Vareta de Sant Josep (*Asphodelus fistulosus*), Fumària (*Fumaria capreolata*), Raspa (*Galium aperine*), Agret (*Oxalis pes-caprae*), Panigroc (*Anacyclus clavatus*), gram comú (*Cynodon dactylon*), Fenàs (*Brachypodium retusum*), albatge (*Hyparrhenia hirta*), esparraguera (*Asparagus acutifolius*), rasposa (*Rubia peregrina*), Pitera (*Agave americana*).

Formacions arborees i arbustives fluvials

En el Serpis es poden trobar encara representants vius del gran bosc fluvial original els quals poden enumerar-se segons la seva major apetència hídrica o proximitat al corrent de l'aigua de la següent manera:

1. El baladre
2. Els salzes
3. L'àlber
4. El xop

5. La canya
6. El tamarit
7. L'om
8. El lledoner i d'altres arbres i arbusts riberencs.

No tots, però, es troben el terme municipal d'Almoines, de fet més aviat es tenen pocs representats del bosquet de ribera.

8. FAUNA

AMFIBIS

ORDRE ANURA

FAMILIA BUFONIDAE

Bufo bufo Linnaeus, 1758. Gripau comú

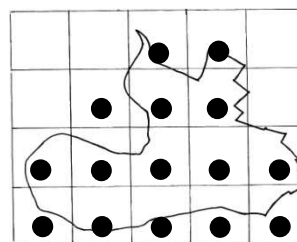
Val.: Gripau.

Cast.: Sapo común

El **gripau comú** és un amfibi molt habitual en tota classe d'hàbitats europeus, sobre tot en aquells amb cert grau de contaminació al ser més resistent a les aigües insalubres que altres espècies de amfibis durant l'estadi de cullerot. Es distribueix per tota Europa menys Irlanda i algunes illes mediterrànies. Els individus vells poden

presentar taques blanques degudes a l'edat. Un fet curiós que pocs coneixen és la capacitat dels gripaus d'atraure preses movent un dels dits de les seves potes de darrere como si d'un cuc es tractés.

Dins del seu gènere és el més comú i ubicu, ja que es troba en tot tipus d'ecosistemes. A les zones d'horta s'observa una certa regressió, causada probablement per l'ús desmesurat d'insecticides, que el priven de les seues preses alhora que l'afecten directament en engolir insectes emmetzinats.

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN
I (P)		LC		III	

Bufo calamita Laurenti, 1768. Gripau corredor

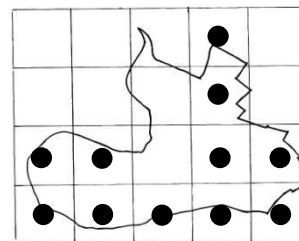
Val.: Gripau.

Cast.: Sapo corredor

El **gripau corredor** és un amfibi molt abundant, però no tant com el gripau comú. El podem trobar des de les zones planeres a les

muntanyenques. Així, es pot localitzar, en indrets boscosos, en terrenys propers a basses, en sòls sorrencs, etc. Els seus costums són terrestres i alhora crepusculars i nocturns. Durant el dia roman enterrat al sòl o bé sota les pedres, però en fer-se fosc abandona el seu amagatall per tal de capturar petites preses, que consisteixen bàsicament en coleòpters, formigues i larves d'insectes. Pel seu règim alimentari és una espècie beneficiosa per a l'ésser humà.

És més termòfil que el gripau comú i no és estrany trobar-lo en llocs relativament àrids. No li agrada gaire l'aigua, ja que només hi acut durant l'època de reproducció.

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN
	IE	LC	IV	II	

FAMILIA PELODYTIDAE

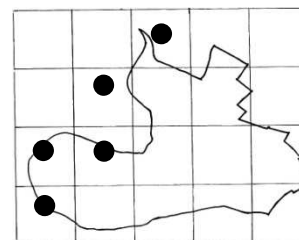
Pelodytes punctatus Daudin, 1802. Gripauet

Val.: Gripauet.

Cast.: Sapillo moteado

El **gripauet** és menut, esvelt i àgil, de morfologia similar a una granota però amb una pell berrugosa que l'identifica realment com a gripau, de color de fons gris clar o crema, puntejat de nombroses taques verdes. El seu període d'activitat és sobretot

crepuscular, mentre que passa el dia discretament arrecerat sota pedres humides o en un cau excavat a terra. La femella pon els ous en basses i rierols o en dipòsits, pous i piscines artificials.

S'assenyalaran només les zones pròximes al riu ja que és allí on se l'ha pogut observar.

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN
	IE			III	

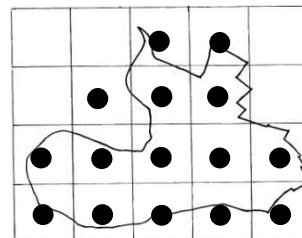
FAMILIA DISCOGLOSSIDAE

***Alytes obstetricans* Laurenti, 1768. Tòtil**

Val.: Gripau paridor. Cast.: Sapo partero comun

El **tòtil** és un gripau que no sol excedir els 5 cm, el mascle dels quals porta els ous amb les potes fins a la desclosa dels capgrossos, que surten quan es banya. El dors és de tons verdosos, grisos o brunencs, amb taques petites més fosques, a manera d'esquitxos. El ventre, per la seua part, és de color gris uniforme. Tant les parts superiors com les inferiors són berrugoses, destacant en els flancs una ratlla glandular més o menys desenvolupada. Els ulls són laterals i molt sobresortits, amb iris daurat i pupil·la vertical. El timpà, tot i que no és ben marcat, és visible i mesura, aproximadament, 3/4 del diàmetre de l'ull. Desprèn una olor semblant a l'all. Els seus costums són terrestres i nocturns.

És molt ubicu ja que s'ha vist en els diferents ecosistemes, excepte en el urbà. Una de les característiques que serveix per a la seva localització és el seu reclam emès intermitentment per la nit, que s'assembla al cant d'un xot (*Otus scops*).

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN
	IE	NT	IV	II	

FAMILIA RANIDAE

Rana perezi Seoane, 1885. Granota verda

Val.: Granota

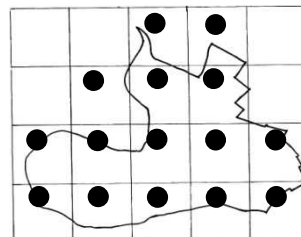
Cast.: Rana verde comun

La **granota verda** o granota vulgar és una espècie de granota que es troba a França, Portugal, i al Regne Unit. Es troba amenaçada per la pèrdua d'hàbitat.

És una espècie gregària i diürna,

s'estableix en els cursos d'aigua permanent. La seva veu característica és emesa tant de dia com de nit, en Almoines es sent sobretot en el capvespre en l'època reproductora i en l'estiu.

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN
P		LC	Annex V	Annex III	

AUS

Relació de totes les espècies que podeu veure a cadascun des hàbitats de la zona; inclou la fenologia. S'ha seguit la terminologia més emprada en estudis ornitològics per tal de fer referència a la seva presència a l'àrea.

A continuació, en negreta, s'indiquen els símbols emprats per definir la fenologia, situació en la qual es troba l'espècie a l'àrea d'estudi, amb una petita definició que n'aclareix el significat.

SEDENTARIA: espècie sedentària que roman tot l'any a l'àrea considerada.

ESTIVAL: espècie amb efectius estivals, només present durant els mesos de primavera i estiu.

HIVERNANT: espècie amb efectius hivernants, només present durant els mesos de tardor i hivern, fora ja de l'època de reproducció.

DE PAS: espècie migradora la presència de la qual només es detecta durant els passos migratoris (prenupcial i/o postnupcial).

ORDRE FALCONIFORMES**FAMILIA FALCONIDAE*****Falco tinnunculus* Linnaeus, 1758. Xoriguer comú****DE PAS**

Val.: Soliguer

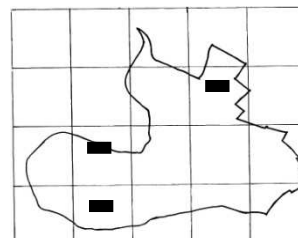
Cast.: Cernícalo

El **xoriguer comú** és força freqüent i és fàcil d'observar i de distingir-lo per la seva manera de volar quan caça, quedant gairebé parat cara al vent, a poca alçada i batent ràpidament les ales com un helicòpter en llocs oberts mentre observa el terra buscant preses petites que captura llençant-s'hi en picat. És relativament petit comparat amb altres rapaces, però més gran que la majoria de las aus. Té ales llargues de color vermellós amb taques negres, així com

una llarga cua molt distintiva, gris per la part superior i de vora arrodonida i negra. El plomatge del cap dels mascles es blau grisós. Medeixen de 34 a 38 cm de cap a cua, i de 70 a 80 centímetres de envergadura de ales.

Tot i que viu a la muntanya, els seus terrenys de caça es localitzen a les planes i als tarongers. En la primavera busquen entre els tarongers les preses fàcils que constitueixen els pollets dels ocells en els seus primers vols.

S'ha vist algun exemplar en els tarongers en la primavera, en la zona de l'Antigor, En les zones de Rafalsenar i Barraques, no s'han vist però s'ha trobat alguns nius buits, tot i que podria ser que els hagués caçat el xoriguer, també podria ser obra d'algun altre depredador.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	VU		II	III	

FAMILIA ACCIPITRIDAE

***Accipiter nisus* Linnaeus, 1758** Esparver vulgar

SEDENTARIA

Val.: Esparver

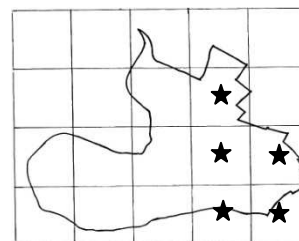
Cast.: Gavilán

L'**esparver vulgar** és un ocell que medeix entre 27 i 37 cm de longitud i entre 60 i 80 cm de envergadura. Pesa entre 150 i 320 g. Les parts superiors dels adults són fosques, mentre que les inferiors són vermelloses llistades en els mascles i blanquinoses finalment ondejades de

marró en les femelles, que són, como en totes les aus rapaces, de major tamany que els mascles.

Tot i que prefereix els boscos, nia en la Comunitat Valenciana, en aquest municipi se l'ha vist en el territori dels tarongers en l'època de reproducció, per tant es podria dir que te una nidificació possible.

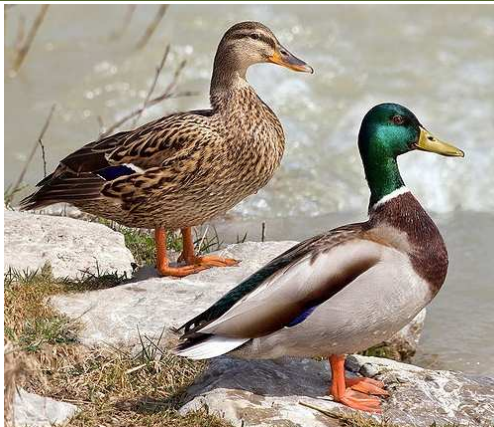

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	VU		I	III	II

ORDRE ANSERIFORMES**FAMILIA ANATIDAE*****Anas platyrhynchos* Linnaeus, 1758. Ànec coll-verd****SEDENTARIA**

Val.: Coll-verd

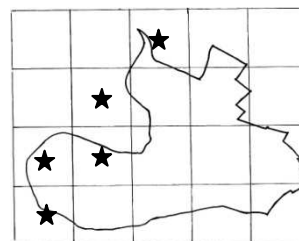
Cast.: Ánade real

L'**ànec collverd** és una espècie d'ànec que viu a prop dels rius i els estuaris. Es troba a tot l'hemisferi nord i és l'arrel de moltes races domèstiques.

El mascle té el cap verd blavós, bec groc, pit marró castany, collar blanc, cos gris i popa negra. La femella de colors més apagats en

marró fosc, s'assembla a d'altres ànecs, però el seu tamany, el color ataronjat i fosc en el bec són característics.

Se l'ha vist en el riu Serpis en la primavera quan el caudal del riu era més elevat. Els seus nius es troben en una illa situada en Beniarjó on s'ajunten el riu Vernissa i el Serpis. Però no s'han vist nius en Almoines, ni tampoc pollets, tot i que pot ser possible.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
		NE		II,III	III	II

ORDRE CICONIIFORMES**FAMILIA ARDEIDAE*****Ardea cinerea* Linnaeus, 1758. Bernat pescaire****HIVERNANT**

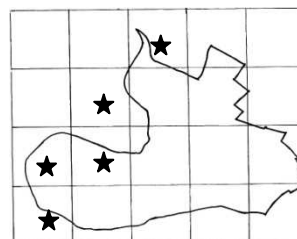
Val.: Garsa reial

Cast.: Garza real

El **Bernat pescaire** és un au gran que parada medeix 90 a 100 cm de altura, amb una envergadura d'ales de 1,70 a 2 m i un pes de 1 a 2 kg. El seu plomatge és majoritàriament gris per sobre, i una mica blanc sota que esdevé més lluent durant l'època reproductiva. Els adults tenen el cap blanc amb un copet negre supraciliar i una cresta prima, en els juvenils tot el cap és gris. Té un bec fort rosa-grogós.

Té un vol lent, amb el seu llarg coll retret (forma de S). Quan allarga el seu coll, el bec sembla una cullera.

És un visitant hivernal i primaveral, tot i que a principis d'estiu s'han observat un parell d'exemplars, es troba en tot el curs del Serpis al seu pas per Almoines, també amagat en els canyissars de les riberes. S'han comptat uns 10 exemplars, però sense saber si es tractava del mateix, a la vegada se n'han vist quatre.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NE			III	

Ardea purpurea* Linnaeus, 1766. Agró roig*ESTIVAL**

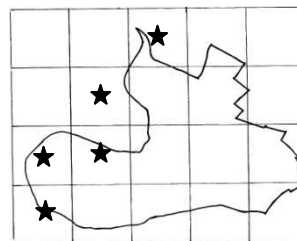
Val.: Agró, Boure

Cast.: Garza imperial

L'**agró roig** és un ocell gros, de 80 cm d'alt i 210 d'envergadura amb les ales esteses. Pesa aproximadament un quilo. És lleugerament més petit que el bernat pescaire, de qui es pot distingir per la coloració més fosca, de tonalitats vermellenques o brunes del seu plomatge.

Aquest és un ocell estival, en Almoines s'han vist molt pocs exemplars, ja que en l'època que ve és quan menys aigua hi ha. És molt poruc i per tant necessita canyissars per tal d'amagar-se, s'han vist uns quants exemplars en vol allunyant-se cap a Gandia

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
I (VU)	IE	LC		I	III	II

***Egretta garzetta* Linnaeus, 1766. Martinet blanc**

SEDENTARIA

Val.: Garsa blanca

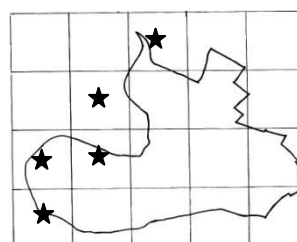
Cast.: Garceta común

El **martinet blanc** és una espècie d'au de las més comuns en els aiguamolls de tot el mon. L'adult medeix entre 55 i 65 cm i té una envergadura alar de entre 90 i 100 cm. Té el plomatge sencer blanc; durant l'estiu, té en la coroneta 2 plomes molt llargues, estretes i punxegudes que sobresurten per darrere; les

escapulars també sobresurten per sobre de la cua; bec negre amb la base de la mandíbula inferior gris verdós; potes negres amb els dits grocs. L'iris és groc.

El Martinet s'observa durant quasi tot l'any a excepció dels mesos que fa més fred, se l'observa per tot el Serpis i volant per sobre de tot el terme municipal. S'han observat uns 40 exemplars, juntament amb l'Esplugabous (*Bubulcus ibis*), i a l'hora 7 exemplars al Juliol, quan menys aigua porta el Serpis sempre de mati. Igual que el Coll-verd (*Anas platyrhynchos*). També al setembre es van observar una vintena d'exemplars juntament amb un agró blau (*ardea cinerea*) a primera hora del matí i a ultima del vespre.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NE		I	III	

Bubulcus ibis* Linnaeus, 1758. Esplugabous*SEDENTARIA**

Val.: Esplugabous

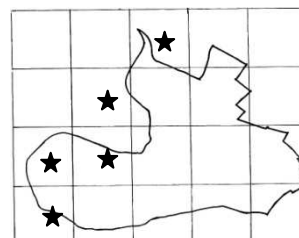
Cast.: Garcilla bueyera

L'**esplugabous** és un ocell amb el plomatge és de color blanc i d'alçada pot arribar als 52 cm. La seva aparença és de cos compacte, potes grises, bec de color groc i coll bastant curt (pel que fa a la família a la qual pertany), que sovint du recollit. El nom li ve de la seva costum de posar-se a prop dels animals de pastura com els bous, buscant els insectes que són espantats per aquests animals.

Es un ocell cosmopolita, i una de les aus més exteses per tot el planeta. Només ha deixat sense colonitzar a l'Antàrtida.

És l'espècie més nombrosa de la família. Pot ser vista durant tot l'any, però principalment a la tardor i la primavera, juntament amb el Martinet blanc (*egretta garzetta*) en tot el tram del Riu Serpis que passa per Almoines, és molt difícil reconèixer-les a simple vista, sobretot en l'època de muda, tot i que tenen trets distintius molt diferenciats. Aquest ocell també s'observa sobrevolant tot el municipi.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NE			III	

ORDRE GRUIFORMES**FAMILIA RALLIDAE*****Gallinula chloropus* Linnaeus, 1758. Polla d'aigua****SEDENTARIA**

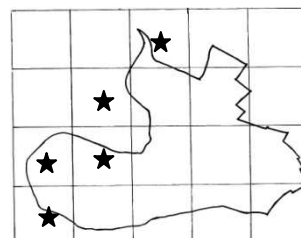
Val.: Polla d'aigua

Cast.: Polla de agua

La **polla d'aigua** és una espècie oportunista que es pot trobar en tota mena d'ambients aquàtics. Resisteix bé aigües notablement contaminades i amb força salinitat.

La seva coloració és en general de color gris pissarra, amb el cap i coll més foscs i dos amples línies de color blanc en els flancs sota la cua. El bec és vermell, igual que l'escut facial, i amb la punta groga. Les extremitats inferiors són olivaci-groguenques, amb una taca vermella en els genolls. Els exemplars més joves són amarronats, i manquen de l'escut facial.

La seva àrea típica la constitueixen les marjals amb vegetació espessa i també en tots els rius de la comarca, en el Serpis s'observa a principis de primavera quan pel riu hi baixa força aigua, juntament amb el Coll-verd (*Anas platyrhynchos*). S'han comptat alhora uns 5 exemplars, no és una de les aus més abundants en el terme.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
		NE		II	III	

ORDRE CHARADRIIFORMES**FAMILIA CHARADRIIDAE*****Charadrius dubius* Scopoli, 1786. Corriolet****ESTIVAL**

Val.: Corriol menut

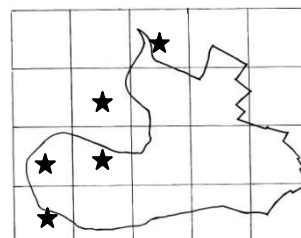
Cast.: Chorlitejo chico

El **corriolet** és un ocell migrant i estival, on és típic de les riberes nues i platges de còdols i bancs de sorra propers als rius.

Presenta una longitud màxima de 15 cm i una envergadura de 34 a 36 cm. El plomatge de les ales i el dors és marró grisós, amb el ventre blanc i el coll negre o marró fosc. El front és

blanca i presenta una màscara negra al voltant dels ulls. En els ulls té un anell groc. Les potes són vermelloses i els dits dels peus palmejats.

El corriolet arriba a finals del mes de Març i se'n va a Setembre o octubre. Viu en les riberes de l'aigua dolça se'l pot veure sovint volant per sobre el riu, acompanyat d'un gran nombre d'espècies que també s'acosten al riu a refrescar-se, és bastant difícil de distingir per els seus colors foscos però si es veu de cara el seu pit blanc i l'antifaça negra el delaten.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	VU			III	II

Charadrius alexandrinus* Linnaeus, 1758. Corriol camanegre*ESTIVAL**

Val.: Piuló de mar

Cast.: Chorlitejo patinegro

El **corriol camanegre** medeix uns 15 cm de llarg. El color varia durant l'any, en l'etapa reproductiva el plomatge és marró grisós molt clar en el dors. Taques en el cap, darrere dels ulls i laterals al pit són fosques en la femella i de color negre en el mascle, que en hivern s'aclareixen. Les parts inferiors són blanques.

El bec és negre. Les potes són griseses. S'alimenten de cucs, insectes, mol·luscos i peixos.

El corriol apareix a mitjans d'Abril i se'n va a mitjans de Setembre o d'Octubre, els nius els fan en l'arena de les platges on escull les dunes. Per tant en aquest municipi hi està de pas, per a buscar aliment en el riu.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN

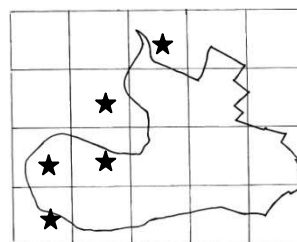
***Actitis hypoleucos* Linnaeus, 1758. Xivitona vulgar**

ESTIVAL

Val.: Piuló, piulador Cast.: Andarríos chico

La **xivitona vulgar** és un ocell limícola que fa uns 20 cm de llargària. Presenta el dors de color terrós clar uniforme, jaspiat de fosc a l'estiu, amb el ventre i la part inferior del coll blancs i un collaret terrós molt conspicu. En vol mostra una

típica franja alar blanca i el carpó del mateix color.

Es presenta amb major nombre en la primavera i l'estiu, però pot veure's tot l'any, és prou freqüent en tot el curs del riu Serpis sobretot en la part on hi ha més aigua, és a dir la part sud del municipi, no s'han observat massa exemplars, almenys que s'hagin pogut identificar bé.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NE			III	II

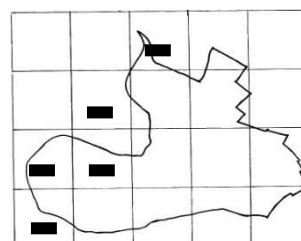
FAMÍLIA STERNIDAE

***Chlidonias hybrida* Pallas, 1811. Fumarell carablanc ESTIVAL**
 Val.: Fumarell, fumatell Cast.: Fumarel cariblanco

El **fumarell carablanc** és un ocell que presenta un port semblant al dels xatracs. Fa 24 cm de llargària. És d'aspecte una mica més massís que els xatracs. Presenta a l'estiu la part superior del cap negra, vorejada d'una banda ampla blanca als costats, i la resta de les parts

superiors, de color gris blavós. Les parts inferiors són de color blanc al mentó, gris blau a la gola i al coll, gris negre cap al ventre i blanc a les ales i a les plomes de sota la cua. El bec i les potes són d'un vermell carminat. A l'hivern el bec s'ennegreix mentre que la resta del cos s'aclareix, i, aleshores, es fa molt difícil de distingir del fumarell negre.

Es una espècie estival que arriba a la comarca a partir de Març en bandades i romanen fins al Octubre. Anys enrere era una espècie nidificant prou comuna a les marjals de Pego-Oliva i Xeresa- Xeraco. Pel municipi s'ha vist volant prop del riu, per a agafar el seu aliment. Per molt que sigui estival pot considerar-se de pas en Almoines.

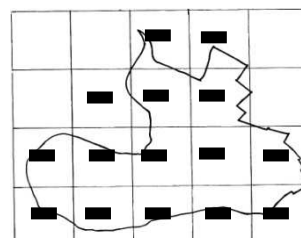
32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
VU	IE	VU		I	III	

***Chlidonias niger* Linnaeus, 1758. Fumarell negre DE PAS**
 Val.: Fumarell Cast.: Fumarel común

El **fumarell negre** es diferencia del fumarell carablanc perquè és molt més fosc, ja que cos, coll i cap són gris fosc, quasi negre, i les ales són menys clares. Aquest també és estival, però es considera de

pas en tota la comarca. Es poden observar les seves bandades de pas a la primavera.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	EN		I	III	II

ORDRE COLUMBIFORMES**FAMILIA COLUMBIDAE*****Columba livia* Gmelin, 1789. Colom****SEDENTARIA**

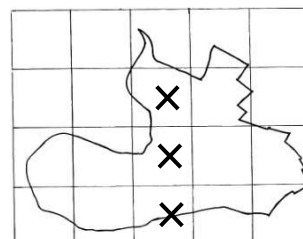
Val.: Colom

Cast.: Paloma

El **colom**, és l'avantpassat dels coloms domèstics, amb les que hibrida. Cria en parets rocalloses. S'assembla molt al domèstic, però aquests últims tenen un ADN molt divers i per tant alguns presenten colors molt diferents. Es difícil deslligar les poblacions salvatges de les domèstiques i les primeres son cada cop menys freqüents

Aquestes aus es caracteritzen per tindre el bec curt i prim amb una coberta carnosa (cera) ubicada en la part superior, potes curtes, normalment els sexes són similars produeixen "llet" de la papada per a alimentar a les seves cries. *Columba livia* és la més comú, el seu tamany oscil·la entre 31 i 34 cm i el color és molt variat anant des del gris blavós, passant pel vermell oxidat, fins el blanc.

Nidifiquen en contrades rocoses o en edificis, en el cas d'Almoines un dels seus punts preferits per a nidificar en tracta de l'antiga fàbrica de La Seda ara ja abandonada del seu us tradicional, juntament amb altres aus. Aquest lloc els hi ofereix protecció.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
		NE		II	III	

Columba palumbus* Linnaeus, 1758. Tudó*SEDENTARIA**

Val.: Torçaç

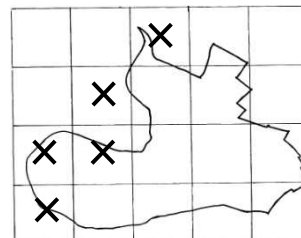
Cast.: Paloma torcaç

El **tudó** és el tipus de colom més gran de la Península Ibèrica, robust i amb un cap molt petit en relació amb el cos, presentant unes

inconfusibles taques blanques als dos costats del coll i a la part superior de les ales.

Té un plomatge gris tirant a blau al dors i una mica mes clar a la part inferior del cos, amb pit de tints vinosos i la cua acabada amb una banda negra. El bec és ataronjat i les potes són vermelles. Els dos sexes presenten el mateix color, els joves però, tenen uns colors mes apagats i no disposen de les taques blanques del coll.

A la Península Ibèrica es divideix en grups sedentaris, que també realitzen desplaçaments locals, i els milions de tudons del centre i nord d'Europa que a la tardor es presenten per a la hivernada a través dels passos tradicionals del Pirineu vasconavarres i utilitzant dormitoris també tradicionals que es troben a la gran majoria de terrenys plans, als alzinars preferiblement, així com en pinars i eucaliptus.

A aquest colom li agraden més les zones arbolades del costat del riu, les enjardinades de la resta del casc urbà o els parcs, tot i que per a nidificar prefereixen els arbres. S'han vist en l'època de reproducció, en els arbres de la ribera del riu Serpis, fent el seu cant nupcial, es de suposar que allí han nidificat prou parelles, però no s'han vist els nius. És el colom més escàs de la família dels columbidae.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
		NE		I,II,III		

***Streptopelia decaocto* Frivaldszky, 1838. Tórtora turca**

SEDENTARIA

Val.: Tórtora turca

Cast.: Tórtola turca

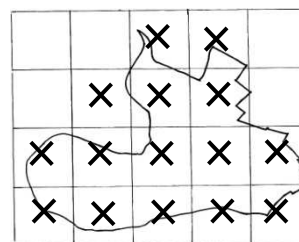

La **tórtora turca** és un ocell que es va començar a expandir d'una forma regular pels Països Catalans d'ençà del 1970. Fa 30 cm de llargària.

Color castany pàl·lid a les parts superiors, amb la cua i les puntes de les ales fosques i rosat vinos clar al cap i a les parts inferiors. Té mig collar negre a la part posterior del coll. El cap

gris i una mica rosada, pit gris rosat clar, cua grisosa per damunt, amb punta blanca per sota, ampla banda terminal blanca. Bec negre i potes vermelloses.

Aquesta espècie es pot trobar arreu del municipi tant en el riu, en el casc urbà com per els cultius. Té una conducta prou confiada. El lloc que més li agrada estar és en els fils de les torres d'alta tensió sobretot al capvespre, on allí s'ajunten uns vint exemplars més o menys, parlotejant. Talment sembla que s'expliquin com els hi ha anat el dia.

Se'ls ha escoltat fent el seu ball i cant nupcial i al igual que al Tudó (*Columba palumbus*) també li agrada nidificar entre els arbres del riu, però també nidifica en els edificis com la fàbrica de la Seda. És l'espècie que més abunda d'aquesta família en el terme.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
				II	III	

***Streptopelia turtur* Linnaeus, 1758. Tórtora**

ESTIVAL

Val.: Tórtola

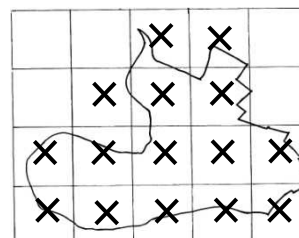
Cast.: Tórtola común

La **tórtora** o tórtora vulgar és un petit i àgil ocell caracteritzada pel seu color marronós, amb taques fosques en un dors marró vermellós, el cap i el coll d'un gris rosat amb una taca llistada de blanc i negre a cada banda del coll. El pit de color de rosa pàl·lid. La cua negra amb les vores blanques, punxeguda i

llarga. L'ull és taronja envoltat d'una zona vermella intensa. Fa 28 cm de llargària i 49-55 d'envergadura alar.

Aquesta tórtora, al contrari que l'anterior té una conducta més tímida per tant és molt difícil que se la vegi en les àrees humanitzades tals com les urbanitzacions o els casc urbà, prefereix la tranquil·litat de les zones arbolades del costat del Serpis o les zones de cultiu. Els vespres d'estiu també se la pot veure amb la tórtora turca (*Streptopelia decaocto*) en els fils d'alta tensió.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
		VU		II	III	

FAMILIA CUCULIDAE

Cuculus canorus Linnaeus, 1758. Cucut

ESTIVAL

Val.: Cuquello

Cast.: Cuco

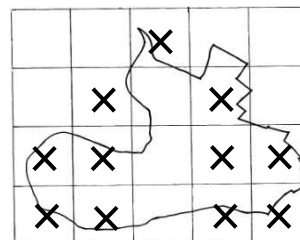

El **cucut** és un ocell de cos allargassat amb una longitud total d'uns 35 cm. Les plomes de la gorja i les de les parts superiors són d'un color gris blau, les inferiors són blanquinoses amb ones de color gris fosc, i la cua, llarga, arrodonida, grisenca, tacada de blanc. Les ales són punxegudes i llargues. Les potes són grogues. No existeix dimorfisme sexual, però,

de vegades, és possible d'observar femelles el disseny de les quals és el mateix que el dels mascles, però amb un to vermellós. Es insectívora.

Aquest ocell, inconfundible per el seu cant que s'escolta a molta distancia, es prou difícil d'observar. El cucut acostuma a parasitar els nius d'altres aus deixant allí els seus ous.

Frecuenta les zones amb arbres com la ribera del Serpis o els camps de cultiu on és més freqüent sentir-lo. No s'ha vist cap exemplar però en els vespres de la primavera sobretot s'ha escoltat el seu cant.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NE			III	

FAMILIA STRIGIDAE

Otus scops* Linnaeus, 1758. Xot*ESTIVAL**

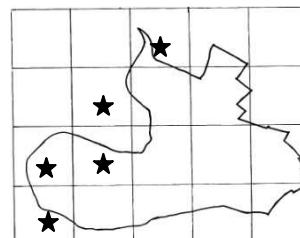
Val.: Moixeta, corneta

Cast.: Autillo

El **xot** és el més petit dels estrigiformes. Ateny fins a 20 cm de longitud, la seua envergadura no excedeix de 50 cm i no pesa més de 100 g. El plomatge, que és de tons grisos cendrosos amb clapes blanques, presenta nombroses llistes i vermiculacions negres, que es distribueixen per tot el cos. Tanmateix, com el gamarús, també pot exhibir una altra fase de coloració, en la qual dominen les tonalitats brunenques (fase bruna). D'altra banda, la lliurea dels joves és encara més bigarrada i críptica que la dels adults. Les extremitats, tret dels dits, també són recobertes de plomissol. El

cap, que és arrodonit, llueix dos plomalls de color bru grisós, semblants a orelles, que són molt poblats però de dimensions reduïdes. Aquestes falses orelles, segons sembla, tenen una funció disruptora. En efecte, quan s'amaga de dia entre el brançam, a causa del seu color homocrom es confon fàcilment amb l'escorça del tronc, però, a més a més, els plomalls el fan, alhora, semblant a una branca, amb la qual cosa aconseguen de passar totalment desapercebut dels seus depredadors. El disc facial, de tons apagats, és limitat inferiorment per un bec corbat de color negre blavós i que apareix recobert, en gran part, per les plomes nasals, que són fines com cerres. Els ulls, dirigits cap endavant, són de color groc daurat.

El xot és l'únic de la família d'estatus estival. Arriba a principis de Març i ocupa tots els hàbitats que tinguin arbres. Se'l ha escoltat les nits de primavera sobretot en la zona amb l'arbolada més alta del terme, que és la ribera del Serpis, no se l'ha vist i molt menys els seus nius, tampoc es sap quants exemplars han estat pel terme. Tot i que sembla que almenys un parell per la repetició del cant.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NE			III	

Athene noctua* Scopoli, 1769. Mussol*SEDENTARIA**

Val.: Mussol

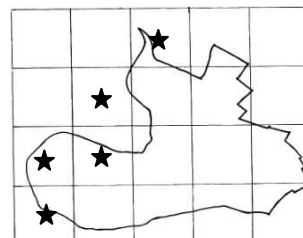
Cast.: Mochuelo común

El **mussol** és una de les aus rapinyaires nocturnes més esteses a la meitat sud d'Europa i nord d'Àfrica. Té uns 25 cm de longitud. Té uns grans ulls d'iris groc pàl·lid. El perfil és rabassut i el plomatge terrós a taques blanques. En vol es reconeix per les ales curtes, arrodonides i amb línies puntejades de color blanc. Se sembla al gamarús europeu, però aquest és de color cendra, amb un parell de

manyocs en punta al damunt del cap i menys corpulent que el mussol. El seu vol és ondulat, amb descensos i ascensos continuats i d'aleteig ràpid.

El seu cant és fàcil d'identificar al capvespre: una sèrie de reclams aguts i forts. Se sol veure sobretot als paisatges mediterranis, amb oliveres, matolls i algun pedreguer. També és freqüent veure'l de dia posant als pals i fils elèctrics.

És el representant més nombrós de la família, és fàcil d'observar als seus llocs habituals, però sobretot és molt fàcil sentir-lo a la nit com a mínim en Almoines hi ha un representant ja que se l'ha vist i se l'ha escoltat.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NE			III	

Tyto alba Scopoli, 1769. Òliba**DE PAS**

Val.: Òbila, Moixa

Cast.: Lechuza común

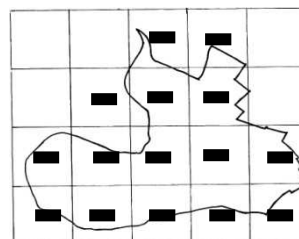

L'òliba és un ocell rapinyaire nocturn que fa vora 90 cm, d'ala a ala. És un au mitjana d'uns 34 cm de longitud, amb un pes mitjà de 350 grams i sense diferència aparent entre sexes.

Té un característic disc facial amb forma de cor i parts ventrals blanques i els ulls negres. Els tarsos estan emplomats, i tenen els dits coberts amb plomes modificades de color grisós. Té un color daurat a les parts superiors i color blanc a les parts inferiors, a les llargues potes i a la cara.

Les ales, relativament curtes i arrodonides, no faciliten els vols llargs i poderosos, tot i que la particular estructura de les filoplomas, especialment suaus i desflecades, doten a aquesta rapaç d'un vol silenciós, de manera que al veure-les volar, sembla que flotin abans que aletejar.

Es pot considerar sedentària en la comarca però en el terme municipal se l'ha vist en comptades ocasions la fotografia de dalt és de l'any 2008 quan es va trobar l'òliba ferida, aquell any se'n van veure un parell més.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NE			III	

ORDRE CAPRIMULGIFORMES**FAMILIA CAPRIMULGIDAE*****Caprimulgus europaeus* Linnaeus, 1758. Enganyapastors****ESTIVAL**

Val.: Saboc, xot

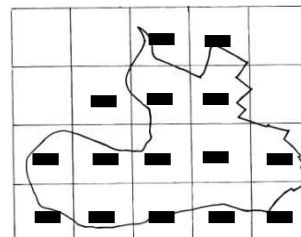
Cast.: Chotacabras

L'**enganyapastors** és un ocell que és capvespral o nocturn. Fa 25 cm de llargària i pot arribar a 100 g de pes. La cua és llarga i pot atènyer fins a 138 mm. El tars és curt (de 17 a 19 mm) i les extremitats són proveïdes de quatre dits, un dels quals es lateral en relació amb els altres. Les ales són estretes i llargues i poden fer fins a 20,3 cm.

Els mascles presenten taques blanques a les plomes primàries de les ales i a les marginals de la cua, tret que és visible quan vola, sobretot en els vols nupcials. Aquestes clapes blanques, però, són inexistents en les femelles.

El seu plomatge exhibeix una de les coloracions més homocromes que podem. Efectivament, la seva lliurea és formada per una bigarrada combinació de colors que van des del gris brunenc del fons, amb tons ocracis rosats, fins al bru rogenç, combinat amb fines taques negres i brunes al dors. Al darrere hi ha ratlles travesseres de color bru fosc. Presenta també taques brunes i grises a les ales i un barrat de negre a les plomes timoneres. La gola mostra una clapa blanca molt característica. El seu cap és ample i aixafat. Els ulls són foscos, grossos i lleugerament el·líptics. El bec és curt, però la boca adquireix proporcions desmesurades i és proveïda de cerres, que empra per a cercar insectes i capturar-los en el vol.

És un ocell estival, però es pot considerar de pas ja que s'ha vist molt poques vegades. El policia local d'Almoines se'l va trobar de nit enlluernat per les llums del vehicle i al no estar ferit el deixà en llibertat, però li va fer unes quantes fotografies.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NE		I	III	

Caprimulgus ruficollis Temminck, 1820. Siboc**ESTIVAL**

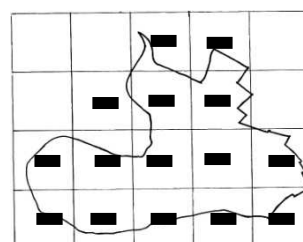
Val.: Saboc, Xot

Cast.: Chotacabras pardo

El **siboc** és un ocell semblant a l'enganyapastors però més clar. És més gros i la seua envergadura alar és de 64 cm. Té el cap més gran i la cua més llarga que l'enganyapastors (arriba als 16 cm). És un au d'hàbits crepusculars i nocturns de plomatge

críptic, la part superior del plomatge és una mescla de gris, vermell i marró, amb un ratllat negre dens en les plomes escapulars. Ulls grossos i de color negre. Presenta una grossa taca blanca a la gorja i un collar roig daurat. Les ales són llargues. El bec és curt, petit i de color negrós. Al voltant de la boca té com una mena de pèls forts per a enxampar insectes voladors.

Aquesta espècie també se la pot considerar de pas ja que no ha estat vist en el terme durant una època llarga sinó més aviat en vol o atropellat a la carretera, sobretot en període estiuenc.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NE			III	

ORDRE APODIFORMES

FAMILIA APODIDAE

***Apus apus* Linnaeus, 1758. Falciot negre**

ESTIVAL

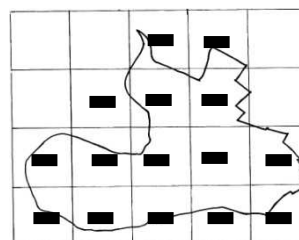
Val.: Falzia Comuna

Cast.: Vencejo común

El **falciot negre** és el falciot més corrent, sobretot en medi urbà. S'alimenta d'insectes que caça al vol i, com tots els falciots, que són les aus més adaptades a la vida aèria,

pràcticament passen la vida a l'aire, on no només cacen sinó que fins i tot hi dormen i s'aparellen. Només es posen en l'època de reproducció, per fer el niu i criar els pollets. Té les ales molt llargues, en proporció a la mida del cos, i poc articulades, i té les potes molt curtes, que li serveixen només per agafar-se quan aterra vora el niu, que sol construir en cavitats naturals en parets rocoses o en buits dels edificis. Aquesta anatomia, molt bona per mantenir-se a l'aire, li impedeix envolar-se per si sol si arriba a caure al terra. És tot d'un color marró molt fosc, amb una taca clara a la gola, però observat contra el cel sembla totalment negre.

Aquest ocell és d'estatus estival, arriba a finals de març i se'n va a finals d'agost i setembre, en el municipi se'l pot considerar de pas. El lloc més possible per veure'l és en vol ja que tot ho fan volant: alimentar-se, dormir, aparellar-se... I també es poden sentir els seus continus xiscles sobretot en la zona del riu que és on troben més insectes.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NE			III	

ORDRE CORACIIFORMES**FAMILIA ALCEDINIDAE*****Alcedo atthis* Linnaeus, 1758. Blauet****SEDENTARIA**

Val.: Martinet, reiet, passariu Cast.: Martín pescador

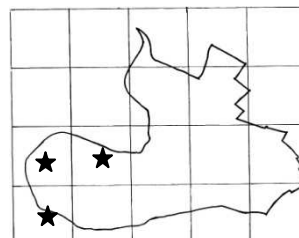

El **blauet** és un moixó no passeriforme que és el més acolorit entre els ocells aquàtics, presenta una dieta principalment ictiòfaga, nidifica en forats excavats en talussos terrosos vora l'aigua i és força sensible a l'estat dels corrents fluvials i masses d'aigua.

La coloració és de les més vistoses i cridaneres de l'avifauna i consisteix fonamentalment en un contrast entre el dors turquesa i el dessota rogenc amb la gola blanca. El bec és negre i les potes que no presenten escates dures són vermelles.

El seu aspecte és rodanxó rematat per un bec extraordinàriament llarg i punxegut, amb ales arrodonides i cua molt curta. La seua morfologia fusiforme i aerodinàmica està especialment capacitada per a penetrar rabent a l'aigua des d'una certa altura per tal de caure de forma precisa sobre peixos i diversos animalons aquàtics. El bec robust i poderós, i en forma de punyal, constitueix una eina fonamental en el procés, perfectament adient per a penetrar l'aigua sense resistència i alhora immobilitzar fermament les esmunyedisses preses.

És molt difícil veure'l parat en alguna branca, se l'ha vist en vol a Almoines i també s'ha escoltat el seu cant agut i en la Illeta que fa el Vernissa amb el Serpis al terme de Beniarjó se l'ha vist parar-se prop de l'aigua, s'ha de suposar que s'aturava a menjar. Es troba en llocs on hi ha aigua durant tot l'any. Tot i que no s'ha vist podria tindre una nidificació probable prop de la riba del riu de la part més sud, ja que duu més aigua que la part nord.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
		NT			III	

FAMILIA MEROPIDAE

Merops apiaster* Linnaeus, 1758. Abellerol*ESTIVAL**

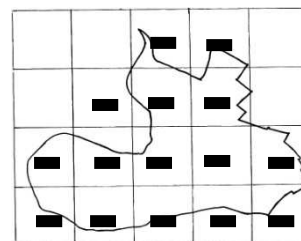
Val.: Abellerol

Cast.: Abejaruco común

L'**abellerol** és un ocell molt acolorit, d'alimentació apívora. És un ocell migratori. Niu a les zones més càlides de l'Europa del sud i a parts de l'Àfrica del Nord. Fa els nius fent forats en costers arenosos com, per exemple, en una terrassa fluvial. És nidificant a la Península Ibèrica i als Països Catalans on és una espècie legalment protegida. Com gran part dels ocells

tropicals destaca per ser molt acolorit: la part superior del cos és de color groga i marronosa, el pit és blau, el ventre és verdós, les ales verdes i el bec negre, llarg, fi i corbat, típic d'insectívor. Pot arribar a una mida de 30 cm les plomes de la cua incloses. Pesa entre 50 i 70 gr.

És un ocell estival que arriba la primera quinzena d'Abril fins al setembre, pot considerar-se de pas en Almoines ja que no consta cap niu i només se'l veu en vol.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NE			III	

FAMILIA UPUDIDAE

Upupa epops Linnaeus, 1758. Puput

ESTIVAL

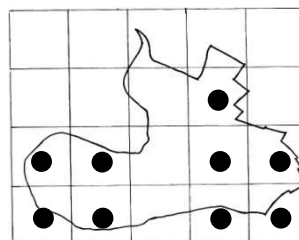
Val.: Apaput, Aparput

Cast.: Abubilla

El **puput** és un ocell insectívor de la família dels upúpids que fa uns 28 cm de llarg. És de color marró rosat amb les ales i la cua ratllades de blanc i negre. El bec és prim, corbat i llarg. Té una cresta que pot obrir i tancar, amb les puntes negres. Sovint després d'aterrar l'obre i la torna a tancar de seguida. Medeix de 25 a 29 cm de llarg, amb 44 a 48 cm de envergadura de ales. Són inconfusibles, especialment pel vol erràtic que és com el d'una papallona gegant.

Els puputs són visitants estivals que arriben al febrer i se'n

van al setembre. Se l'ha vist volant per sobre els tarongers on es probable que tinguin el niu i sobretot pel menjar. En el municipi s'han observat uns deu puputs tenint en compte que ha sigut diferents dies i en diferents zones. El seu cant es sent per entre els tarongers durant tot el dia.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NE			III	

ORDRE PICIFORMES**FAMILIA PICIDAE*****Jynx torquilla* Linnaeus, 1758. Colltort****ESTIVAL**

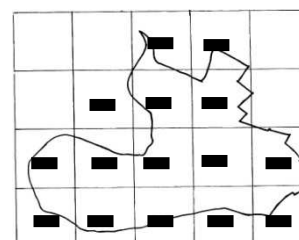
Val.: Formiguer

Cast.: Torcecuello

El **colltort** és un representant força primitiu dels pícid i que, de fet, és bastant diferent dels altres picots, es distingeix clarament de la resta, entre altres coses, pel seu plomall críptic i de tons apagats ideal per a confondre's amb els troncs dels arbres.

Aquest no sembla tan desenvolupat com la resta dels seus parents però, al igual que aquests, té en cada pota dos dits que van cap al davant i dos que van cap enrere. Té unes ratlles fosques que fan una corba des dels ulls als costats del coll. També té tons foscos en la esquena i en la part superior de les ales. La resta del cos és de color grisós. La cua està travessada per barres fosques. Medeix uns 17 cm. de bec a cua. Té la cua llarga i arrodonida. Bec curt, recte i punxegut. Potes molt curtes amb dos dits endavant i dos endarrere. Llengua llarga, viscosa i protractil. En valencià s'anomena formiguer per la seva preferència per les formigues.

És un visitant estival de febrer a octubre, és molt difícil veure'l pel seu plomatge, però s'ha vist algun exemplar a la vora del riu. Es pot considerar de pas en el terme ja que no hi ha constància de cap niu.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	DD			III	

ORDRE PASSERIFORMES**FAMILIA ALAUDIDAE*****Galerida cristata* Linnaeus, 1758. Cogullada vulgar****SEDENTARIA**

Val.: Caullà

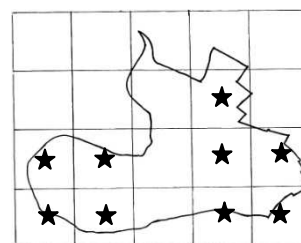
Cast.: Cogujada común

La **cogullada vulgar** és un ocell de l'ordre dels passeriformes, comú als Països Catalans continentals però en regressió. Medeix 17 cm de llargària total i 34 cm d'envergadura alar. No presenta dimorfisme sexual. És un ocell de color terrós que presenta el pili, el dors i el pit vionats. Cua curta, amb les vores clares i el

centre fosc. Presenta una trossa llarga i vionada molt característica que pot moure a voluntat.

Ha estat observada per entre els tarongers tot i que no es pot assegurar per la seva semblança amb la alosa, tot i que el cant és diferent sinó es veu l'ocell cantant no es pot saber. Es considera sedentària i amb nidificació possible.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NE			III	

FAMILIA HIRUNDINIDAE

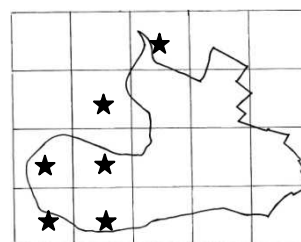
Riparia riparia Linnaeus, 1758. Oreneta de ribera **ESTIVAL**

Val.: Parpalló Cast.: Avión zapador

L'**oreneta de ribera** és un ocell passeriforme petit, de vol ràpid i àgil i aleteig ràpid, d'uns 12 cm de longitud i 18 cm d'envergadura. Posseeix una part superior marró i una ventral més clara. És el primer en arribar a Europa en primavera, fins i tot abans que les orenetes. Es concentra aviat en colònies, i nia en buits en

talussos de terra o arena poc consolidada, donant lloc a dues niuades de quatre a cinc ous, de abril a juny. Cria en penya-segats de terra, bancs de rius i àrees obertes de tota Europa menys a Islàndia.

Se la pot veure en la primavera i l'estiu prop del riu volant amb altres espècies de la mateixa família, com l'oreneta (*Hirundo rustica*). Es pot considerar una nidificació possible.

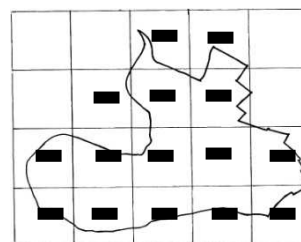
32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
VU	IE	NE			III	

Ptyonoprogne rupestris Scopoli, 1769. Roquerol **HIVERNAL**

Val.: Roquer Cast.: Avión roquero

El **roquerol** és un hirundínid bastant gran i compacte (15 cm.), amb un cos més arrodonit que el de altres espècies properes a ell, un coll ample i ales amples i punxegudes. Té un vol poderós i àgil, planeja amb les ales totalment planes i esteses, podent girar-se, virar i avançar a gran velocitat fent una petita sèrie

d'aletejos ràpids. Normalment se'l veu volar a grans alçades, o patrullant al costat de grans cingleres. El plomatge del coll és tènuement llistat i bastant fosc. Les plomes de la cua (rectrius) tenen un lleuger puntejat blanc i no són tan

clarament enforquillades com a la resta d'orenetes. El plomatge en general és marronós, tot i que la zona inferior és molt més clara.

Es molt semblant a l'ocell anterior però és més gran i més fosc. És hivernant i sedentari en àrees properes muntanyenques i és molt freqüent veure'l amb l'oreneta cuablanca (*Delichon urbica*) a principis de primavera.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NE			III	

Hirundo rustica Linnaeus, 1758. Oreneta

ESTIVAL

Val.: Oronella

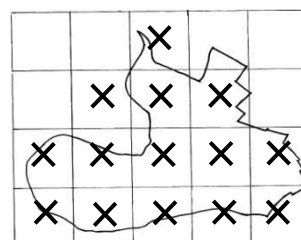
Cast.: Golondrina común

Les **orenetes** són uns ocells gregaris, això vol dir que tenen una inclinació a formar grans grups. Sovint fins i tot nien en colònies. Té un admirable sentit de l'orientació i recorda els llocs d'una manera sorprenent, essent capaç de trobar el seu niu de l'any anterior. S'alimenta d'insectes que captura en l'aire. Pot arribar a medir fins 19 cm de llarg, posseeix un

bec curt, ales fortes i llargues en proporció al cos. El seu cos aerodinàmic està adaptat per a vols ràpids i de llarg recorregut. Les seves ales estretes i la seva cua en forma de forquilla li permet maniobrar amb facilitat pot donar ràpids girs per a perseguir a la seva presa. Construeixen els seus nius amb fang i herba, i solen fixar-los a bigues de fusta i parets. El color de la cap, del llom, ales i de la cua és d'un negre blavós brillant, el del front i coll, vermell ferrós, i en el pit i ventre és blanc groguenc.

L'oreneta és un visitant estival que arriba a finals de febrer i se'n va a finals d'octubre. Ocupa tot tipus d'hàbitats, a condició que siguin oberts. Es veuen en tot el poble però amb més quantitat als voltants del riu on vola molt baix tant pel riu com per la ribera, talment sembla que jugui amb l'oreneta cuablanca (*Delichon urbica*). En les zones on hi ha aigua be sigui una bassa o una piscina descendeixen i beuen encara que la piscina estigui plena de gent.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NE			III	

***Delichon urbica* Linnaeus, 1758. Oreneta cuablanca**

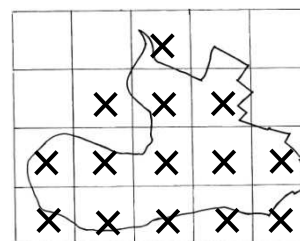
ESTIVAL

Val.: Oronet, Avionet Cast.: Avión común

L'oreneta cuablanca és un ocell migratori. És una oreneta petita de color negre amb brillantors blavoses, i la panxa i la gola blanques. D'uns 13-15,5 cm El que es veu primer es el carpó blanc, que és el caràcter més útil per distingir-la d'altres espècies. La cua és més curta i menys forcada que la de l'oreneta vulgar la qual té, la gola roja i no pas blanca. Els peus estan recoberts de plomes. L'oreneta cua blanca cria a l'interior dels pobles.

L'oreneta cuablanca és estival i és molt confosa amb la oreneta (*Hirundo rustica*). Situa els nius en les voladisses dels terrats. També li agrada, igual que l'oreneta, estar en la zona de riu on, com ella, volen baix per alimentar-se, també es poden sentir com parlotegen al capvespre damunt de qualsevol branca .

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NE			III	

FAMILIA MOTACILLIDAE

Motacilla cinerea Tunstall, 1771. Cuereta torrentera**HIVERNANT**

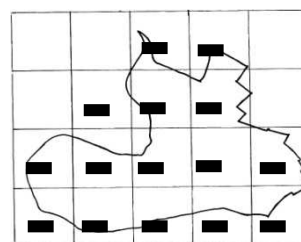
Val.: Cueta groga

Cast.: Lavandera cascadeña

La **cuereta torrentera** és un ocell de l'ordre dels passeriformes. És de color blau-grisenc per sobre i groc per sota. Fa 18-21 cm de llargària i 29 cm d'envergadura alar. És la cuereta que té la cua més llarga (fa 9 cm de llargada), i és de color negre amb les rectrius externes blanques; està sempre en moviment, i al volar mostra una barra blanca en l'ala. Els mascles es diferencien de les femelles en la presència en ells d'una taca negra en la gola durant el període de reproducció.

A la tardor i a l'hivern es poden trobar repartides per les sèquies, els horts de tarongers i el riu. No nidifiquen en el municipi, tot i que és molt freqüent entre els tarongers.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NE			III	

Motacilla alba Linnaeus, 1758. Cuereta blanca**SEDENTARI**

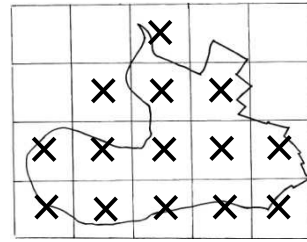
Val.: Cueta blanca

Cast.: Lavandera blanca

La **cuereta blanca** és un ocell de l'ordre dels passeriformes, molt abundós arreu del territori dels Països Catalans i durant tot l'any. Fa 17-19 cm de llargària total i 31 cm d'envergadura alar. Pesa 23 g. El mantell és de color gris, negre i blanc, i, per sota, és tot blanc. Té una cua molt llarga, negra i estreta que remena amunt i avall constantment. A l'estiu el mascle té la coroneta i nuca negres ben delimitades del gris del dors, el front, la part anterior de la coroneta i els costats de la cara blancs i un baverall negre intens, bandes alars i vores de les terciàries blanques. La femella és molt semblant al mascle però amb molt més gris a la coroneta i el baverall molt menys extens.

És un ocell freqüent en tots els ecosistemes amb preferències per zones pròximes a l'aigua. Poden niar en qualsevol marge, a terra o en edificis molt a prop dels teuladins (*Passer domesticus*). També es distribueixen al llarg del riu Serpis i en zones on hi ha masses d'aigua permanent.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NE			III	

FAMILIA LANIDAE

Lanius excubitor Linnaeus, 1758. Botxí septentrional **HIVERNANT**

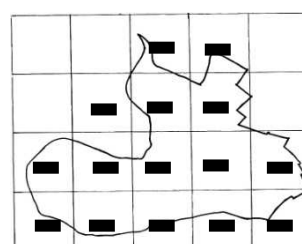
Val.: Capsot botxí

Cast.: Alcaudón real

El **botxí** es tracta d'un ocell migratori. Generalment són solitaris, i quan arriben varis al mateix temps es despleguen amb rapidesa, establint el seu territori de caça i reduint la competència amb altres ocells. El botxí medeix 26 cm de llarg. Generalment la seva part superior de color gris perla, amb una banda de color blanc sobre els seus ulls i galtes, i

negre des del front fins la cobertura de l'oïda, passant per l'ull. Les ales són blanc i negre, amb una o dos barres blanques. La major part de botxins observats son individus hivernants o de pas, arriben al setembre quan el capsigrany (*Lanius senator*) inicia la seva marxa. Es troba en tot tipus d'hàbitats, però nidifica més a les muntanyes.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NE			III	

Lanius senator Linnaeus, 1758. Capsigrany **ESTIVAL**

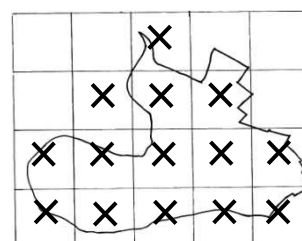
Val.: Capsot comú

Cast.: Alcaudón común

El **capsigrany** és un moixó insectívor i el més comú dels lànids presents als Països Catalans. Fa 17 cm de llargada. El front i els costats del cap de color negre brillant, i la part superior del cap i la posterior del coll de color rogenç intens. El dors, la cua i les ales són de color negrós i les parts inferiors són de color

blanc. És un ocell estival que arriba a finals de març i marxa cap al setembre. Els seus hàbitats són àrees obertes com tarongers. En aquests arbres és on instal·la els nius, és molt comú veure'ls volant entre les fileres d'arbres i per tot el municipi.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NT			III	

FAMILIA ORIOLIDAE

Oriolus oriolus* Linnaeus, 1758. Oriol*ESTIVAL**

Val.: Bacorer, Panfígol

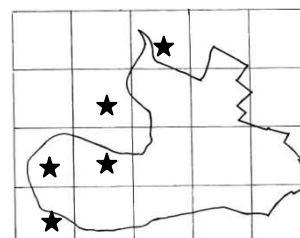
Cast.: Oropéndola

L'**oriol** és un ocell passeriforme propi de les regions temperades de l'hemisferi nord. Medeix uns 24 cm. És un ocell més aviat gran amb les ales i la cua llargues. L'ocell adult mascle és molt vistós, amb un groc brillant al cos i les ales i la cua principalment negra; la femella i els joves tenen un disseny semblant

però més apagat, i són d'un color verd groguenc al damunt i grisenc o blanc a sota. Té un vol fluid i ràpid.

L'oriol és un ocell estival que arriba a principis d'abril i se'n va a finals d'agost. Ocupa diferents habitats però amb un cert grau d'humitat ambiental, li agrada sobretot la vegetació de ribera. En Almoines se l'ha escoltat en qualsevol hora del dia, i s'ha vist algun exemplar volant per sobre del riu.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NE			III	

FAMILIA STURNIDAE

Sturnus vulgaris* Linnaeus, 1758. Estornell vulgar*HIVERNANT**

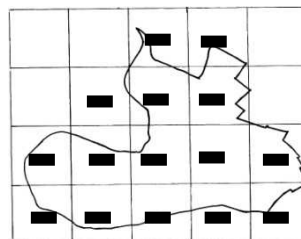
Val.: Estornell

Cast.: Estornino pinto

L'**estornell vulgar** és un ocell passeriforme de la família dels estúrnids. És característic de l'animal anar en grup de centenars o milers d'exemplars, els quals s'alimenten als camps i fruiters durant el dia i a la nit cerquen l'escalfor de la gran ciutat per dormir. Té el plomatge generalment fosc amb reflexes iridescents i tacat de blanc. El bec és punxegut i fort. És probablement un dels ocells més familiars de

les regions temperades, amb el seu cos plenet, les ales curtes, triangulars i punxegudes, amb cua curta i quadrada. L'adult és negre i brillant amb reflexes verds a l'estiu; a l'hivern, el seu plomatge és similar però amb taquetes blanques a l'esquena i el ventre. Bec cònic, llarg, fi i punxegut, groc viu, potes llargues i fines de color marró rosat, ulls marrons foscos. Presenta un discret dimorfisme sexual: la femella és menys brillant, però presenta més taques al ventre. Els petits són de color marró mat al seu primer hivern.

L'estornell és hivernal o de pas que apareix al setembre. Es situa en tots els ecosistemes, però les seves àrees de cria es situa a latituds més altes.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
		NE		II		

Sturnus unicolor* Temminck, 1820. Estornell negre*SEDENTARIA**

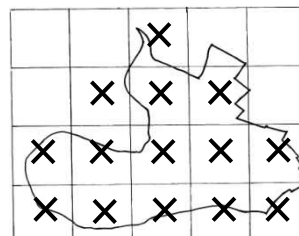
Val.: Tord negre

Cast.: Estornino negro

L'**estornell negre** és una espècie d'ocell de plomatge completament negre durant tot l'any. Està estretament relacionat amb l'estornell vulgar, però té una distribució molt més limitada i no és migratori. El seu color negre i característica silueta amb el seu curt

coll i cua fan la seva identificació senzilla amb la única possibilitat de confusió durant l'hivern, quan els estornells vulgars també estan en la mateixa regió. Els estornells negres en hivern tenen un color negre grisós lleugerament motejat tot i que no tan abundant i marcat com el vulgar. Tot i que al arribar la primavera perden totes les petites taques i adquireixen un plomatge més negre i més brillant que el del estornell vulgar, en especial els mascles. Les potes són rosades i els seus estrets i punxeguts becs tenen tonalitat groga, més intensa en els mascles durant la temporada de cria. Fa 21 cm de llargària. Els estornells negres caminen en lloc de saltar i tenen un vol fort i directe. En vol es pot apreciar les seves ales en forma triangular i la seva cua curta.

És un ocell sedentari molt estès per tota la comarca, és probable veure'l per entre els tarongers, que és on s'alimenta.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
III (T)		NE			III	

FAMILIA TROGLODITIAE

***Troglodytes troglodytes* Linnaeus, 1758. Cargolet SEDENTARIA**

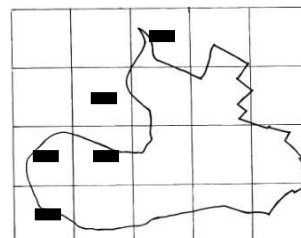
Val.: Coronel

Cast.: Chochín

El **Cargolet** és un ocell molt petit passeriforme. És l'únic de les prop de 60 espècies de la seva família que viu al Vell Món. Només és un ocell migrador en les parts nord de la seva distribució. Fa de 9 a 10.5 cm tenen barres distintives. És una de les aus més petites d'Europa.

El nom científic de "troglodytes" vol dir que viu en coves i es refereix a la seva habilitat de perseguir insectes fins el seu cau o esquerdes.

És un petit ocell sedentari i comú a totes les muntanyes i zones humides de l'interior amb vegetació, ja que li agrada un cert grau d'humitat ambiental. S'identifica pels cants aguts i potents del mascle. No nidifica en Almoines però se'l sent sempre prop del riu, per tant es considerarà de pas.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NE			III	

FAMILIA MUSCICAPIDAE

Cettia cetti Temminck, 1820. Rossinyol bastard SEDENTARIA

Val.: Rossinyol bord

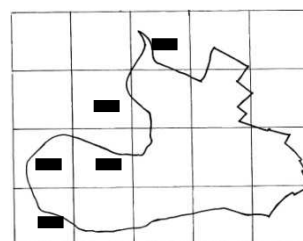
Cast.: Ruiseñor bastardo

El **rossinyol bastard** és un ocell prou semblant al rossinyol. Fa 14 cm de llargària i 15 i 19 cm de envergadura, amb un pes que oscil·la entre los 12 y 18 g. El seu plomatge és de color castany rogenc al cap, dors, cua i ales, i blanquinós al pit i al ventre. Ostenta un desdibuixat vió supraciliar de color clar. Té les

ales i la cua arrodonides i d'un to rogenc. No hi ha dimorfisme sexual.

La diferenciació entre sexes està en el tamany de les ales i cua.

El rossinyol bord roman sempre amagat entre la vegetació dels voltants del riu. Nidifica al barranc del riu Serpis, però el seu cant característic es pot sentir pel terme.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NE			III	II

Luscinia megarhynchos Brehm, 1831. Rossinyol ESTIVAL

Val.: Rossinyol

Cast.: Ruiseñor

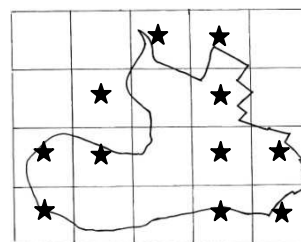

El **rossinyol** és un au migratòria insectívora que procrea en los boscos d'Europa i d'Àsia. Té una distribució meridional. Nida prop del terra en arbustos densos.

El rossinyol es similar en tamany al Pit-roig, amb un llarg de 15-16,5 cm. Es d'un simple to moreno per dalt apart de la seva cua amb marges i punts vermells. Per sota varia entre

aquest color i blanc. No hi ha molta diferencia en aspecte entre els sexes.

El rossinyol mascle es ben conegut pel seu cant; el seu cant es fort, amb un registre impressionant de xiulets i altres sons. Tot i que també canta durant el dia, té l'hàbit poc comú de cantar fins ben entrada la nit.

El rossinyol és estival, arriben a principis d'abril i se'n va al setembre. Els agraden les zones amb certa humitat ambiental i vegetació espessa de matolls. Llits de rius i tarongers, en menor mesura, constitueixen els seus habitats idonis. És molt difícil observar-lo directament, però el seu cant no permet confusió i així és com es detecta. En el terme es sent per les tardes al voltant dels tarongers.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NE			III	II

Phoenicurus ochruros S. G. Gmelin, 1774. Cotxa fumada HIVERNANT
 Val.: Cua roja, Picasaltes Cast.: Colirrojo tizón

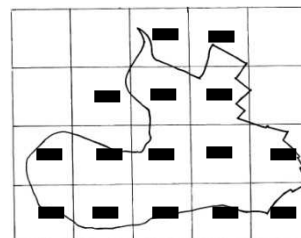

La **cotxa fumada** és un ocell de l'ordre dels passeriformes. Medeix 14 cm de longitud i 24 cm. d'envergadura.

En el mascle s'aprecia un contrast entre el carpó i la cua vermells i la resta del cos fosca, que a l'hivern s'aclareix una mica. Té unes taques alars blanques. La femella és, en general, de color clar.

Posseeix un comportament característic de oscil·lació de la cua quan esta sobre teulades i murs.

Durant el període hivernal arriben ocells que es distribueixen pel riu i pels tarongers, també són freqüents al voltant de les vivendes humanes.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NE			III	II

Cisticola juncidis Rafinesque, 1810. Trist

SEDENTARIA

Val.: Siset, reiet

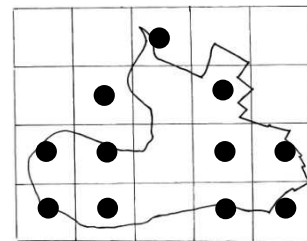
Cast.: Buitrón

El **trist** és un ocell de color ocraci vermellós amb les parts inferiors pàl·lides i les superiors llistades de bru fosc. Cua curta i arrodonida i de color negre i blanc. Destaca el seu capet ratllat de negre. Fa 10 cm de llargària i que pesa 8 a 12 grams. No hi ha grans diferències entre ambdós sexes ni entre les 19

subespècies.

El trist és el més comú dels ocells que viu entre la vegetació. El seu cant i el seu vol el fan fàcil de reconèixer des de llargues distàncies. És un ocell sedentari que se'l pot veure fàcilment volant per tot el poble tot i que per a nidificar prefereix zones més humides.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NE			III	II

Muscicapa striata Pallas, 1764. Papamosques gris

ESTIVAL

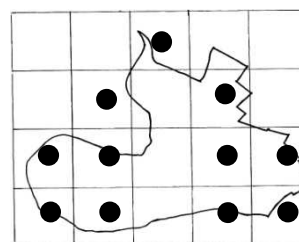
Val.: Mosquerola, Bitxal.

Cast.: Papamoscas gris

El **papamosques gris** és una espècie d'au de petit tamany, amb una longitud de 13,5 a 15 cm i 24 cm d'envergadura alar. Pesa 17 g. És bastant esvelt. Parts superiors de color bru grisenc i les inferiors blanquinoses amb el pit lleugerament llistat. Té unes estries fosques al cap. Ales llargues. Potes curtes i negres. Bec negre. Cap gros i arrodonit. Els exemplars immadurs són més marronosos que els adults.

Aquest ocell arriba entre abril i maig i marxa cap el mes de setembre. Es pot trobar en qualsevol tipus d'hàbitats com els tarongers o les vores del riu. És prou comú.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NE			III	II

***Saxicola torquata* Linnaeus, 1766. Bitxac comú**

SEDENTARIA

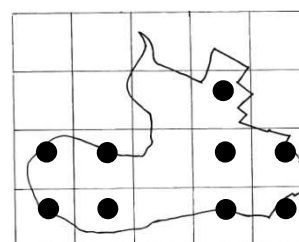
Val.: Cagamànecs

Cast.: Tarabilla común

El **bitxac comú** és un ocell que cria als Països Catalans i hi és sedentari. Fa 13 cm de llargària total. Presenta colors variats. Cua curta i cap gros que adopta, sovint, una postura erta. Presenta unes taques blanques a les cobertes majors de les terciàries visibles en vol i quan està aturat. Ulls, potes i bec de color

negre. A l'estiu, el mascle té el cap i el dors de color negre, unes taques blanques al coll, a les ales i al carpó i el pit rogenc. La femella és semblant amb uns colors més apagats i no tan contrastats. Els joves són més pàl·lids i no presenten el cap tan fosc com en els adults.

Es un ocell sedentari, en valencià s'anomena cagamànecs pels seu costum de posar-se a l'extrem de matolls, de canyes o dels instruments per a llaurar el camp. Se'l pot observar sovint entre els tarongers.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NE			III	II

FAMÍLIA SYLVIIDAE

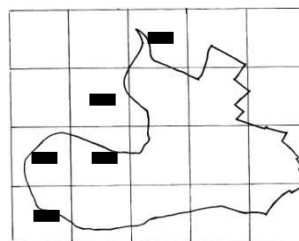
***Acrocephalus scirpaceus* Herman, 1804. Boscarla de canyar ESTIVAL**

Val.: Boscarla

Cast.: Carricero común

La **boscarla de canyar** és un ocell de l'ordre dels passeriformes molt semblant al boscaler comú. Fa 13 cm de llargària. Té el dors castany (sense vions dorsals) i el ventre, la gorja i el pit blanquinosos, amb bandes ocràcies. Té una línia superciliar definida i poc contrastada.

Es tracta d'un ocell estival que arriba al mes de març i se'n va cap el mes d'octubre. És molt fàcil veure-la per les marjals, on nidifica, o pel riu. En el terme se l'ha vist de passada.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NE			III	II

***Hippolais polyglotta* Vieillot, 1817. Bosqueta vulgar ESTIVAL**

Val.: Xera comuna, Xerna

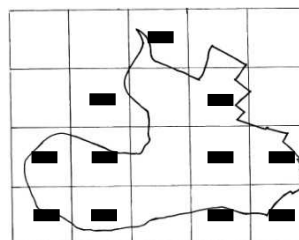
Cast.: Zarcero común

La **bosqueta vulgar** és un migrador que es troba en boscos i arbusts, pon de 3 a 5 ous dalt d'un arbre o un arbust. Fa de 12-13cm de llarg. És de color verd grisós en les seves parts superiors, amb lleus matisos marrons. Per sota és de color groc suau, amb matisos marrons.

Té un bec gruixut, i un anell ocular; entre ambdós mostra una cella pàl·lida. No existeix un dimorfisme sexual clar. Mascle i femella són exteriorment idèntics. És un ocell principalment insectívor però pot menjar altres coses incloent petits fruits.

Aquesta au és una espècie estival que arriba a principis d'abril i es queda fins al setembre. Es distribueix pels tarongers del terme municipal, tot i que on li agrada nidificar és en el barranc del Serpis, per tant es considerarà de pas.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NE			III	II

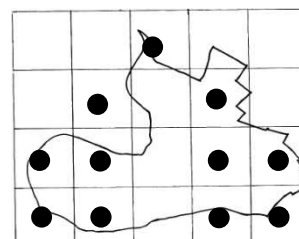
Sylvia melanocephala* Gmelin, 1789. Tallarol capnegre*SEDENTARIA**

Val.: Fumat, xera de capnegre Cast.: Curruca cabecinegra

El **tallarol capnegre** és l'ocell que més caracteritza àrees embosquinades, olivets i en general les àrees termòfiles de la zona mediterrània on és freqüent i localment abundant. Existeix, com en altres tallarols, un marcat dimorfisme sexual. El mascle és més vistós, amb el capell i la cua molt negres, que contrasten enormement amb el blanc immaculat del coll. Els ulls estan característicament vorejats per un anell orbital rosat fort en els adults i més pàl·lid en els subadults.

La femella té el disseny cefàlic com el del mascle, però del mateix color que el dors, la qual cosa fa que sigui menys vistosa. Els joves són, en general, més apagats, però entre ells es poden diferenciar els mascles de les femelles per tindre la coloració cefàlica més tenyida (fins i tot més que les femelles).

És l'ocell més comú i representatiu dels petits ocells que viuen al matoll mediterrani. És sedentari es pot trobar gairebé en qualsevol lloc, fins i tot en els tarongers en període hivernal.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NE			III	II

FAMILIA TURDIDAE

***Erithacus rubecula* Linnaeus, 1758. Pit-roig** **HIVERNANT**

Val.: Pitet, roget

Cast.: Petirrojo

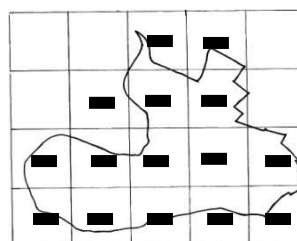

El **pit-roig** és un ocell de plomatge gris, amb el front, la gola i el pit d'un color roig carbassa intens. Té un tamany de uns 14 cm de llarg i pesa de 16 a 22 grams.

El pit-roig és un dels ocells més comuns i millor coneguts. És hivernant, arriben a finals de setembre fins l'abril, on va a les seves àrees de cria cap a zones muntanyoses.

Accepta tot tipus d'ambients però amb

vegetació arbustiva per arrecerar-se. Es pot trobar fins i tot en el nucli urbà en els parcs i jardins.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NE			III	II

***Turdus merula* Linnaeus, 1758. Merla** **SEDENTARIA**

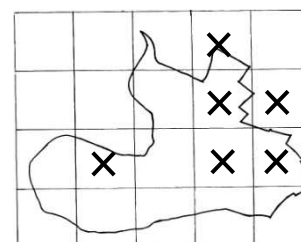
Val.: Merla

Cast.: Mirlo

La **merla** és un ocell que fa de 18 a 25 cm de longitud, el pes es de 85 a 115 grams. Els mascles adults són completament negres, si exceptuem el bec groc així com un cercle també groc al voltant dels ulls. La femella és bruna amb esquitxos negres a la part inferior, però els seus tons varien d'un individu a l'altre,

i no posseeix el bec groc i l'anell orbital groc que resplendeix en el mascle. Quant als juvenils, posseeixen un plomatge morè pigallat de blanc que dura fins a la seva primera muda, entre agost i octubre. El bec dels joves mascles no ateny el seu color groc fins després d'un any complet.

És força comú en els tarongers, també se'l pot trobar en zones enjardinades del nucli urbà i urbanitzacions. La seva grandària i el seu cant el fan molt conegut. Construeix el seu niu en les branques més grosses dels tarongers. Es pot veure en qualsevol hora rondant per buscar menjar.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
		NE			III	II

Turdus philomelos Brehm, 1831. Tord comú

HIVERNANT

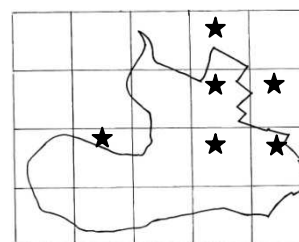
Val.: Tord comú

Cast.: Zorzal común

El **tord comú** és un ocell que presenta el dors marró i el ventre beige amb taques fosques. El seu particular cant, que repeteix frases musicals, ha merescut freqüents al·lusions poètiques. És un animal omnívor que té la costum d'utilitzar una determinada pedra on trencar cargols. És

molt fàcil veure a les vores dels camins entre els tarongers acumulacions de closques de cargol.

Els tords es distribueixen pels tarongers, barrancs, vores de les marjals. En hivern se'l pot veure en els tarongers junt la merla (*Turdus merula*) però el tord s'està més arran de terra que és on troba el seu menjar.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
		NE		II	III	II

FAMILIA PARIDAE

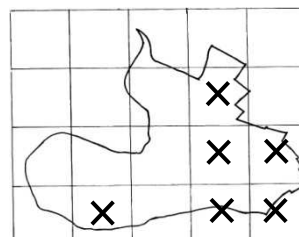
Parus major Linnaeus 1758. **Mallerenga carbonera** **SEDENTARIA**

Val: Totestiu, Catastiu, Carboneret Cast: Carbonero común

La **mallerenga carbonera** és la més gran de les mallerengues (14 cm), inconfusible per la "corbata" negra, més marcada en els mascles, sobre el color groc del pit. Es pot observar sovint prop del terra quan cerca menjar o en els estrats baixos del bosc.

El seu cant sembla que digui "totestiu,totestiu" indicant l'arribada del bon temps estival. És un ocell sedentari, ocupa els tarongers a part de molts altres hàbitats. El niu el fa en troncs dels arbres, en parets de vivendes rurals o entre les pedres del murs dels cultius.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NE			III	

FAMILIA PLOCEIDAE

Passer domesticus Linnaeus, 1758. Teuladí, pardal

SEDENTARIA

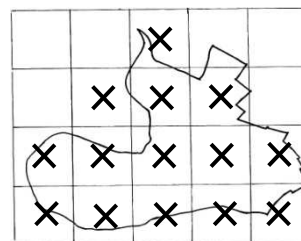
Val.: Teuladí. Cast: Gorrión

El **teuladí** és un ocell que fa de 14 a 16 cm de llarg. Pesa uns 30 grams Està adaptat a l'hàbitat urbà i molt acostumat a viure a prop de l'ésser humà

Presenta dimorfisme sexual: el mascle és de color terrós, jaspiat en el dors, les ales i la cua. El pili és gris, el bec fosc, la nuca de color castany, el ventre i les galtes blanques, i la gorja porta un pitet negre. La femella, en canvi, és tota de color terrós grisenc sense taques negres o castanyes, el pit i el ventre són més clars que els del mascle. A les ales duu una franja blanca i al pit una altra negra (això darrer només en el mascle).

Es un ocell sedentari que viu estretament lligat a les poblacions i vivendes humanes fins a l'extrem que si una vivenda rural es abandonada per l'home al cap de poc temps ho serà per l'ocell. La seva activitat es desenvolupa al voltant de pobles i ciutats, tant és així que fins i tot si es queda una finestra oberta en casa entren sense cap tipus de por. Els arbres alts els encanten ja que els protegeix dels depredadors, al capvespre en els arbres que estan a la vora del riu es queden tots cridant i quan fosqueja alguns es queden en els arbres i d'altres se'n van al seu niu fet sota les teules de les cases velles.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
III (T)		NE				

Passer montanus Linnaeus, 1758. Pardal xarrec

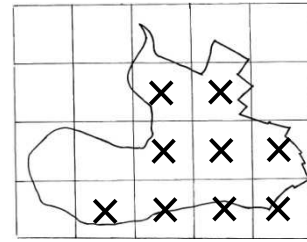
SEDENTARIA

Val.: Teuladí castellà, castellanet, marineret. Cast: Gorrión molinero

El **pardal xarrec** és un ocell molt comú. Fa entre 12,5 i 14 cm de llargària total. De colors més vius que el pardal comú, amb el pili bru xocolata, una taca negra a la galta i una altra

del mateix color a la gorja. A l'estiu, el bec és blavenc mentre que a l'hivern és gairebé negre. No presenta dimorfisme sexual.

Es semblant al teuladí pel seu sedentarisme, però és menys freqüent. Prefereix els tarongers, marjals i horts. Nia en construccions rurals. Tot i que se'l veu també en zones antròpiques com jardins parcs o places on hi ha cafeteries i cauen engrunes de pa.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
		NE			III	

FAMILIA FRINGILLIDAE

Fringilla coelebs Linnaeus, 1758. Pinsà comú

HIVERNANT

Val.: Pinsà, pinsat. Cast.: Pinzón vulgar

El **pinsà comú** és un ocell de les espècies més comunes, repartits entre conreus, pastures, boscos i arbredes. No és un au migratòria, però busca els llocs càlids en hivern.

Però a la Safor és hivernant, arriba per octubre i es queda fins a finals d'abril. No nidifica per la manca de vegetació arborea suficientment densa. Se'l pot veure volant per entre els horts de tarongers i també pel riu.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
		NE		I	III	

Serinus serinus Linnaeus, 1766. Gafarró

SEDENTARIA

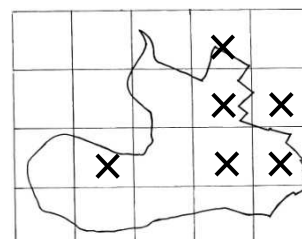
Val.: Gafarró. Cast.: Verdecillo

El **gafarró** és un ocell que és un resident comú arreu dels Països Catalans, des del nivell del mar fins a l'alta muntanya.

És un ocell d'uns 12 cm, parent del canari. Té el bec fort, curt i cònic, i és d'un color bru groguenc llistat de negre amb el carpó, el front, la llista ocular, el pit i la gola de color groc. Les femelles i els joves són d'un color bru vermellós, amb un disseny que recorda el dels mascles però sense groc.

Es sedentari i molt comú a tots els ecosistemes, sobretot en els tarongers. És el que més aviat inicia la posta de totes les espècies que nidifiquen en els tarongers. És molt fàcil veure'l i escoltar-lo.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
		NE			III	

***Carduelis chloris* Linnaeus, 1758. Verderol comú, Verdum SEDENTARIA**

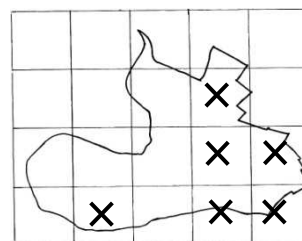
Val.: Verderol

Cast.: Verderón común

El **verderol comú**, és un ocell que la seua mida és de 14-16 cm. Els mascles són de color verd groguenc, amb cridaneres taques negres a les ales i cua, les femelles són d'un color menys intens amb tonalitats marrons a la part posterior, sent les seues taques a les ales i cua de color groc pàl·lid. Es un au que s'adapta fàcilment en captivitat.

És un ocell sedentari bastant comú, s'estén pels tarongers. Sovint es veu juntament amb el gafarró ja que la seva alimentació i els seus costums son prou semblants, però el seu bec és més dur el que li permet trencar llavors més dures. Nidifica en els tarongers a més altura que el seu company, el gafarró (*Serinus serinus*).

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
P		NE			III	

***Carduelis carduelis* Linnaeus, 1758. Cadernera SEDENTARIA**

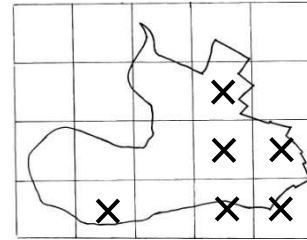
Val.: Cagarnera

Cast.: Jilguero

La **cadernera** és un ocell molt conegut per les nostres terres. Fa uns 12,5 cm de llargària. Té un bec esvelt i amb una cua forçada. Té un 'vol dansant' i ondulant i uns reclams distintius. L'ocell adult és molt decorat, amb un cap blanc, negre i escarlata; unes ales negres clapejades amb un color groc, carpó

blanquinós i cua negra. L'immadur té el cap , el dors i el pit d'un color grisenc, amb ratlles apagades. Té un cant que a vegades pot semblar el del canari. És un ocell sociable, que sovint viu en grups familiars i en estols si troben abundants cards.

És tracta d'un ocell sedentari, força comú. La cadenera es troba formant bandades durant gairebé tot l'any que poden ser de centenars d'individus. Acostumen a situar els nius prop els uns dels altres, com si es fessin companyia, en els tarongers. Per primavera es sent el seu cant a qualsevol hora entre els tarongerars.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
		NE			III	

FAMILIA EMBERIZIDAE

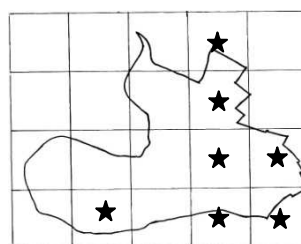
Miliaria calandra* Linnaeus, 1758. Cruixidell*ESTIVAL**

Val.: Cluixidell, Pic fort. Cast.: Triguero

El **cruixidell** és un emberíid molt comú i fàcil de veure a causa del seu costum de cantar sobre un observatori ben visible i des del qual emet un xerric estrident. Medeix entre 16 i 19 cm. Mantell marronós i llistat, mentre que el ventre i el pit són blancs amb petites ratlles fosques. La cua no té bandes exteriors blanques. Té un bec bastant gruixut, negrós

per sobre i groguenc per sota. És un ocell sedentari a tota la península però a la comarca presenta un estatus estival. Arriben cap allà l'abril i el maig. Es troba en els conreus de secà i en els camps desatesos de tarongers que tenen herbes desenvolupades considerablement. Almoines té molts pocs camps abandonats tot i així se'n veu algun, però sobrevolen tot el municipi.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
P		NE			III	

Emberiza cirlus* Linnaeus, 1766. Gratapalles*SEDENTARIA**

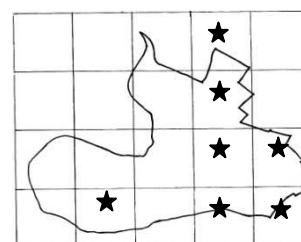
Val.: Sit, Escribanet. Cast.: Escribano soteño

El **gratapalles** és un ocell de l'ordre dels passeriformes molt comú a Catalunya, sobretot a l'hivern, quan entren individus provinents del nord. Fa 16 cm de llargària. Té el dors bru i és groc per sota. La gola és negra i té una banda pectoral groga i grisa.

El mascle té la cara de color groc, amb unes franges fosques. És un ocell sedentari, comú

en tarongerars i camps. Nidifiquen als tarongers a baixa

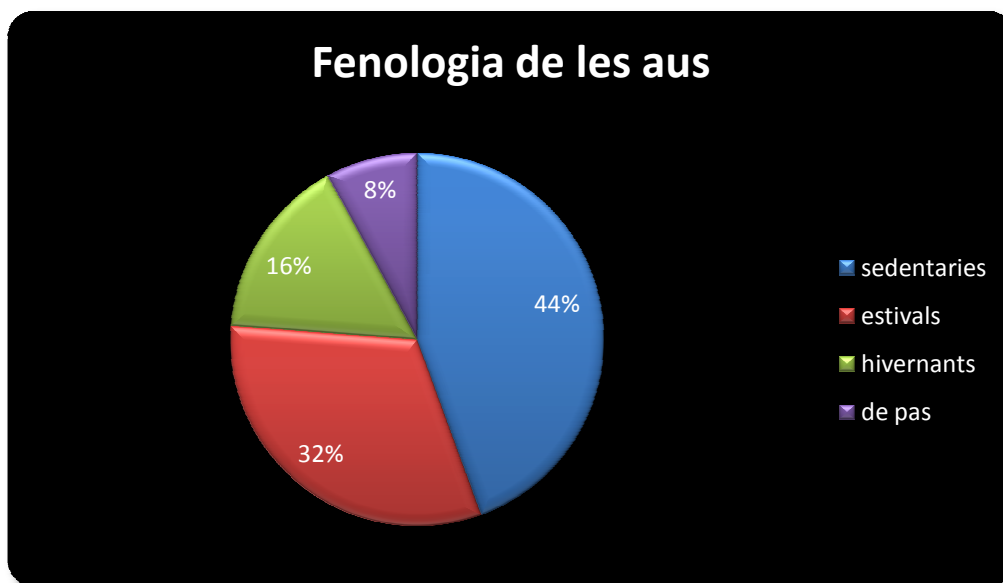

altura, però amb l'herbassar prou desenvolupat.

32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	AUS	BERNA	BONN
	IE	NE			III	

CONCLUSIÓ

En relació a totes les aus que s'han esmentat que es poden trobar en el terme municipal d'Almoines, s'ha fet una gràfica per tal de mostrar el percentatge d'aus sedentàries, és a dir, que romanen tot l'any, estivals, hivernants i de pas, la presència de la qual només es detecta durant els passos migratoris (prenupcial i/o postnupcial).

Es poden considerar nidificants totes les aus sedentàries i estivals, és a dir un 76 % de les espècies del terme, tot i que n'hi ha moltes que no nidifiquen en Almoines, però això és un estudi aproximat, per a saber quines són exactament les que nidifiquen es deuria observar espècie per espècie, per tal de saber el percentatge corresponent a les aus nidificants d'Almoines.

MAMÍFERS

ORDRE INSECTÍVORA

FAMILIA ERINACEIDAE

Erinaceus europaeus Linnaeus, 1758. Eriçó fosc

Val.: Eriçó

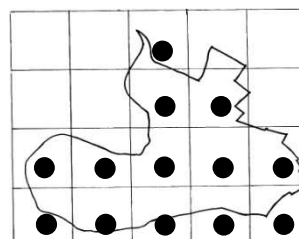
Cast.: Erizo europeo occidental

L'eriçó fosc és una espècie de mamífer de la família Erinaceidae. Al igual que la resta de eriçons posseeixen una coberta de punxons formada per varis milers de pues rígides, resultat d'una modificació de la pell. Li agrada viure en espais oberts coberts per matolls, en terrenys cultivats o en dunes d'arena.

Front als seus enemics naturals adopta el particular costum defensiu d'enrotllar-se sobre si mateix i formar una bola per tal de presentar les seues pues per totes bandes. Aquesta tàctica que els ofereix molt bons resultats en la naturalesa, és de fatals conseqüències davant la circulació rodada en les carreteres, ja que quan les creuen són enlluernats pels vehicles, i adopten la postura defensiva que els duu a ser atropellats amb relativa freqüència.

També li agrada viure en llocs humanitzats, com ara camps de conreu, jardins i parcs. També pedreguers i, en general, llocs no massa freds i humits. Sovint se'l troba a prop dels pobles i a l'hivern pot fer servir construccions humanes per a protegir-se del fred.

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN
P		LC		III	

FAMÍLIA SORICIDAE

***Suncus etruscus* Savi, 1822. Mussaranya nana**

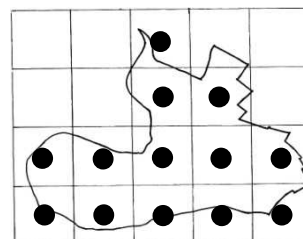
Val.: Mussarany, Gambosí

Cast.: Musarañita

La **musaranya nana** és una espècie de musaranya i el mamífer més petit del món quant a pes (1,7 - 2,7 g.). Té una esperança de vida de 15 mesos. A banda de la seua mida minúscula, es reconeix perquè té el cap relativament gran respecte al cos, el musell molt punxegut, les dents totalment blanques i, sobretot, per les orelles, que són grans i no queden tapades pel pelatge. Dimensions corporals: cap + cos (3,6 - 5,3 cm) i cua (2 - 3 cm).

Té el cos cobert per dos tipus de pèls: uns de fins i curts disposats atapeïdament, i uns altres de llargs que sobresurten dispersos entre els primers i que són visibles sobretot a la cua. La tonalitat és grisosa o gris marronosa, més clara per la part ventral, sense que es vegi, però, una demarcació neta entre el dors i el ventre. Els pèls que recobreixen les potetes són pràcticament incoloros.

Presenta una distribució semblant a la musaranya comuna (*Crocidura russula*).

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN
P		LC		III	

***Crocidura russula* Hermann, 1780. Musaranya comuna**

Val.: Mussarany, Gambosi

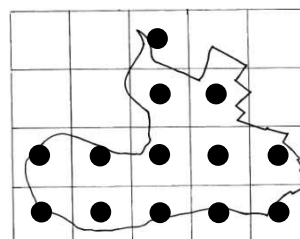
Cast.: Musaraña común

Per a reconèixer aquesta musaranya, cal fixar-se en tres coses: el pèl, les orelles i les dents. Els pèls que recobreixen el cos són de dues menes: uns de curts i atapeïts i uns altres de llargs que neixen escampats entre els primers i són visibles, sobretot, a la cua. Les orelles, grans, sobresurten entre el pelatge, i les dents són totalment blanques.

La coloració és molt variable. Els exemplars joves són totalment grisos, mentre que els adults exhibeixen unes tonalitats diferents al ventre i a l'esquena, tonalitats que varien segons l'estació de l'any. A l'estiu mostren colors marronosos pel dors i els flancs, i grisosos o gris marronosos pel ventre; quan arriba l'hivern, la coloració dorsal s'ha fet totalment grisa amb alguns reflexos argentats. A mesura que l'estació avança, el pelatge dorsal va adquirint progressivament tons vermellosos, mentre que el ventre es va fent marronós.

El molt abundant en tots els ecosistemes comarcals, forma part de la dieta de l'òliba (*Tyto alba*) i altres aus de presa nocturnes. Es una espècie que prefereix ubicar-se en aquelles zones amb un cert grau d'humitat ambiental. Els hàbitat idoni són els cultius de tarongers. Sovint s'apropen i viuen en jardins de les construccions humanes, on són presa habitual dels gats domèstics que les capturen i hi juguen , però no se les mengen pel seu mal sabor.

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN
P		LC		III	

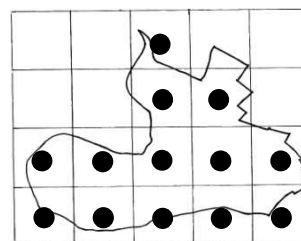
ORDRE CHIROPTERA**FAMILIA VESPERTILIONIDAE*****Pipistrellus pipistrellus* Schreber, 1774. Rat penat comú**

Val.: Rata-penada Cast.: Murciélago común

Té el musell gros i curt i les orelles curtes, amples i arrodonides, proveïdes d'un tragus que es va aprimant cap a la punta i acaba en un extrem arrodonit. Les ales són estretes, el cinquè dit fa aproximadament uns 40 mm de llargada i la cua solament sobresurt 1 mm de l'uropatagi.

El dors és de color marró vermellós, castany o marró fosc, i el ventre, una mica més clar, de tonalitats brunes griseses o brunes grogues. El musell, les orelles i el patagi són de color negrós. De vegades presenta una franja clara poc definida a la vora posterior del patagi compresa entre el cinquè dit i el peu. Les cries exhibeixen tonalitats més fosques que els adults.

És l'espècie més petita, nombrosa i coneguda de tots els quiròpters, ja que no depem de les cavitats naturals accepta els buits en les contruccions humanes. Al capvespre se'l pot veure rondant les ribes dels riu on hi ha gran quantitat d'insectes. També se'ls veu volant al voltant dels fanals dels carrers, per capturar les preses que són atretes per la llum.

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN
	IE	LC		III	II

***Myotis myotis* Borkhausen, 1797. Ratpenat de musell llarg**

Val.: Rata-penada

Cast.: Murcielago ratero

El **ratpenat de musell llarg** és l'espècie més gran del gènere *Myotis*, d'aspecte robust i ales amples. Tal com indica el seu nom, té un musell allargat, de forma més o menys cònica. Les orelles fan entre 26 i 28 mm de llargada i si es dobleguen endavant sobrepassen entre 3 i 5 mm l'extrem del musell. El tragus és llarg (gairebé arriba a la meitat de l'orella), ample a la base i acabat en punta.

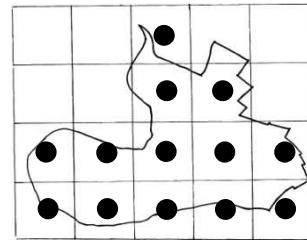

El pelatge és espès i curt. Al dors adopta tonalitats marrons grisesques clares, de vegades una mica vermelloses, mentre que el ventre és blanc grisós. El musell, les orelles i el patagi són de color gris marronós. Les cries són més fosques que els adults, de color gris cendra.

Dimensions corporals: cap + cos (65 - 84 mm), cua (40 - 60 mm), avantbraç (55 - 68 mm) i

envergadura alar (350 - 450 mm). Pes: 18 - 45 g.

En Almoines estan de pas cap a les muntanyes on està el seu refugi, les coves. Per la nit a vegades se'l pot veure prop del riu però és prou difícil per la manca d'il·luminació.

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN
VU	IE	NT	II		II

FAMILIA RHINOLOPHIDAE

***Rhinolopus ferrum-equinum* Schreber, 1774. Ratpenat de ferradura gros**

Val.: Rata-penada

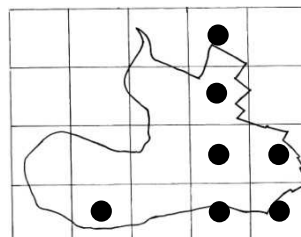
Cast.: Rinolfo

El **ratpenat de ferradura gros** és d'aspecte robust i ales curtes i amples. Les orelles, ben desenvolupades i doblegades endavant, sobrepassen en alguns mm l'extrem del musell.

El pelatge és marró grisós pel dors, de vegades amb tonalitats vermelloses, i blanc grisós o blanc grogós pel ventre. Les orelles i el patagi són de color gris clar, de vegades amb un matís morat. Els individus joves mostren una coloració més clara i grisosa que els adults.

Dimensions corporals: cap + cos (50 - 75 mm), cua (30 - 43 mm), avantbraç (51 -61 mm) i envergadura alar (350 -400 mm). Pes: 16 - 34 g.

És un dels ratpenats més comuns. Se'l pot trobar a les coves de les muntanyes però també a l'interior de cases rurals. En els vols de caça es trasllada a grans distàncies, arribant normalment fins a les marjals o la costa.

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN
VU	IE	NT	II		II

ORDRE LAGOMORPHA**FAMILIA LEPORIDAE*****Oryctolagus cuniculus* Linnaeus, 1758. Conill**

Val.: Conill

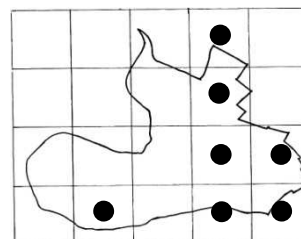
Cast.: Conejo

El **conill** es una espècie de mamífer lagomorf de la família Leporidae, únic membre del gènere *Oryctolagus*.

Es caracteritza per tindre un cos cobert d'un pelatge espès i llanut, de color marró pàl·lid a gris, cap ovalat i ulls grans. Té orelles llargues de fins 7 cm. i una cola molt curta. Les potes anteriors són més curtes que les posteriors. Totes aquestes característiques que posseeix aquesta espècie en estat salvatge poden variar significativament segons la raça.

Les dents de un conill, particularment els seus incisius, creixen sense parar. El conill deu constantment desgastar les seves dents amb el fi d'evitar que siguin massa llargs (ja que podrien ferir-se).

En els horts de tarongers és on estableix els seus caus. Té costums nocturns, però és fàcil visualitzar-lo durant el dia, en les primeres hores de llum o en el capvespre, sobretot en període de veda.

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN
		NT			

ORDRE RODENTIA

FAMILIA MURIDAE

***Rattus norvegicus* Berkenhout, 1769. Rata comuna**

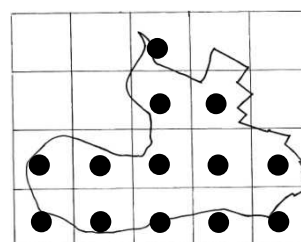
Val.: Rata

Cast.: Rata

La **rata comuna** és una de les rates més conegudes i comuns; està lligada a les activitats humanes i gracies a això ha colonitzat tot el mon, essent una verdadera plaga.

Medeix de 21 a 27 cm de longitud, la cua té de 17 a 22 cm. El cos es tosc i la cua coberta d'escames en anell; el mantell es gris fosc en el llom.

La gran capacitat d'adaptació li permeté colonitzar tot tipus d'hàbitats i inclús desplaçar a espècies similars que hi residien. Es pot trobar en el riu, en els cultius i en ambients urbans.

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN
		LC			

***Rattus rattus* Linnaeus, 1758. Rata trágnera**

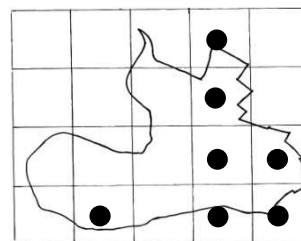
Val.: rata

Cast.: rata campestre

La **rata trágnera** està present en Europa des del segle VIII, i des d'allí es va dispersar per la resta del mon, adaptant-se a casi tots els hàbitats, tot i que predomina en els ambients càlids. El seu cos medeix de 16 a 22 cm de longitud, i la cua, sense pels i coberta de

escames en anell, de 17 a 24 cm. El morro té forma de punta. El mantell es negre o gris.

És molt semblant a la rata comuna, però es diferencia d'ella per la major longitud de la seva cua respecte del seu cos, però és més petit i sembla més àgil. Aquesta rata ja no es

troba en l'ambient urbà prefereix les zones rurals. Les seves tendències arborícoles la porten a construir uns nius sobre els arbres, triant per exemple es tarongers. Són més actives per la nit que durant el dia. En els tarongers és característica la forma amb que rossegueu l'interior de les taronges, a través d'un forat, deixant penjant de l'arbre tan sols la corfa.

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN
		LC			

Apodemus sylvaticus Linnaeus, 1758. Ratolí de bosc

Val.: Ratolí

Cast.: Ratón de campo

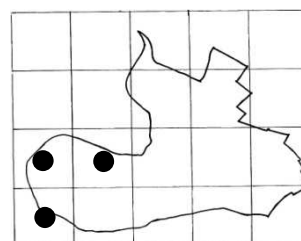

El **ratolí de bosc** és un dels mamífers no antropòfils més ubiqüistes, ja que en no exigir uns requeriments ambientals estrictes i gaudir d'una gran plasticitat adaptativa.

Comptant el cap i el cos, fa entre 6,5 i 11 cm de llargària. La cua és bicolor (fosca per sobre), llarga i amb un nombre d'anells comprès entre 120 i 190. Mesura fins a 11 cm i és quasi tan llarga com la longitud del cap i del cos. Té pavellons auditius ovalats i grossos, clarament ressortits del pelatge. Ulls grossos, negres i molt prominents, que li confereixen una estampa molt característica. Coloració força variable. Ventralment clar, d'un blanc trencat que acostuma a quedar ben delimitat de la coloració dorsal.

El seu eclecticisme li ha permès colonitzar ambients molt variats. En les pinades és més fàcil detectar la seva presència per la manera amb que roseguen les pinyes, per a poder agafar els pinyons.

Els camps de tarongers no semblen constituir el seu àmbit idoni, donada la baixa proporció amb què entra en la dieta de les òlibes instal·lades en aquests hàbitats. El ratolí presenta uns hàbits nocturns.

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN
		LC			

Mus musculus Linnaeus, 1758 Ratolí domèstic

Val.: Ratolí

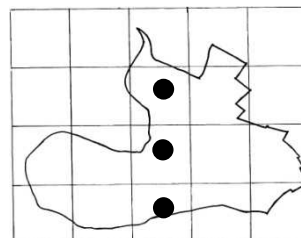
Cast.: Ratón casero

El **ratolí domèstic** és la espècie més freqüent de ratolí. Es creu que és la segona espècie de mamífers amb major número de individus, després del Homo sapiens. Habita sempre a prop dels humans, amb els que manté una relació de comensalisme. És també el mamífer més utilitzat en experiments de laboratori i existeixen multitud de variants transgèniques que simulen enfermetats genètiques humanes.

Els ratolins comuns adults pesen entre 12 y 40 g, i medeixen entre 15 i 19 centímetres, incloent la cua, que suposa una mica més de la meitat de la seva longitud. El seu pelatge és curt i de tons grisos, que s'aclareixen en el ventre. Els ratolins de laboratori i els utilitzats com mascotes són generalment blancs. El seu pel es escàs en la cua i les orelles. Té uns llargs bigotis (vibrises) que són sensibles al tacte i li proporcionen informació sobre el medi.

Aquest ratolí viu lligat a les construccions humanes, pobles ciutats o habitatges rurals aïllats. Presenta hàbits crepusculars o nocturns.

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN
		LC			

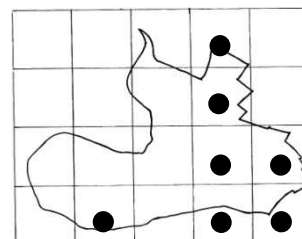
Mus spretus Lataste, 1883. Ratolí mediterrani

Val.: Ratolí

Cast.: Raton moruno

El **ratolí mediterrani** és de petit tamany, amb un morro arrodonit, ulls i orelles petits. Presenten una coloració dorsal gris castany, amb una franja més fosca des del cap al inici de la cua, ventre blanc grisós, nítidament separat del dors. Es diferencia fàcilment de *Mus musculus* per la seva coloració i per la longitud relativa de la cua, sempre bastant menor que

el cos.

Els seus hàbitats preferits són zones cultivades i muntanyoses amb matassar o bosc. És especialment abundant en els cultius de tarongers i hortalisses. Al igual que els altres ratolins aquest també és crepuscular i nocturn.

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN
		LC			

ORDRE CARNÍVORA**FAMILIA CANIDAE*****Vulpes vulpes* Linnaeus, 1758. Guineu**

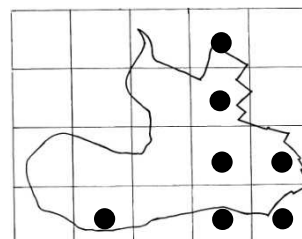
Val.: Rabosa

Cast.: Zorro

La **guineu** és un mamífer amb el color predominant a la seva pell és un vermell-marró. És l'espècie més gran del gènere *Vulpes*, i un adult pot arribar a tenir un pes de 3–11 kg. La longitud del cos i el cap és de 46 a 86 centímetres, amb una cua que fa de 30,5 a 55,5 cm. La mida es pot estimar per les petjades. La guineu és d'un color vermell

rovellat, amb el ventre blanc, les puntes de les orelles i les potes de color negre, i una cua peluda amb la punta blanca normalment. El to "vermell" pot canviar d'un to castany fosc a un daurat, i, de fet pot ser "agutí", amb traces de vermell, marró, negre i blanc a cada pèl individual. Els ulls de les guineus són d'un color daurat a groc i tenen unes pupil·les distintives amb un tall vertical, similar al dels gats domèstics. La seva cua llarga i peluda amb la punta distintiva li dóna equilibri per salts grans i moviments complexos. Durant la tardor i l'hivern, la guineu fa créixer més pell. S'anomena "pell d'hivern" i manté l'animal calent en un ambient fred. La guineu muda aquesta pell quan comença la primavera, tornant a la pell curta per l'estiu.

A pesar de ser una espècie solitària i nocturna, és relativament fàcil de localitzar, sigui visualment o acústicament, ja que durant el període de zel emeten uns lladrucs semblants als del gos però més escanyat. L'adaptabilitat de l'espècie li facilita l'ocupació de diversos hàbitats, des de les muntanyes als cultius de tarongers, aproximant-se en ocasions als nuclis urbans.

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN
		LC			

FAMILIA MUSTELIDAE

***Mustela nivalis* Linnaeus, 1766. Mostela**

Val.: Mustela

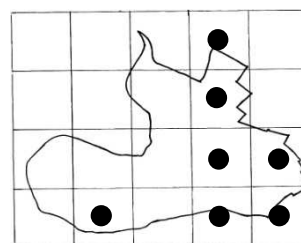
Cast.: Comadreja

La mostela és el carnívor més petit de tots, de mida, fins i tot, inferior a la d'una rata de claveguera.

Presenta la morfologia típica dels mustèlids: cos i coll allargats, potes curtes i cua mitjanament llarga. El cos és recobert totalment per un pelatge curt de color bru clar per les parts dorsals i blanc per les ventrals, amb una línia de demarcació ben clara però sinuosa entre totes dues coloracions. La cua és monocolor, bruna tant per la part superior com per la inferior.

Els seus hàbitats són molt diversos: tarongers, secans, muntanyes i marjals. En aquestes últimes és on assoleixen major densitat. És molt activa i té costums tant nocturns com diürns. Se la pot observar en cultius citrícoles, entrant i

sortint dels forats dels murs de pedra, buscant aliment. Es pot considerar beneficiosa per la gran quantitat de rosegadors nocius per l'agricultura que elimina.

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN
P		LC		III	

FAMILIA VIVERRIDAE

***Genetta genetta* Linnaeus, 1758. Gat mesquer**

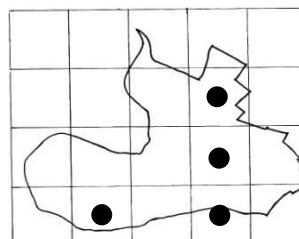
Val.: Gineta

Cast.: Gineta

El **gat mesquer** pel seu aspecte, d'estampa felina, s'assembla a un gat allargat de pel groguenc a grisós esquitxat de motes negres en el cos i en la cua taques anellades. En la cua el pel es més llarg i realitza tasques estabilitzadores en els salts i persecucions. El cos pot arribar als 55-60 centímetres, longitud que iguala o supera la cua, podent superar el metro de longitud des del cap a la cua. L'alçada en la creu és de 20 centímetres, i el pes oscil·la entre 1,2 y 2,5 kilos. Té un cap cònic que s'afina cap al morro. Els ulls grans de color marró estan emmarcats sobre taques color blanc que contrasten amb una franja negra que rodeja la base del morro. Llargs bigotis i molt sensibles a ambdós costats del morro. Orelles grans i erectes arrodonides en l'extrem. El cos allargat, i elàstic amb unes potes anteriors curtes en contrast amb les del darrere més llargues i musculades faciliten els hàbits trepadors d'aquest animal. Peus arrodonits amb ungles semiretràctils.

El gat mesquer és una espècie d'hàbits nocturns, bastant difícil de detectar. Té una gran capacitat d'adaptació a les condicions canviants del medi. El seu hàbitat típic el constitueixen les zones muntanyoses boscoses. En Almoines s'han vist els seus excrements en un hort on hi ha figueres un dels seus fruits preferits de l'estiu i la tardor.

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN
		LC	V	III	

ORDRE ARTIODACTYLA

FAMILIA SUIDAE

***Sus scrofa* Linnaeus, 1758. Porc senglar**

Val.: Porc senglar

Cast.: Jabalí

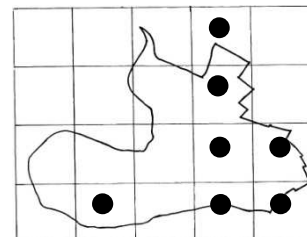

El **senglar** és de mida mitjana, amb un cap gros i allargat, amb ulls molt petits. El coll és gruixut i les potes són molt curtes, les del davant més llargues que les del darrere, a diferència del porc domèstic, que té més desenvolupada la part posterior del cos.

El senglar compensa la seva poca visió amb un important desenvolupament de l'olfacte, que li permet detectar aliment, com ara tòfones o vegetals i animals sota terra, o fins i tot enemics a més de 100 metres de distància. L'oïda està també molt ben desenvolupada i pot captar sons imperceptibles per a nosaltres.

Els seus pèls són gruixuts i negres mesurant entre 10 i 13 mm a la creu i uns 16 mm a la punta de la cua. El color del pelatge és molt variable i va des de colors grisencs a negre fosc, passant per colors rogencs i marrons. Les potes i el contorn del musell són més negres que la resta del cos. La crinera que recorre el llom a partir del front, s'erïça en cas de còlera. La muda del pelatge ocorre entre maig i juny, encara que la femella amb cries muda més tard. A l'estiu els flocs són més curts.

És un animal d'hàbits nocturns que roman ajagut, ocult entre la vegetació espessa, durant el dia. Pot realitzar desplaçaments de diversos quilòmetres en una nit, sobretot quan busca menjar. En La Safor, es situa en aquelles serres més solitàries i menys humanitzades, per a descendir durant la nit pels barrancs fins a les parts baixes on es troben els cultius de secà i tarongers.

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN
		LC			

PEIXOS

ORDRE OSTARIOFISIOS

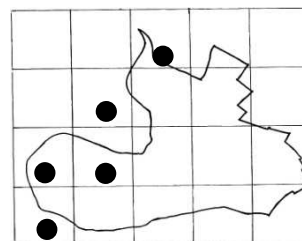
FAMILIA CYPRINIDAE

Squalius valentinus Doadrio & Carmona, 2006.

Prestigiosos ictiòlegs del Museu Nacional de Ciències Naturals els doctors Ignacio Doadrio y José Ambrosio Carmona, han descrit recentment per a la ciència una nova espècie de peix fluvial on la seva àrea de distribució està compresa en la Comunitat Valenciana.

La nova espècie ha passat desapercebuda fins ara pel seva gran semblança externa a altres similars, però utilitzant mètodes genètics s'ha pogut diferenciar clarament dels seus parents més pròxims.

Els exemplars en que s'han basat els autors per als seus estudis procedien del Riu Tuéjar en la conca del Túria, però també està estès en altres rius de la Comunitat Valenciana com el Mijares, el Serpis i el Vinalopó.

Per la seva escassa àrea de distribució, aquest peix deuria estar considerat en la màxima categoria de protecció segons el criteri dels propis autors de l'article.

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN

Cyprinus carpio Linnaeus, 1758. Carpa comuna

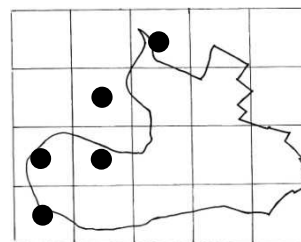
Val.: Carpa, Tenca

Cast.: Carpa

La **carpa comuna** és un peix d'aigua dolça, emparentada amb la carpa daurada, amb la qual fins i tot pot tenir descendència híbrida. A diverses parts d'Europa la carpa comú és molt popular en la pesca i existeixen esquers específics per la seva captura. Es tracta d'un

animal molt resistent, capaç de viure en aigües salabroses amb una temperatura entre 2 i 25 °C. La carpa comuna pot arribar a mesurar 1,2 m de llarg i fins a 40 Kg de pes, tot i que normalment la mida quan són adults és de 60-90 cm, i el seu pes ronda els 9 Kg. Presenta una espina dorsal serrada característica i les seves escama són llargues i fines. Els mascles tenen l'aleta ventral més llarga que les femelles.

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN
		NE			

Luciobarbus guiraonis Steindachner, 1866. Barb.

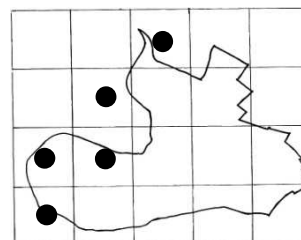
Val.: Barb

Cast.: Barbo

Boca protractil i amb dos parells de barballons. El par davanter, quan es plega, no sobrepassa el cantó anterior de l'ull, ni el parell de darrere el cantó posterior del mateix. El primer radi llarg de la aleta dorsal, amb denticulacions dèbils o sense elles en els exemplars

desenvolupats. Dors castany o gris, uniforme en els adults i pigat de forma irregular en los joves. Pot superar los 60 centímetres de longitud total, però normalment és molt menor. Sol nadar amb freqüència prop del fons. Els seus barballons bucal l'ajuden a la detecció de l'aliment.

Es un dels peixos més abundants en el curs mitjà dels rius. Molt ubiqüista, viu també en embassaments, llacs i llacunes, no obstant, sol faltar en els trams alts de les zones muntanyoses on a vegades es substituït pel barb (*Barbus haasi* Mertens, 1925). Espècie pròpia dels rius mediterranis compresos entre el Mijares i el Serpis, ambdós inclosos.

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN
		R	V		

ORDRE APODOS

FAMILIA ANGUILLIDAE

***Anguilla anguilla* Linnaeus, 1758. Anguila**

Val.: Anguila

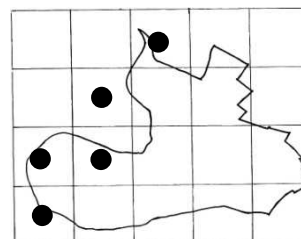
Cast.: Anguila

L'**anguila** és un peix teleosti, anguil·liforme i àpode que remunta els corrents d'aigua dolça però que descendeix al mar per criar. Segons la seua mida té diferents denominacions: anguila (més de 35 cm), anguló (entre 10 i 35 cm) i angula (menys de 10 cm). Tenen una talla màxima de 150 cm, comuna de 20 i 80 cm

(femelles) i de 30 a 40 cm (mascles).

Cos molt allargat, anguil·liforme, part anterior de secció cilíndrica, la posterior comprimida. Escates petites i incloses en la pell, i abundant mucositat. Boca terminal, amb la comissura posterior en la vertical del marge anterior de l'ull; mandíbula més prominent que els maxil·lars superiors. Obertures branquials laterals, verticals, situades lleugerament per davant de la base de les aletes pectorals, que són normals i sempre presents. L'únic orifici nasal és tubular i es troba sobre el musell, per sobre del llavi superior. Aletes dorsal i anal confluent amb la caudal; la dorsal s'inicia molt més al darrere que les pectorals. Coloració variable, però en general és marró verdosa.

És una espècie econòmicament molt apreciada. Es troben al riu Serpi i en les marjals. L'espècie està en regressió degut a la contaminació de l'aigua, la transformació dels seus hàbitats o les obres realitzades a les desembocadures dels rius.

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN
		VU			

ORDRE MUGILIFORMES

FAMILIA MUGILIDAE

***Mugil cephalus* Linnaeus, 1758. Llisa**

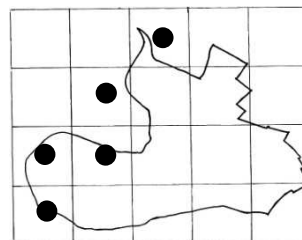
Val.: Llisa cabuda

Cast.: Cabezudo

El **mújol** és molt valorat des de Catalunya a Murcia, per la seva carn i, especialment, pels seus ous que es preparen en sal.

La seva distribució geogràfica es amplia, incloent tot el Mediterrani i altres mars, i és molt comú en aigües costeres degut a les seves característiques, que li permeten suportar temperatures elevades, salinitats variables i certs nivells de contaminació orgànica. La seva longitud és generalment de 30 a 80 centímetres.

Aquesta espècie es reproduïx en el mar, desplaçant-se posteriorment amb les cries a les cues del peix fins a les aigües dolces. Es troba en els rius, ullals i canals de drenatge de les marjals sent molt nombrosa i apreciada per la pesca esportiva

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN
		NA			

RÈPTILS

ORDRE SAURIA**FAMILIA GEKKONIDAE*****Tarentola mauritanica* Linnaeus, 1758. Dragó comú**

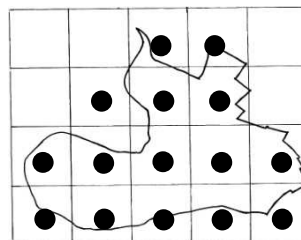
Val.: Andragó

Cast.: Salamanesca común

El **dragó comú** és un petit rèptil de la família Gekkonidae àmpliament distribuït pels països de la conca del Mediterrani. Es bastant comú en la Península Ibèrica amb freqüència convivint amb els essers humans en edificis de pobles i ciutats, on causa espant a part de la població (saurofobia), tot i que es totalment inofensiva.

Els adults poden arribar a medir de 5 a 7 cm. El llong, les potes i la cua tenen bonyes cònics prominents. El seu cos es robust, aplastat, i el seu cap gran i ample, triangular. Quan perd la seva cua pot regenerar-la. El seu color habitual és de un gris fosc o marró, amb taques més clares i fosques; el ventre es blanquinós. Els dits, cinc en cada extremitat, tenen protuberàncies laminars laterals i inferiors que li proporcionen certa adherència per a trepar i desplaçar-se per superfícies verticals. Normalment habita en edificis, ruïnes, roques i camps pedregosos, troncs de arbres, etc., distribuïnt-se per ambients molt variats.

Són animals nocturns, tot i que en ocasions es mostren actives cap al vespre o inclús durant el dia, especialment en els dies solejats del fi del hivern. Senten preferència per llocs solejats pròxims als seus amagatalls.

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN
	IE	LC		III	

***Hemidactylus turcicus* Linnaeus, 1758. Dragó rosat**

Val.: Andragó

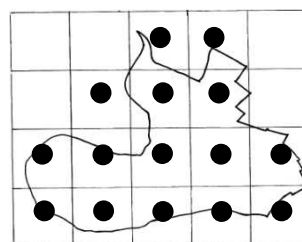
Cast.: Salamanesca rosada

El **dragó rosat** present en bona part dels països mediterranis i introduïda en diverses regions

del món. Són nocturns i insectívors. Tenen ulls enormes sense parpelles i una pell pàl·lida amb taques negres en el seu cos. El ventre és una mica translúcid.

Es semblant a l'anterior però de tamany una mica més petit. Els seus costums són crepusculars i nocturns, tenen una marcada antropòfila que li duu a situar-se en els medis urbans i en els habitatges rurals. És molt fàcil trobar-lo prop o damunt de les llums exteriors de les cases on s'alimenta de petits insectes atrets per la llum.

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN
	IE	LC		III	

FAMILIA LACERTIDAE

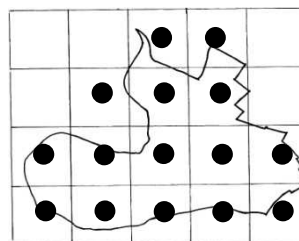
***Podarcis hispanica* Steindachner, 1870. Sargantana ibèrica**

Val.: Sargantana, Sagrantana Cast.: Lagartija ibèrica

La **sargantana ibèrica** és un petit rèptil que viu en la Península Ibèrica. Algunes poblacions habiten en illes properes a les costes ibèriques (como per exemple les Illes Columbretes, on existeix la subespècie endèmica *Podarcis hispanica atrata*, amenaçada) on són més sensibles a l'activitat humana.

Abunda amb freqüència en terrenys rocosos o pedregosos, on té de forma simultània plataformes on prendre el sol i refugis on amagar-se en cas de perill. En zones rurals habita també en cases i murs de pedra; es troba també en àrees de bosc, prats i matoll.

De les dues espècies de sargantanes aquestes és la més coneguda, perquè la seva ubiquitat li duu a acceptar els ambients més variats, i el seu caràcter antropòfil a situar-se preferentment en els murs de pedra i altres construccions humanes, inclús en l'interior de pobles i ciutats.

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN
	IE	LC		III	

ORDRE SQUAMATA**FAMÍLIA SCINCIDAE*****Chalcides bedriagai* Boscá, 1880. Bívia ibérica**

Val.: Bívia

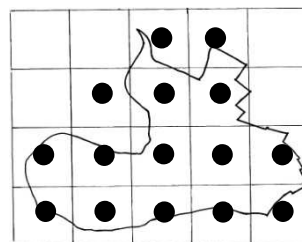
Cast.: Eslizón ibérico

La **Bívia ibérica** és un saure de dimensions petites. Pertany a la família dels escíncids, rèptils escatosos proveïts d'extremitats molt petites, o bé totalment absents. Es troba al País Valencià, així com a altres llocs del centre i el

sud de la Península Ibèrica de forma molt puntual. Les bívies ibèriques tenen el tronc molt allargat i el cap aixafat. Arriben a una talla màxima de tan sols 16 cm. Tot i que semblen a una sargantana, tenen les potes tan xicotetes que a penes són funcionals. Hi han cinc ditets a cada pota.

Generalment diürnes i actives fins al vespre, són animalets molt tímids que s'amaguen immediatament quan se senten en perill. Les bívies habiten a la sorra preferentment en llocs amb vegetació dispersa d'arboç i matoll sec. Són carnívores, menjant petits llimacs, insectes, aranyes i cuques bola i els hi agrada molt cavar forats. Les femelles son vivíparas.

La seva observació és molt difícil perquè els seus hàbits excavadors li duen a romandre ocult entre la fullaraca, sota les pedres o entre les arrels.

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN
	IE		IV	III	

ORDRE OPHIDIA**FAMÍLIA COLUBRIDAE*****Coronella girondica* Daudin, 1803. Colobra llisa**

Val.: Serp

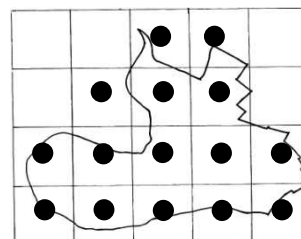
Cast.: Culebra lisa meridional

La **colobra llisa** és una espècie de colobra que es troba al sud d'Europa i al nord d'Àfrica. No se'n coneix cap subespècie. Aquesta serp es troba amenaçada per destrucció de l'hàbitat.

És de petit tamany, cap petit i cua relativament curta. En general hi ha 21 fileres de dorsals tot i que és freqüent observar 19 fileres en

exemplars de les serres bètiques. Dorsos i costats generalment de color castany o gris, amb una filera de taques transversals pel dors. En el ventre destaquen unes taques quadrades forques en un disseny d'escacs. En la part dorsal del cap hi ha una gran taca en forma de U, i a ambdós costats del cap, una brida fosca que travessa l'ull i es prolonga per davant de la placa frontal unint les taques de ambdós costats. No hi ha dimorfisme sexual.

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN
	IE			III	

***Rhinechis scalaris* Schinz, 1822. Serp blanca**

Val.: Sacre

Cast.: Culebra de escalera

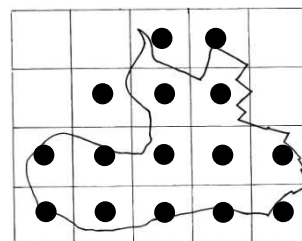

La **serp blanca** es troba a la Península, l'illa de Menorca i la costa mediterrània de l'Estat francès.

És una serp fàcilment identificable per tindre dues ratlles negres i paral·leles sobre el seu dors brunenc. Els exemplars joves, però, tenen l'esquena groguenca amb taques negres, gairebé juntes, en forma de "H" majúscula que,

en conjunt, ofereixen l'aspecte d'una escala. A mesura que creixen, el pal travesser de la lletra "H" desapareix, i romanen solament els pals longitudinals, que s'ajunten, i originen les dues línies que llueixen els semiadults i els adults. Malgrat tot això, tots els exemplars presenten un dibuix negre en forma de "V" sobre el morro, una taca també negra sota l'ull fins a l'angle de la boca. Tanmateix aquestes clapes es fan menys ostensibles a mesura que creixen i són molt poc visibles en els exemplars que adquireixen grans proporcions. El ventre sol mostrar tons blanquinosos o groguencs, sense taques o esquitxos.

Cal remarcar que la forma juvenil ha originat el nom científic (scalaris = d'escala), mentre que la denominació popular fa esment de les tonalitats blanquinoses del ventre.

Els adults, amb la cua i tot, poden arribar a 180 cm, però normalment no ultrapassen els 150 cm.

És de costums diürns. Habita àrees seques, pedregoses i amb vegetació arbustiva de les muntanyes, cultius de secà, llits de riu i també en els tarongers és la colobra més comuna dels ambients secs junt amb la serp verda (*Malpolon monspessulanus*).

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN
	IE			III	

Hemorrhois hippocrepis Linnaeus, 1758. Serp de ferradura

Val.: Serp de ferradura

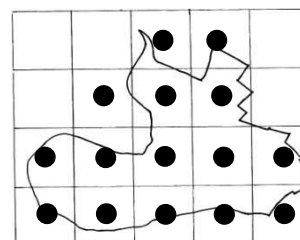
Cast.: Culebra de herradura

Aquesta serp es troba als països del Magreb (Algèria, Marroc i Tunísia), així com al sudoest d'Europa (França, Itàlia, Portugal i Espanya) en localitzacions puntuals. Als Països Catalans es troba principalment a la zona pirenenca.

Els hàbitats naturals de la colobra de ferradura són les zones de muntanya amb roques i els erms secs amb arboços i matolls.

És una serp que té com a característica unes plaques sota els ulls. El dos es de color fosca i alguns individus son quasibé negres. El color de fons està cobert de taques petites groguenques formant dibuixos regulars. Té unes línies al cap a prop dels ulls i duu un altre sobre el crani amb forma de ferradura. Aquesta darrera dona el nom a l'espècie. Els

exemplars adults poden arribar a una talla màxima de 175 cm.

Els joves mengen llangardaixos, mentre que els adults mengen ocells i ratolins. La colobra de ferradura s'excita fàcilment, mossegant amb ràbia quan es veu provocada. Tot i així, no és una espècie verinosa

***Malpolon monspessulanus* Reuss, 1834. Serp verda**

Val.: Serp

Cast.: Culebra bastarda

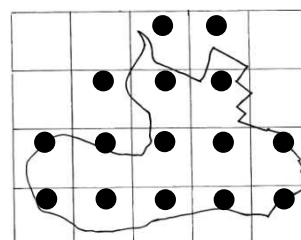

La **serp verda**, és la serp de més grans proporcions de la herpetofauna dels Països Catalans. Hi han exemplars adults que ultrapassen dos metres del cap a la cua.

Sol presentar el dors grisenc o verd oliva, amb taques negres a manera d'esquitxos; el ventre és verd groguenc. Els exemplars joves solen ésser més pintats, especialment en el cap, on destaquen taques negres a la part superior i clapes blanques amb ratlles ataronjades en les supralabials.

La serp verda és l'únic ofidi de l'herpetofauna ibèrica que té l'escut frontal més estret que els supraoculars, alhora que contacta amb els preoculars.

Pertany al grup dels ofidis anomenats opistòglifs, que es caracteritzen per tindre les dents conductores del verí acanalades i situades a la part posterior del maxil·lar superior, cosa que els permet d'immobilitzar les preses que engoleixen. Per la situació de les dents verinoses, difícilment pot injectar verí a les persones, i, si ho fa, l'emmetzinament no sol tindre conseqüències greus per a l'ésser humà.

De la família colubridae, és la serp que assoleix més longitud.

El seu hàbitat típic el constitueixen les zones muntanyoses amb vegetació arbustiva, però la seva ubiqüitat la pot portar a viure en qualsevol lloc, horts de tarongers o rius. Igual que l'anterior també és diürna. És prou comuna i fàcil de detectar.

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN
P				III	

***Natrix natrix* Linnaeus, 1758. Serp de collaret**

Val.: Serp d'aigua

Cast.: Culebra de collar

La **serp de collaret**, és un ofidi totalment inofensiu i que molt rarament intenta de mossegar quan hom el captura.

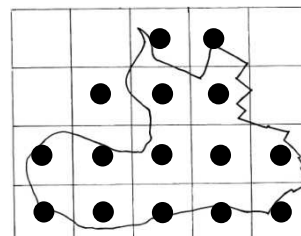
Ofidi que, amb cua i tot, sol fer entre 90 i 120 cm, si bé les femelles, que són més grosses que els mascles, poden acostar-se a 160 cm i

àdhuc, en casos excepcionals, arribar als dos metres.

Els exemplars ibèrics presenten el dors de color verd oliva, amb nombroses i petites taques negres disposades irregularment. El ventre, tret de la regió del coll, és gairebé negre.

Els joves tenen el cap tacat de negre, seguit de dues clapes grogues vorejades també de negre que, en conjunt, formen una espècie de collar. A mesura, però, que la serp d'aigua va creixent, el groc de la nuca desapareix i, de vegades, també el negre, cosa que l'aparta de la forma típica i acostar els exemplars adults a la subespècie *Natrix natrix astreptophora*, que es caracteritza per la manca de collar.

Malgrat ésser inofensiva, expel·leix un líquid molt pudent, que procedeix d'unes glàndules situades a l'anus. A causa d'aquest fet, és anomenada serp pudenta en algunes comarques catalanes. No és rar tampoc que, davant algun perill imminent, faci el mort, cosa que aconseguix bo i posant-se de panxa enlaire alhora que obre la boca i deixa penjar la llengua. Els rius, marjals i altres ambients humits, constitueixen el seu hàbitat preferit, encara que pugui desplaçar-se a partir d'aquests ecosistemes i situar-se en cultius de tarongers, hortalisses i inclús en els secans. És de costums diürns igual que les dos anteriors.

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN
	IE			III	

***Natrix maura* Linnaeus, 1758. Serp d'aigua**

Val.: escurçó d'aigua

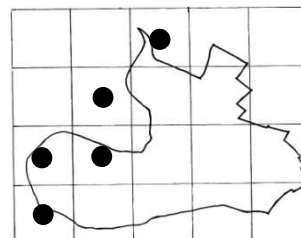
Cast.: Culebra viperina

La **serp d'aigua** que viu en ambients aquàtics. Pot arribar a fer 70 cm de llargària. Té 21 fileres d'escates i dues escates postoculars. La coloració i el disseny són molt variables (n'hi ha exemplars que van del verd clar al vermell i d'una línia patent en ziga-zaga que recorre el dors fins a dues conspícues línies longitudinals

blanques o àdhuc grogues). El ventre és negrós, groc o vermell. De vegades té ocel·les grocs als costats.

És molt més aquàtica que la serp de collaret (*Natrix natrix*). A més, és una serp activa tant de dia com de nit. El seu comportament defensiu és molt notable: quan se sent amenaçada aplanar el cap, que adquireix una forma triangular, xiula i mostra el disseny dorsal, cosa que la fa semblant a un escurçó. Quan és capturada descarrega un líquid repugnant de les seues glàndules anals (aquest comportament també és característic de *Natrix natrix*). S'assembla a l'espècie anterior en les seves preferències pels ambients aquàtics rius, marjals, sèquies, etc.

CV 32/2004	CNEA	UICN	HABITATS	BERNA	BONN
	IE			III	

9.- ANALISI DE FACTORS AMBIENTALS

9.1. RESIDUS

La generació de residus porta associat un impacte ambiental que en ocasions pot ser molt greu, no sols pels efectes directes d'una mala gestió sinó perquè les actuacions d'eliminació més generalitzades, afecten directament a l'estat natural de dos sistemes fonamentals que suporten la vida, que són el sòl i l'aigua.

Deixalles en els marges d'un camp abandonat. Foto: Meritxell Romeu

La taxa de producció de residus està assolint una taxa molt major que la capacitat del medi per a regenerar-se, de forma que s'està esgotant la capacitat d'assimilació de la naturalesa no donant-li el temps que necessita per a la seva autoregeneració. Per altra banda, la tipologia dels residus es cada vegada més diversa i complexa, de manera que cada cop es fa més complicat el procés de reciclatge o eliminació.

Segons la llei 10/2000 de Residus de la Comunitat Valenciana defineix el concepte de residu urbà o municipal com:

- Residus generats en els domicilis particulars, comerços, oficines i serveis.
- Tots els que no tinguin la classificació de perillosos i que per la seva naturalesa o composició poden assimilar-se als produïts en els anteriors llocs o activitats.

9.1.1. Gestió de residus sòlids urbans en Almoines.

La problemàtica dels residus passa per una difícil comprensió ja que els seus efectes sobre el medi ambient i l'esser humà així com la posta en pràctica de sistemes eficaços de prevenció i control.

Tot això dificulta l'establiment de plans adequats de producció, gestió i tractament dels residus generats en el terme municipal i en conseqüència l'adopció i compliment de la normativa en dita matèria.

S'aborda en el següent apartat la situació dels residus sòlids urbans generats pels ciutadans d'Almoines així com les infraestructures i els mitjans disponibles per a la seva gestió.

Tipologia i composició dels residus sòlids urbans.

Sota la definició de Residus sòlids urbans queden inclosos tots els residus generats en els espais urbanitzats com a conseqüència de les activitats de consum i gestió d'activitats domèstiques, serveis i del transit viari. D'aquesta forma pot veure's que aquest terme inclou un gran nombre de residus que presenten característiques molt diverses.

El catàleg de residus Europeu (CER), en codi 20, recull una llista de residus municipals i residus assimilables que es detallen a continuació:

Taula 4: Llistat dels residus municipals

20 01 00		FRACCIONS RECOLLIDES SELECTIVAMENT
20 01 01		Paper i cartró
20 01 02		Vidre
20 01 03		Plàstics petits
20 01 04		Altres plàstics
20 01 05		Petits metalls (llaunes, etc.)
20 01 06		Altres metalls
20 01 07		Fusta
20 01 08		Residus orgànics de cuina (incloent-hi olis de fregir i residus de menjadors col·lectius i restaurants)
20 01 09		Oli i grasses
20 01 10		Roba
20 01 11		Tèxtils
20 01 12		Pintures tints resines i pegaments
20 01 13		Dissolvents
20 01 14		Àcids
20 01 15		Residus alcalins
20 01 16		Detergents
20 01 17		Productes químics fotogràfics
20 01 18		Medicaments
20 01 19		Pesticides
20 01 20		Piles i acumuladors
20 01 21		Tubs fluorescents i altres residus que continguin mercuri
20 01 22		Aerosols i polvoritzadors
20 01 23		Equips que continguin clorofluorocarburs
20 01 24		Equips electrònics
20 02 00		RESIDUS DE PARCS I JARDINS
20 02 01		Residus compostables

20 02 02	Terra i pedres
20 02 03	Altres residus no compostables
20 03 00	ALTRES RESIDUS MUNICIPALS
20 03 01	Residus municipals mesclats
20 03 02	Residus de mercats
20 03 03	Residus de neteja varia
20 03 04	Fangs de fosses sèptiques
20 03 05	Vehicles fora d'us

Font: Agenda 21 d'Almoines

La composició dels residus sòlids urbans varia en funció d'una sèrie de factors tals com:

- característiques de la població de que es tracta si son rurals o urbanes zones residencials,...
- nivell de vida de la població
- època de l'any. Existeixen èpoques en que les quantitats de matèria orgànica són majors com per exemple durant els mesos d'estiu.

Infraestructures i serveis de recollida

El municipi d'Almoines conta amb contenidors de recollida selectiva distribuïts per diferents punts de la població, així com també contenidors de residus orgànics.

Taula 5: Quantitat de contenidors, distingint els tipus.

TIPUS DE CONTENIDORS	QUANTITAT
Vidre	9
Envasos lleugers	9
Paper i cartró	9
Roba	1
Residus orgànics	63

Font: Agenda 21 d'Almoines

Es disposa en el moment actual d'un contenidor de recollida selectiva per cada 208 habitants, el que constitueix una quantitat estimada com a suficient per a la correcta gestió dels residus. En el cas del contenidor groc, la xifra recomanada pel Pla Integral de Residus es de 500 habitants per contenidor.

Destí i evolució dels RSU generats

Segons dades aportades per l'empresa de recollida, l'evolució de la quantitat de RSU generats en Almoines des de l'any 2002 al 2006 és la següent:

Taula 6: RSU generats de l'any 2002 al 2006.

ANY	Kg de RSU
2002	732.175
2003	772.010
2004	780.374
2005	737.216
2006	748.931

Font: Agenda 21 d'Almoines

Com és pot observar en aquesta taula després d'un augment progressiu del 2002 al 2004, l'any 2005 s'aprecia una reducció important dels kilos de residus sòlids generats això pot ser degut al augment en la recollida selectiva de vidre i paper.

En quant a la recollida selectiva de paper i cartró, en Almoines, es va augmentar, en l'any 2006, ja que es van recollir 95.642 kg, mentre que en l'any 2005 es van recollir 30.922 kg, això va suposar un augment del 47,8%.

La recollida de vidre va augmentar un 18,1%, recollint-se un total de 15.419 kg.

L'augment en la recollida d'envasos lleugers no va ser tan espectacular un 6,6%, amb 11.122 kg recollits en l'any 2006.

El destí actual dels RSU és la planta de tractament de Guadassuar propietat de la diputació de Valencia, la segona en capacitat de tractament en la Comunitat.

9.2. AIGUA

A continuació s'exposa un breu marc conceptual sobre els usos, principals contaminants i gestió dels recursos hídrics.

9.2.1. Usos i contaminació de l'aigua.

Usos de l'aigua

Aquesta classificació està relacionada amb la realització d'activitats.

- Usos urbans: cobreixen les necessitats d'aigua en l'àmbit domèstic, comerç o serveis públics.
- Usos industrials: en aquest sentit l'aigua juga un paper molt important en els processos industrials donat que pot utilitzar-se tant com a matèria prima, com a medi de transport o com sistema de neteja.

- Usos agrícoles: les majors demandes d'aigua són requerides per les explotacions agrícoles. En Almoines l'aigua s'utilitza fonamentalment per al reg de cítrics i l'horta, que es reguen tant amb aigües superficials com amb aigües subterrànies.

Abans de plantejar els recursos hídrics és necessari establir uns caudals mínims, de manera que es mantingui un equilibri entre l'ecosistema hídric i la seva dinàmica. Aquest planejament té com a objectiu el manteniment del paisatge i la recarrega d'aqüífers, així com evitar l'estancament de l'aigua.

La proposta per part de la Comissió Europea d'una directiva relativa a la qualitat ecològica de les aigües superficials durant el període de execució del V Programa Comunitari en matèria de Medi Ambient (1995-2000) va suposar un avanç important en la legislació de la UE, ja que no sols fixa valors límit per a paràmetres fisicoquímics, sinó que aborda l'estudi de les aigües des d'una perspectiva ecològica.

La contaminació de l'aigua

Es pot definir la contaminació de l'aigua com "l'acció i l'efecte d'introduir matèries o formes d'energia o induir condicions en l'aigua que, de mode directa o indirecte, impliquen una alteració perjudicial de la seva qualitat en relació amb els seus usos posteriors o amb la seva funció ecològica"(Llei d'aigües, article 85)

Les Principals tipus de contaminació antròpica son els següents:

- *Contaminació d'origen urbà*: les aigües residuals urbanes (ARU). En quant a la seva composició son verdaderament heterogènies ja que arrastren gran quantitats de deixalles, formats per sòlids en suspensió i substàncies dissoltes. La composició de les ARU es la resultant del seu estat inicial i de la carrega de contaminant incorporada, que pot tractar-se de substàncies estables i biodegradables, generalment d'origen orgànic
- *Contaminació d'origen industrial*: aquestes es deuen als efluent líquids que són abocats des de les instal·lacions industrials. La composició d'aquesta aigua es difícil de tipificar ja que depèn del tipus de procés per al que s'utilitzi.
- *Contaminació d'origen agrícola*: l'agricultura produeix l'acumulació de diferents compostos químics (nitrats nitrits...)en les aigües. L'origen de la contaminació d'aqüífers i aigües superficials per nitrat i nitrits es deu al mal ús dels fertilitzants químics ja que l'aportació d'aquest tipus de substàncies generalment sobrepassa la capacitat d'assimilació de les plantes això es degut al reduït cost d'aquests productes en relació amb l'impacta ambiental que produeixen. Un altra problema relacionat amb l'agricultura i que afecten, finalment a les aigües, es produeix per l'ús d'herbicides i plaguicides. Aquests composts presenten propietats que poden incorporar-se a les cadenes tròfiques i essent potencialment perjudicials.

- *Contaminació d'origen ramader:* aquest tipus de residus constitueix una font de nitrogen i fòsfor (amb la possibilitat d'eutrofització del medi aquàtic ja que constitueixen aliment per a les algues) i de bacteries i virus, amb incidència en la salut pública, aquest fenomen resulta de poca importància en el municipi d'Almoines al no haver-hi explotacions ramaderes importants.

9.2.2. Abastament i recursos hídrics

L'abastiment d'aigua potable a la població d'Almoines està dins del sistema de distribució de la Mancomunitat de La Safor.

Des d'un dels pous propietat de la Mancomunitat ubicat en el terme municipal de Villalonga s'obtenen els caudals que alimenten els dipòsits de Potries i Beniarjó, i el dipòsit mancomunat en la muntanya de Rafelcofer. Des d'aquest dipòsit surten dos grans artèries que reparteixen l'aigua a la resta de poblacions, entre elles Almoines.

En un principi la connexió al sistema mancomunat a Almoines com en gairebé totes les poblacions es va fer de manera que l'aigua del pou de Villalonga alimentava els dipòsits elevats municipals.

En el cas d'Almoines i des de l'any 1999 – 2000, l'ajuntament en col·laboració amb EGEVASA projecten una sèrie d'inversions que garanteixin el subministrament actual i futur amb el creixement previst per als propers anys.

La manera de garantir caudals en quantitat i pressió suficients per a alimentar el casc urbà d'Almoines més els sectors residencials i el polígon industrial passa per modelar una nova xarxa de distribució que amb la creació d'un anell perimetral de gran diàmetre s'alimenti la xarxa ja existent.

Actualment aquest anell està quasi tancat a falta d'executar un dels sectors residencials. Al mateix temps l'ajuntament va impulsar la renovació de bona part de les antigues xarxes i connexions domiciliàries en el casc antic millorant la qualitat de l'abastament d'aquesta zona.

9.2.3. Depuració d'aigües residuals.

Les aigües residuals produïdes deuen ser transportades i tractades adequadament.

La depuració d'aigües residuals d'Almoines correspon a la EDAR (Estació depuradora d'aigües residuals) de Gandia.

EDAR de Gandia. Foto: www.e-domenech.com

9.2.4. Sobreexplotació d'aqüífers

A partir de diferents fonts, s'estima la sobreexplotació d'aqüífers en les comarques de la Comunitat Valenciana. En les comarques de la confederació hidrogràfica del Xúquer, la sobreexplotació s'ha estimat en 157 HM3 i afecta en especial a les comarques de la Plana Alta i Baixa, Ribera Baixa, La Safor, Marina Baixa i Vinalopó-alicantí.

9.3. ATMÓSFERA

Les substàncies alienes a la composició de l'atmosfera s'anomenen contaminants atmosfèrics, segons el seu origen n'hi ha de dos tipus els naturals i els antropogènics. En el cas d'Almoines, la contaminació provinent d'origen natural pot considerar-se nul·la a excepció de la derivada dels incendis forestals sempre i quan l'origen del mateix sigui qualsevol desencadenant natural. Els d'origen antropogènic són aquells originats per l'activitat humana.

9.3.1. Informació de la qualitat de l'aire

Per tal de conèixer la qualitat de l'aire del municipi d'Almoines, s'han consultat les dades procedents de la Xarxa de vigilància i control de la contaminació atmosfèrica de la comunitat valenciana. Aquest servei consta d'una xarxa d'estacions automàtiques i manuals que medeixen un conjunt de paràmetres que permeten caracteritzar l'estat de l'atmosfera en el territori de forma que puguin dur a terme actuacions preventives en matèria de contaminació ambiental.

Per a l'anàlisi de la situació que presenta l'atmosfera d'Almoines, s'han pres dades de l'estació de Gandia. Aquesta estació permet medir de manera continua les concentracions de diferents substàncies com: el diòxid de sofre, l'ozó, diòxid de nitrogen, plomo, partícules en suspensió.

Els paràmetres obtinguts de cada una de les substàncies s'han comparat amb els nivells marcats per la legislació existent de forma que pugui determinar-se la seva adequació o no a la norma de referència.

9.3.2. Fonts de contaminació atmosfèrica

Es consideren com contaminants de l'aire les substàncies i formes d'energia que potencialment poden produir riscos en determinades circumstàncies, danys o molèsties greus a les persones, ecosistemes o bens materials.

Els principals focus de contaminació son els següents:

Naturals: Aquest últim any s'ha produït un incendi en la ribera del Serpis en el terme municipal d'Almoines, es va controlar de seguida però fou un focus de contaminació.

Incendi declarat el 2 de Juliol de 2010 en la ribera del riu Serpis. Foto: Meritxell Romeu

Antropogèniques: com a conseqüència de moltes de les activitats humanes, la qualitat de l'aire es veu afectada per la incorporació de determinades partícules a la composició natural alterant-la. Les principals fonts que es donen en el municipi són:

- Trànsit rodat: produïda per la combustió dels carburants, es produeixen substàncies com hidrocarburs no cremats, precursors de la formació d'ozó, que es veu intensificat especialment en els mesos de primavera i estiu quan la radiació solar és màxima. Aquesta contaminació representa un cost de 360€ per càpita i any, i genera quasi el 100% del CO, el 75% del NO_x i el 25% de CO₂.

- Contaminació agropecuària i industrial: l'activitat agropecuària es relaciona amb l'emissió de metà, amoníac, fitosanitaris i fums de la crema de les restes de poda que s'incorporen a l'atmosfera modificant la seva composició natural. L'activitat industrial consisteix principalment en magatzems de diferents productes com ara maquinaria, materials de construcció, i aquestes activitat no presenten problemes ambientals des del punt de vista de la contaminació de l'atmosfera.

9.3.3. Nivell dels principals contaminants.

Els índexs de qualitat de l'aire són una eina que permet informar d'una forma clara i comprensible sobre la qualitat de l'aire. Aquests índexs es calculen a partir de les dades dels contaminants que es medeixen en les estacions automàtiques que conformen la Xarxa de Vigilància i Control de la Contaminació Atmosfèrica en la Comunitat Valenciana.

Es tindran en compte 5 contaminants atmosfèrics més característics per als quals l'actual normativa europea ha establert els nivells màxims d'immissió permesos. Aquests contaminants són:

- Diòxid de sofre
- Òxids de nitrogen
- Partícules en suspensió
- Ozó
- Plom

Taula 7: Nivells d'immissió dels 5 contaminants

	Límit diari RD 1073/2002	Valor estació Gandia 2002-06	Estat segons límit legal
Diòxid de sofre	125 µg/m ³ al dia	3-13 µg/m ³	Per sota del límit legal
Òxids de nitrogen	30 µg/m ³	6-257 µg/m ³	Per sobre del límit legal
Partícules en suspensió	50 µg/m ³	7-145 µg/m ³	Per sobre del límit legal
Ozó	Umbral d'informació 180 µg/m ³	6-120 µg/m ³	Per sota del límit legal
	Umbral d'alerta 240 µg/m ³		Per sota del límit legal
Plom	0,4 µg/m ³	0,03-0,3 µg/m ³	Per sota del límit legal

Font: Agenda 21 d'Almoines

Els valors límit obtinguts en l'estació de medició de Gandia s'han comparat amb els valors límit establerts en el Real Decret 1073/2002, sobre avaluació i gestió de la qualitat de l'aire en relació amb el diòxid de sofre, òxids de nitrogen, partícules, plom, benzè i monòxid de carboni.

9.4. FAUNA

9.4.1. Destrucció i alteració dels hàbitats

Urbanització i industrialització

És la causa més important per a la desaparició d'espècies faunístiques de la zona, ja que la pèrdua d'hàbitat i la seva més que possible fragmentació d'aquest suposa una disminució de les poblacions.

Agricultura intensiva

Aquest tipus d'agricultura, tal com s'ha explicat anteriorment, amb les seves activitats associades al cultiu, apart de fer desaparèixer antigament el medi natural, provoca una pèrdua de biodiversitat. A més a més, la utilització d'adobs nitrogenats, insecticides i plaguicides alteren els organismes animals i aplegant també a poder contaminar els medis aquàtics presents a la zona com són les sèquies o barrancs.

Tanques metàl·liques

Per tal que no els robin la collita els agricultors, d'uns anys ençà, posen barreres metàl·liques al voltant del seu tros de camp de cultiu. Aquesta costum evita que entrin a robar i també que passin mamífers grossos com ara el porc senglar, però provoca la mort per xoc de moltes aus que el seu hàbitat està en els camps de cultiu o simplement aus de pas que no veuen la tanca.

Tanca situada en el límit d'una zona de cultiu amb un camí. Foto: Meritxell Romeu

Infraestructures lineals viàries. Efecte barrera

Les infraestructures lineals divideixen els hàbitats reduint així el seu espai i disminuint la seva importància. Aquest tipus d'infraestructura, en aquest estudi, on

millor es troba representada és la carretera de Gandia a Oliva, que separa dos termes municipals on a costat i costat hi ha tarongers.

L'efecte barrera d'aquestes infraestructures sobre la fauna es reflecteix en la resistència al moviment per part dels animals, ja que les consideren perilloses per a la seva supervivència i per ser barreres físiques. Un altre motiu és el rebuig a l'àrea d'influència per temor al tràfic i a les activitats econòmiques associades, per temor a les persones (com carreteres, pistes forestals i senders) i per l'alteració de la comunicació acústica.

Pel que fa a la mortalitat a causa d'aquestes infraestructures, al grup de risc es troba la fauna atreta per l'aliment (estrígid i raboses), la fauna que realitza moviments entre dos hàbitats separats (com els mamífers depredadors i els amfibis) i la fauna que es reproduïx a prop de les carreteres.

La conseqüència sobre la fauna de l'efecte barrera són la reducció de la superfície dels hàbitats, l'augment de la mortalitat en la dispersió juvenil i l'aïllament reproductor i endogàmia (fragmentació d'hàbitats i insularització).

9.4.2. Alteració i destrucció de medis aquàtics

Abandonament dels usos tradicionals de regadiu

El canvi actual que s'està produint en el mètode de reg de cítrics i fruiters, introduint el reg per de "goteig" en detriment del reg "a manta", provoca un augment en l'estalvi d'aigua però una disminució de possibles espais aquàtics formats per estacaments d'aquesta, apart de no fer-la fluir per les sèquies i basses. També cal ressenyar la pèrdua d'aportament d'aigua al sòl amb aquest tipus de reg modern, ja que així no s'eleva ni es mantenen els nivells als aqüífers.

Canalització d'aigües

La canalització de cursos d'aigua, com les sèquies i barrancs, impedeix l'accés de la fauna al seu medi, sense deixar a aquestes espècies alimentar-se i criar. A més a més, en molts casos, suposa la mort per a nombrosos rèptils a causa de la inexistència d'eixides per a ells. A més a més, aquestes canalitzacions fan desaparèixer en moltes ocasions la vegetació de ribera, hàbitat on algunes espècies es refugien i realitzen tot el seu cicle biològic en els seus ambients (com el gripau comú) i per tant, de gran interès faunístic.

Evidentment aquestos dos tipus d'impactes es centren en amfibis i rèptils aquàtics que veuen d'aquesta manera una disminució important del seu hàbitat prioritari.

El riu Serpis

En el seu pas per Almoines, el riu baixa amb poca força i poca aigua, sobretot els mesos de sequera, estiu principalment, on es troba pràcticament sec. Només baixa aigua si plou com és el cas d'aquest estiu passat. En el llit del riu hi podem trobar tot tipus de deixalles (cadires, paraigües, botelles, etc) que òbviament embruten la qualitat de l'aigua i provoca que no hi hagin els peixos que deurien haver.

Un dels grans impactes que pateix, tot i que gràcies al projecte de l'ajuntament d'Almoines "Projecte de corredor verd de formalització de la vora del casc urbà d'Almoines i el riu Serpis" s'està pal·liant, és el pas de vehicles pel mig del riu per anar d'Almoines al Real de Gandia o al contrari. Així com el pas de vehicles tot terreny aigües amunt del Serpis.

Vehicle passant cap al Real de Gandia. Foto: Meritxell Romeu

Vehicle anant aigües amunt del riu Serpis. Foto: Meritxell Romeu

També s'ha observat últimament en la part més seca del riu que hi ha un cavall blanc, que s'alimenta de la vegetació del riu, s'ha suposat que pertany a una família gitana que es troba en el terme municipal del Real de Gandia.

Cavall en el Riu Serpis. Foto: Meritxell Romeu

9.4.3. Atropellaments

Aquest és un problema el qual afecta a tots els grups faunístics. Els desplaçaments de les diferents espècies en busca de menjar o del lloc de cria es la principal causa d'aquestos.

Carretera de Gandia a Villalonga en el seu pas per Almoines. Foto: Meritxell Romeu

Com ja s'ha nomenat anteriorment, la carretera de Gandia a Oliva suposa una important alteració del medi, sent una barrera física important. No obstant els mamífers, rèptils i amfibis veuran incrementat aquest problema als camins i carreteres de menor importància provocant-los així una mort instantània o quedant malferits.

9.4.4. Persecucions per considerar-se espècies nocives o perilloses

Moltes espècies de rèptils, amfibis i aus han estat sigut perseguides per considerar-les perillosos o repugnants. Com es el cas de les serps, les quals erròniament es pensa que son perilloses, però realment les nostre espècies autòctones no ho son. També les aus rapinyaires han sigut i són objecte de múltiples dispars per part dels caçadors encara que actualment aquestes aus estan protegides i aquesta acció penada per la llei.

9.4.5. Línies elèctriques

Aquest tipus d'infraestructures repercuteixen d'una manera negativa sobre l'avifauna, ja que els seus pals elèctrics i cablejats aeris produeixen electrocucions i col·lisions sobre aquest tipus de fauna ocasionant-los així traumatismes o la mort.

Torreta on es posen aus de tamany mitjà gran, per la proximitat als conreus. Foto: Meritxell Romeu

Dos són les principals causes d'accidents d'aus en les esteses elèctriques:

- L'electrocució (si al posar-se un au en una línia toca dos cables simultàniament, o si al posar-se sobre una torreta metàl·lica toca un cable, es produeix una descàrrega elèctrica sobre l'au, que normalment causa la seua mort immediata).
- La col·lisió (que sol ocórrer en condicions d'escassa visibilitat i afecta a un gran nombre d'espècies, que al volar xoquen amb els cables suspesos).

L'electrocució pot sobrevenir per contacte simultani amb dos conductors o per derivació a terra: l'au posada en un travesser metàl·lic (no aïllant) fricciona algun dels conductors. Possiblement aquesta segona causa es la que major accidents provoca. El risc d'electrocució es variable per a les distintes espècies i depèn de dos tipus de factors aparentment no molt relacionats però que interaccionen entre si:

- o Els factors biològics, propis de cada espècie (talla, comportament, distribució geogràfica...).
- o Els factors tècnics, dependents del disseny dels recolzaments.

Configuracions de les torretes amb els conductors molt pròxims entre si i a les creuetes on es posen les aus es mostren especialment perilloses per a elles; les torretes amb transformador, seccionadors, fusibles o les derivacions de línies es revelen també com trampes mortals.

Entre els factors biològics, es mostra el tamany de l'au, ja que quant major sigui aquesta, major risc d'electrocució afronta al posar-se a una torreta. Un ocell de gran talla pot cobrir amb el seu cos la distància entre dos conductors, o bé, fer contacte amb un conductor quant es troba sobre un travesser.

Aquesta torreta està al costat del riu i s'hi posen moltes aus com les tórtres turques. Foto: Meritxell Romeu

Encara que es troba molt estesa la idea de que es precís que es toquen simultàniament dos fases per a que es pugui produir l'electrocució, cal dir que no es l'únic mode, i es més, sembla un sistema de mort reservat a cigonyes, ducs, grans àguiles i voltors, ja que aquestes espècies són les úniques amb envergadura suficient per a abraçar amb les ales esteses les distàncies que separen habitualment els conductors en les línies de distribució.

Dins dels mateixos factors biològics, parlarem de la importància dels patrons de comportament propis que cada espècie té a l'hora de considerar el risc d'electrocució al qual s'enfronten. Per a que es puguin produir accidents es precís que l'au es posi o al menys ho intenti; per aquest motiu les espècies que no tenen la costum de fer-ho estan salvades de rebre les descàrregues elèctriques. Piocs salvatges, grues, limícoles i anàtids es troben entre les aus que no vorem habitualment en els registres d'aus electrocutades. També els dormidors d'aus i la construcció de nius d'algunes espècies en postes i instal·lacions elèctriques poden afavorir l'electrocució.

A més a més, la importància que tenen el traçat de les línies i la ubicació de certes torretes a l'hora d'avaluar el risc d'electrocució, i el tipus de vegetació sobre el qual discorre la línia influirà també en les espècies susceptibles d'electrocutar-se.

Als factors tècnics, els diferents dissenys de les torretes elèctriques mostraran un major o menor efecte sobre l'avifauna. A aquestes, el més interessant son la disposició dels travessers i el tipus d'aïllament, és a dir, la part superior.

Segons diferents anàlisis, els recolzaments d'alineació son menys perillosos que la resta, i dins d'ells, els que porten aïllament rígid son més nocius que els que porten aïlladors en cadena.

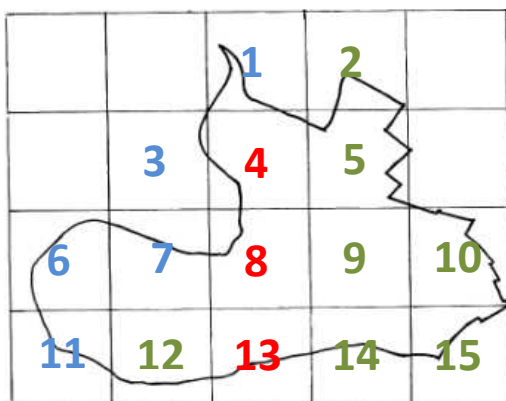
Pel que fa a les col·lisions, dir principalment que es produeixen en tot tipus de línies. A aquest cas el voltatge és indiferent, i fins les línies de telecomunicació com poden ser les dels telèfons o els cables que sustenten les antenes de radio i televisió cobren un car tribut a les aus.

La major part dels accidents per impacte ocorren en condicions d'escassa visibilitat: durant la nit, a l'albada i al capvespre o en dies de boira. En quant a les espècies afectades, el seu nombre es superior al de espècies susceptibles d'electrocució. Es així perquè no totes les espècies inclouen entre els seus hàbits el de posar-se en torretes elèctriques i, no obstant, qualsevol au que vola pot estavellar-se amb un cable suspès a l'aire. Al ocórrer aquesta acció, les aus pateixen tot tipus de fractures, hematomes i ferides obertes produïdes pels impactes a velocitats de vol que superen en molts casos els 50 km/h. Freqüentment, l'animal no mor en l'acte, encara que si sol acabar precipitant-se al terra, encara que en altres ocasions els impactes són lleus i l'au pot continuar el seu vol.

10.-CONCLUSIÓ

10.1. VALOR DE CADA QUADRÍCULA

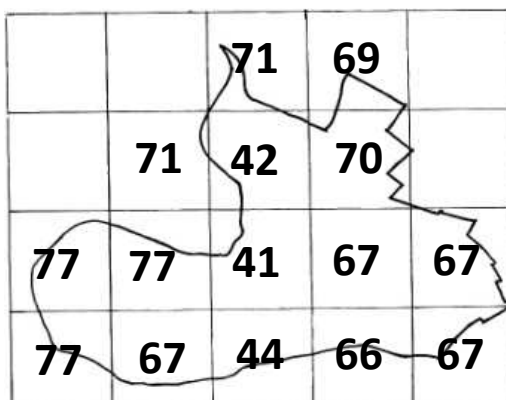
Un dels objectius d'aquest estudi és determinar la riquesa de cada quadrícula per tal de saber el seu valor per a la conservació. Fent les quadrícules de 0,5 km² en surten 15. D'aquestes, 4 corresponen al riu Serpis, que estan de color blau (1, 3, 6, 7, 11); 7 corresponen als cultius dels Tarongers, de color verd (2, 5, 9, 10, 12, 14, 15); i finalment 3 que conformen l'ambient urbà, en vermell (4, 8, 13).

Silueteta del Terme Municipal d'Almoines, dividit en les 15 quadrícules mencionades anteriorment.

Font: El-laboració pròpia

El primer que s'ha de recomptar són totes les espècies que han estat observades o que per les seves preferències es vinculen a quadrícules determinades. Després es desglossarà cada quadrícula en els amfibis, aus, mamífers, peixos i rèptils que s'hi poden trobar.

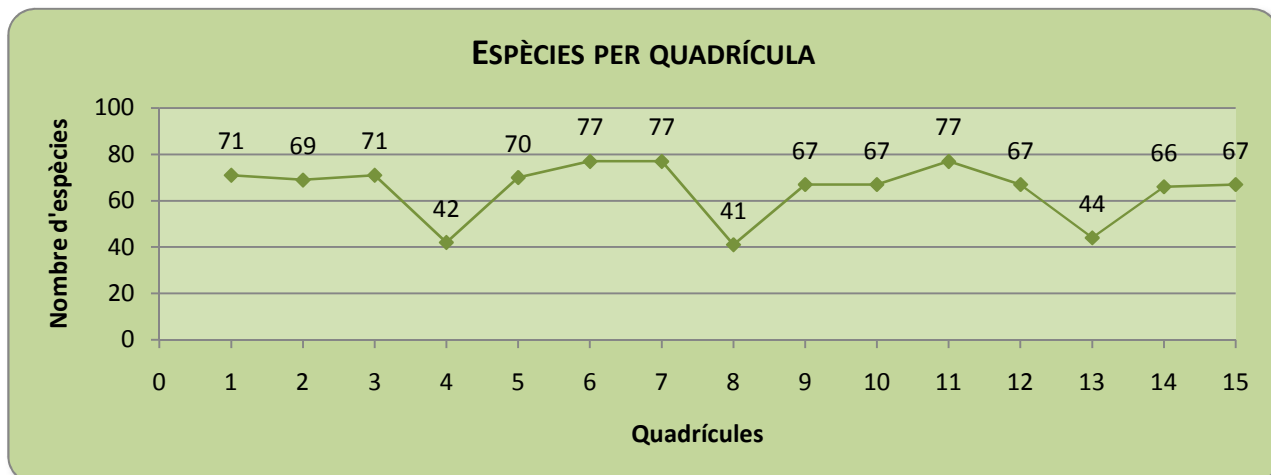

Quantitat d'espècies que hi ha en cada quadrícula.

Font: El-laboració pròpia

S'ha fet una gràfica per tal que es pugui veure més clarament quines són les quadrícules preferides per les espècies en el Terme Municipal d'Almoines.

Gràfica 4: Número d'espècies que passen per cada quadrícula

Font: El·laboració pròpia

Taula 8: Desglòs de les espècies presents en cada quadrícula segons la seva classe

Quadre	Nº	Amfibis	%	Aus	%	Mamífers	%	Peixos	%	Rèptils	%
1	71	4	5,63	46	64,79	6	8,45	5	7,04	10	14,08
2	69	4	5,80	42	60,87	14	20,29	0	0,00	9	13,04
3	71	4	5,63	46	64,79	6	8,45	5	7,04	10	14,08
4	42	3	7,14	24	57,14	6	14,29	0	0,00	9	21,43
5	70	4	5,71	42	60,00	15	21,43	0	0,00	9	12,86
6	77	5	6,49	50	64,94	7	9,09	5	6,49	10	12,99
7	77	5	6,49	50	64,94	7	9,09	5	6,49	10	12,99
8	41	3	7,32	22	53,66	7	17,07	0	0,00	9	21,95
9	67	4	5,97	40	59,70	14	20,90	0	0,00	9	13,43
10	67	4	5,97	41	61,19	13	19,40	0	0,00	9	13,43
11	77	5	6,49	50	64,94	7	9,09	5	6,49	10	12,99
12	67	4	5,97	41	61,19	13	19,40	0	0,00	9	13,43
13	44	4	9,09	24	54,55	7	15,91	0	0,00	9	20,45
14	66	4	6,06	39	59,09	14	21,21	0	0,00	9	13,64
15	67	4	5,97	41	61,19	13	19,40	0	0,00	9	13,43

Font: El·laboració pròpia

Amb la gràfica 3 i la taula 3 es pot comprovar que les quadrícules que contenen més espècies són les que formen part del riu, la zona sud del riu, que és on acostuma a haver-hi més aigua. A més s'ha vist, que aquest estiu i part de la tardor, el martinet blanc (*Egretta garcetta*), l'esplugabous (*Bubulcus ibis*) i el Bernat pescaire (*Ardea*

cinerea) podrien pernoctar en aquesta zona ja que se'ls ha vist volant cap a aquest punt al capvespre i de bon matí posats en les copes dels arbres que estan a la vora del riu.

Taula 9: Espècies de cada classe.

Amfibis	5
Aus	62
Mamífers	16
Peixos	5
Rèptils	10
Total	98

S'ha fet el recompte de les espècies de cada classe que hi ha en el terme municipal per tal de poder saber el valor de cada quadrícula.

Font: El·laboració pròpia

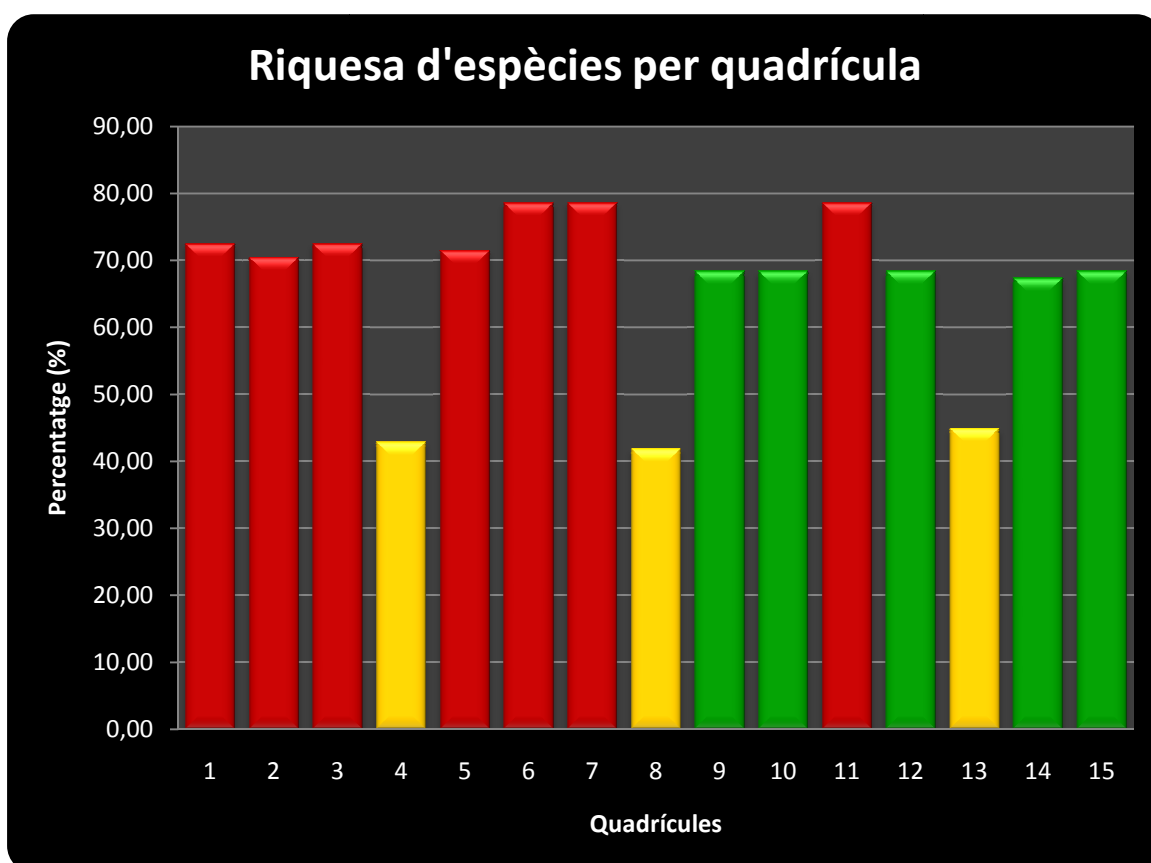
S'ha tret el percentatge tenint en compte la quantitat total d'espècies que es troben en Almoines, és a dir 98 espècies entre aus, amfibis, peixos, rèptils i mamífers, i les que es poden observar en cada quadrícula, així s'ha obtingut la riquesa faunística de cada quadrícula. En vermell estan les quadrícules que tenen el valor per a la conservació més alt.

Taula 10: Percentatge de les espècies per quadrícula

QUADRÍCULES	%
1	72,45
2	70,41
3	72,45
4	42,86
5	71,43
6	78,57
7	78,57
8	41,84
9	68,37
10	68,37
11	78,57
12	68,37
13	44,90
14	67,35
15	68,37

Font: El·laboració pròpia

Gràfica 5: Riquesa d'espècies per quadrícula

Font: El·laboració pròpia

Observant la gràfica anterior es pot concloure que les quadrícules amb més valor són, tal com s'ha dit anteriorment, les que formen part de la zona sud del riu Serpis i les més pobres corresponen a la zona urbana i industrial del terme municipal.

10.2. COMPARATIVA LA SAFOR- ALMOINES

Per tal d'avaluar la riquesa faunística d'Almoines se l'ha comparat amb totes les espècies de la comarca recollides per Villaplana, 1988.

Taula 11: Comparativa en percentatge de la comarca amb el Terme municipal

	La Safor	Almoines	%
Amfibis	6	5	83,33
Aus	199	62	31,16
Mamífers	28	16	57,14
Peixos	21	5	23,81
Rèptils	19	10	52,63
Total	273	98	35,90

Font: El·laboració pròpia

S'ha fet una gràfica amb les classes per tal de veure millor la comparativa, la classe que té més representants en Almoines es d'amfibis, amb un 83%; i de la que menys són els peixos per diverses raons una per la mala qualitat de les aigües que es troben en el pas per Almoines, el pantà també evita que s'hi trobin, ja que si no deixa anar l'aigua que baixa, el Serpis s'aseca i no s'hi troba vida. I també perquè en la comarca es troben marjals i hi ha espècies de peixos que només poden trobar-se allí.

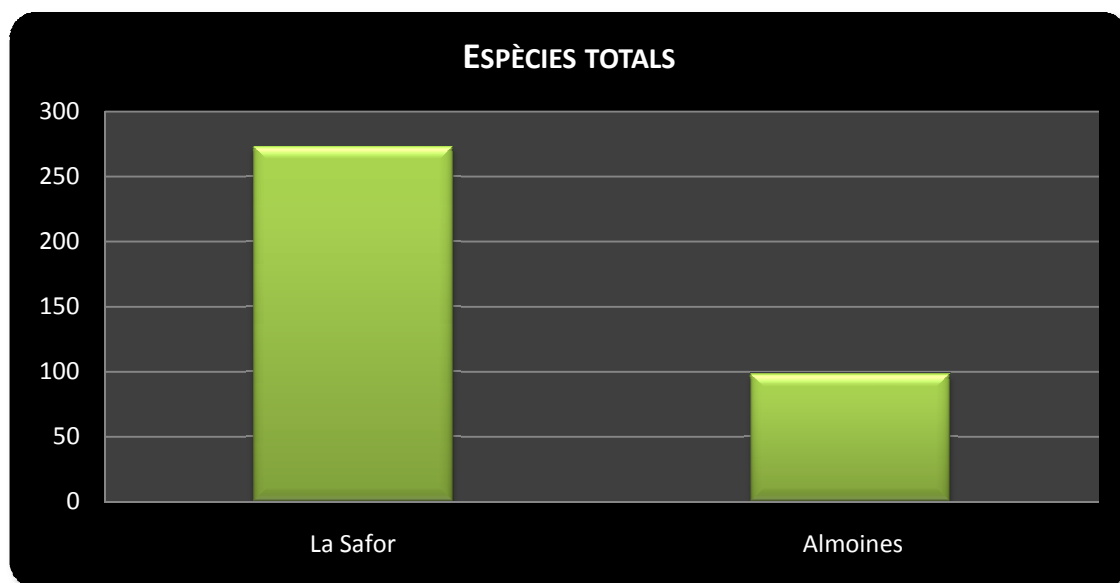
Gràfica 6: Comparació de La Safor i Almoines segons la classe de les espècies

Font: El·laboració pròpia

La comparativa de la totalitat d'espècies (sumant totes les classes) mostra que Almoines té un 36% de les espècies de la comarca, tenint en compte el grau d'antropització dels diferents medis naturals que conformen el poble i el seu tamany (2 km² aprox. és dels termes més petits de la comarca), es pot considerar una zona de riquesa mitjana, tot i que conservant la zona del riu i protegint-la podria arribar a ser més rica.

Gràfica 7: comparativa de La Safor i Almoines en nombre total

Font: El·laboració pròpia

La comarca de La Safor és molt rica en ecosistemes, se'n poden comptar set grans ecosistemes: Muntanya mediterrània, les marjals, les dunes litorals, els cultius de tarongers, cultius de secà, el barranc del riu Serpis i els diferents ambients urbans. En canvi en Almoines només n'hi ha tres: l'ambient urbà, els cultius de tarongers i el riu Serpis. Almoines forma part de la plana litoral i està molt antropogenitzada, la zona d'especial interès tal com s'ha vist anteriorment és el riu Serpis, que proporciona al poble una zona rica en espècies vegetals i faunístiques.

11. BIBLIOGRAFIA

11.1. RECURSOS BIBLIOGRÀFICS

- ALLUÉ, J.L. *Atlas Fitoclimático de España. Taxonomías*. Madrid: Instituto Nacional de Investigaciones Agrarias. Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación.. 1990. ISBN: 84-7498-362-2.
- ASENSI, J., TIRADO, C. *Les plantes al nostre medi: la vegetació al País Valencià*. València: Eliseu Climent/ 3i4, 1990. ISBN: 84-7502-250-2.
- BAYER, J. et al. *Guías de Naturaleza Blume. Plantas del Mediterraneo*. Barcelona: editorial Blume, 1989. ISBN:84-7031-629-X
- CALVO, L. *Hidrografía i Geologia Valenciana*. València: CEIC Alfons el Vell, 2008. ISBN: 978-84-96839-09-0
- CAPEL MOLINA, J. J. *Los climas de España*. Barcelona: Oikos-tau S. A. Ediciones, 1981. ISBN: 84-281-0492-1
- CLUTTON-BROCK, J. *Manuales de identificación. Mamíferos*. Barcelona: Ediciones Omega, 2002. ISBN: 84-282-1267-8.
- COSTA, M. *La vegetació al País Valencià*. València: universitat de València, 1986. ISBN: 84-370-0276-1
- DE SOSTOA, A. et al. *Peixos. Història natural dels Països Catalans volum 11*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1990. ISBN: 84-7739-144-0.
- FERNANDEZ, M. *Anfibios y reptiles de Teulada*. València: Conselleria de Medi Ambient, 2008. ISBN: 97-84-934403-7-4
- FERRAIRÓ, J M; ROMAGUERA, F; VILLAPLANA, J. *On el verd acarona el blau. El medi natural de la Valldigna*. València: La Xara, 2002. ISBN: 84-95213-29-X.
- FERRER, X., et al. *Ocells, Història Natural dels Països Catalans vol. 12*, Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1984. ISBN: 84-8519-476-4.
- FOLCH I GUILLÈN, R. *La vegetació dels Països Catalans*. Barcelona: Ketres, 1986. ISBN: 84-8525-662-X.

- FOLCH, R., et al. *Vegetació, Història Natural dels Països Catalans vol. 7*, Barcelona: enciclopèdia catalana, 1984. ISBN:84-85194-51-9
- GOSALBEZ, J., et al. *Amfibis, rèptils i mamífers, Història Natural dels Països Catalans vol.13*, Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1984. ISBN: 84-7739-005-3.
- HUME, R. *Guía de campo de las aves de España y de Europa*. Barcelona: Ediciones Omega, 2002. ISBN: 84-282-1317-8.
- LANZARA, P.; PIZZETTI, M. *Guías de la Naturaleza. Árboles*. Barcelona: Editorial Grijalbo, 1979. ISBN: 84-253-3360-1
- LAGUNA, E., et al. *Hábitats prioritarios de la Comunidad Valenciana. Valores faunísticos y botánicos*. Valencia: Conselleria de territori i habitatge, 2003. ISBN: 84-482-3504-5.
- LARIO, A; GOMIS, E. *Aves de Teulada*. València: Conselleria de Medi Ambient, 2005. ISBN: 84-934403-1-0
- MELLENDEZ, I. *Geología de España: una historia de seiscientos millones de años*. Madrid:editorial Rueda, 2004. ISBN: 84-7207-144-8.
- O'SHEA, M; HALLIDAY, T. *Manuales de identificación Reptiles y Anfibios*. Barcelona: Ediciones Omega, 2001. ISBN: 84-282-1202-3.
- PELLICER I BATALLER, J. *De la Mariola a la Mar. Viatge pel riu Serpis*. València: Col·lectiu de mestres de la Safor, 1997. ISBN: 84-8498-245-9.
- PÉREZ, A. *Atlas Climático de la Comunidad Valenciana (1961-1990)*. València: Conselleria d'Obres Públiques, Urbanisme i Transports, Direcció General d'Urbanisme, 1994. ISBN: 84-4820-310-0.
- RIVAS MARTÍNEZ, S; GANDULLO, J.M. *Memoria del mapa de series de vegetación de España: 1:400.000*. Madrid : ICONA, D.L. 1987. ISBN: 84-85496-25-6
- URIOS, V., et al. *Atlas de las aves nidificantes de la Comunidad Valenciana*. València: Conselleria d'Agricultura i Pesca, Generalitat Valenciana, 1991. ISBN: 84-7890-538-3
- VILLAPLANA FERRER, J. *Introducció a la fauna vertebrada de la Safor*. València: C.E.I.C. "Alfons el vell" i Conselleria d'agricultura i pesca, 1988. ISBN: 84-505-7402-1.

WALTER, H. *Zonas de vegetación y clima*. Barcelona: Ediciones Omega, 1994.
ISBN: 84-282-0310-5

11.2. RECURSOS WEB

<http://www.gva.es> [Consulta: desembre 2009].

ALCOVER, J.A., et al, <http://www.mma.es> [Consulta: desembre 2009 – Febrer 2010].

<http://www.chj.es/> Confederació hidrogràfica del Xúquer [Consulta: Desembre 2009- Març 2010].

PLEGUEZUELOS, J.M., et al, <http://www.vertebradosibericos.org> [Consulta: Febrer 2010].

<http://www.fotonatura.org> [Consulta: Febrer 2010].

HERNÁNDEZ, V., et al, <http://www.regmurcia.com> [Consulta: Gener 2010].

CREACIOIS, J., et al, <http://www.faunaiberica.org> [Consulta: Gener 2010].

MENÉNDEZ, J.L., et al, <http://www.asturnatura.com> [Consulta: Desembre- Gener 2010].

<http://www.ucm.es/info/cif> Sistema de clasificación bioclimàtica mundial. [Consulta: Març 2010]

<http://www.sioc.cat> [Consulta: Febrer 2010].

<http://www.seo.org> [Consulta: Març 2010].

Localització [Consulta: Gener 2010]

<http://es.wikipedia.org/wiki/Almoines>

<http://www.fvmp.es/fvmp3/guia/4.2.guia-gen-localizacion.html?codine=46034>

http://www.civis.gva.es/pls/civisc/p_civis.municipios?codcat=46034

http://www.mispueblos.es/comunidad_valenciana/valencia/almoines/

http://cyberman.es/almoines/index.php?option=com_content&task=view&id=10&Itemid=17

<http://www.disfrutagandia.com/municipios/almoines/>

Ecosistemes [Consulta: Febrer 2010]

<http://es.wikipedia.org/wiki/Ecosistema>

<http://www.arrakis.es/~aems/memora8.htm>

<http://es.wikipedia.org/wiki/Serpis>

<http://www.chj.es/cgi-bin/serpis.asp>

Fauna [Consulta: Gener 2010].

<http://es.wikipedia.org/wiki/>

http://www.mma.es/secciones/biodiversidad/inventarios/inb/anfibios_reptiles/pdf

<http://www.biodiversidadvirtual.com/reptiles/>

<http://www.mma.es/secciones/biodiversidad/inventarios/inb/aves/pdf>

http://www.mma.es/portal/secciones/biodiversidad/inventarios/inb/atlas_mamiferos/pdf/

Et al, <http://www.mediterranea.org>

<http://www.biodiversidadvirtual.com/peces/>

<http://ichn.iec.cat/Bages/aquatic/Imatges%20grans/>

11.3. ESTUDIS

AADD. *Agenda 21 de Campo de Criptana*. Castilla – La Mancha: Pyema, 2005.

AADD. *Almoines més verd. Agenda 21 Local*. Valencia: Masuno. Ajuntament d'Almoines, 2006.

AGUILELLA A., ET AL. *Bases para un plan de conservación de riberas de la Confederación Hidrogràfica del Júcar. Memoria final*. Valencia: Universitat de Valencia, 2007.

RAGA, R. *Estudi de la fauna del terme municipal d'Almussafes*. Director: Jesús Villaplana Ferrer. Valencia: Escola Politècnica Superior de Gandia, 2008.

SALVÀ, M. *Anàlisi de les plantes i de la fauna vertebrada a la vall de Furiosos (Monegre, serralada litoral catalana)*. Director: Josep M. Panareda i Clopés. Barcelona: Universitat de Barcelona, 2000.

SEGURA, F.; CARMONA, P. *Las inundaciones en la Plana de Gandía: Formas y procesos*. Valencia: Departamento de geografía, 1999.

VIDAL, C. *Estudi de la qualitat de les aigües al riu Serpis en base a les comunitats de macroinvertebrats*. Director: Luz Pérez.. València: Escola Politècnica Superior de Gandia, 1997.

Annexos

ANNEX I: ESTATUS LEGAL DE LA FAUNA

Taules amb l'estatus legal de les espècies presents en el municipi d'Almoines

- Legislació autonòmica
 - 32/2004 → Catalogació de la Comunitat Valenciana. Decret 32/2004 on es crea y regula el Catàleg Valencià d'Espècies de Fauna Amenaçada.
- Legislació estatal
 - 439/1990 → Catalogació estatal. Real Decret 439/1990 pel que s'aprova el Catàleg Nacional d'Espècies Amenaçades. Protecció de la Biodiversitat.
 - UICN → són les categories proposades pels llibres vermells de la fauna de Espanya, es proposen les categories de la "Unió Internacional de Conservació de la Naturalesa"
- Legislació europea
 - 92/43/CEE → Catalogació europea. Directiva Hàbitats relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la flora i la fauna silvestres.
 - 79/409/CEE → Catalogació europea relativa a la conservació de les aus silvestres.
 - Conveni de Berna → sobre la conservació de la fauna i la flora salvatges i els seus hàbitats naturals a Europa
 - Conveni de Bonn → sobre la conservació d'espècies migratòries d'animals silvestres

LEGISLACIÓ AUTONÓMICA

CATÀLEG VALENCIÀ D'ESPÈCIES DE FAUNA AMENÀÇADA (DECRET 32/2004)

Annex 1: Espècies catalogades

En perill d'extinció (P): Espècies en poca probabilitat de supervivència si els factors causants de la seva situació actual segueixen actuant.

Vulnerables (VU): aquelles que corren el risc de passar a la categoria anterior en un futur immediat si els factors adversos q actuen en elles no son corregits.

Annex 2: Espècies protegides

Espècies o subespècies no amenaçades ni subjectes a aprofitaments cinegètics o piscícoles, considerades beneficioses o que no precisen controls habituals per a evitar danys importants a altres espècies protegides, a la ramaderia, agricultura o a la salut i seguretat de les persones, que la seva protecció exigeix la adopció de mesures generals de conservació

Annex 3: Espècies tutelades

En ell s'inclouen les espècies, subespècies o poblacions d'espècies autòctones no amenaçades ni subjectes a aprofitaments cinegètics o piscícoles que puguin precisar controls habituals per tal d'evitar danys a altres espècies protegides o catalogades, cinegètiques o piscícoles, a la ramaderia, a la agricultura o a la salut i seguretat de les persones. Així mateix, s'inclouen en aquesta categoria aquelles espècies exòtiques amb poblacions reproductores en llibertat que requereixin de l'adopció de mesures de control de poblacions.

LEGISLACIÓ ESTATAL

CATÀLEG NACIONAL D'ESPÈCIES AMENAÇADES (REAL DECRET 439/1990)

En perill d'extinció (P): una espècie està inclosa en aquesta categoria quan els factors negatius que incideixen sobre ella fan que la seva supervivència sigui poc probable a curt plaç, essent necessari la redacció d'un pla de recuperació per a ella.

Sensible a l'alteració de l'hàbitat: les espècies d'aquesta categoria s'enfronten a un risc de desaparició en la naturalesa a mig plaç, pel fet de que ocupen, principalment, un hàbitat amenaçat, en greu regressió, fraccionat o molt limitat; amb la qual cosa es necessari redactar un pla de conservació del seu hàbitat.

Vulnerable (VU): Les espècies enumerades s'enfronten a un risc de desaparició en la naturalesa a mig plaç, amb la qual cosa sigui de realitzar un pla de conservació.

D'interès especial (IE): Les espècies que no compleixen els criteris per ser incloses en les categories anteriors, però presenten valors particulars en funció del seu interès científic, ecològic, cultural o per la seva singularitat, per les que s'ha de redactar un pla d'us.

U.I.C.N. CATEGORIES PROPOSTES PER L'“ATLAS Y LIBRO ROJO DE LA FAUNA DE ESPAÑA”

1. taxons no avaluats (NE): taxó no avaluat en relació als criteris d'objectius proporcionats per la Unió Internacional de Conservació de la Naturalesa (1994).

2. Taxons avaluats.

2.1. Dades insuficients (DD): La informació disponible no es adequada per a fer una avaluació del grau d'amenaça

2.2. dades adequades.

2.2.1. Extingit (EX): Amb certesa absoluta de la seva extinció.

2.2.2. Extingit en estat silvestre (EW): Només sobreviu en captiveri, cultiu o fora de la seva distribució original

2.2.3. en perill crític (CR): Amb risc extremadament alt d'extinció en estat silvestre en un futur immediat

2.2.4. En perill (EN): No en perill crític, però enfrontat a un risc molt alt d'extinció en estat silvestre en un futur proper.

2.2.5. Vulnerable (VU): Alt risc d'extinció en estat silvestre a mig plaç.

2.2.6. Casi amenaçat (NT): Tot i que no compleix els criteris de Vulnerable, està pròxim a fer-ho de forma imminent o en el futur.

2.2.7. Preocupació menor (LC): No compleix cap dels criteris de les categories anteriors

LEGISLACIO EUROPEA

DIRECTIVA RELATIVA A LA CONSERVACIÓ DELS HÀBITATS NATURALS I DE LA FAUNA I FLORA SILVESTRES (92/43/CEE)

Annex I: tipus d'hàbitats naturals d'interès comunitari que per la conservació dels mateixos es requereix la designació de zones d'especial conservació.

Annex II: espècies animals i vegetals d'interès comunitari pels que es necessari designar zones especials de conservació.

Annex III: Criteris de selecció de llocs que poden classificar-se com llocs d'importància comunitària i designar zones especials de conservació.

Annex IV: Espècies animals i vegetals d'interès comunitari que requereixen una protecció estricta.

Annex V: Espècies animals i vegetals d'interès comunitari que la seva recol·lecció i explotació en la naturalesa pot ser objecte de mesures de gestió.

DIRECTIVA RELATIVA A LA CONSERVACIÓ D'AUS SILVESTRES (79/409/CEE)

Annex I: Espècies d'aus objecte de mesures de conservació.

Annex II/1: Espècies d'aus que podran caçar-se en tot el territori de la Unió

Annex II/2: Espècies d'aus que podran caçar-se en els estats membres que es mencionen

Annex III/1: Espècies d'aus que podran ésser objecte de venda en tot el territori de la Unió.

Annex III/2: Espècies d'aus que podran ser objecte de venda en los estats membres previ informe favorable de la Comissió.

CONVENI DE BERNA SOBRE LA CONSERVACIÓ DE LA FAUNA I DE LA FLORA SALVATGES I DELS SEUS HÀBITATS NATURALS D'EUROPA

Annex I: Inclou espècies de flora estrictament protegides. Es prohibeix agafar, recol·lectar, tallar o desarrelar intencionadament aquestes plantes.

Annex II: Espècies de fauna estrictament protegida. Es prohibeix la captura intencionada la possessió y mort intencionades, el deteriorament o la destrucció intencionats dels llocs de reproducció o de les zones de repòs; la pertorbació intencionada de la flora silvestre; la destrucció o recol·lecció intencionada d'ous, la possessió i el comerç interior dels animals vius, morts, dissecats, etc.

Annex III: Espècies de fauna protegida. Qualsevol d'aquestes especies es regularà de tal forma que es mantingui l'existència d'aquestes poblacions fora de perill.

CONVENI DE BONN SOBRE LA CONSERVACIÓ DE LES ESPÈCIES MIGRATORIES D'ANIMALS SILVESTRES

Apèndix I

Es fa referència a les especies migratòries de la següent manera:

1. Pel nom de les espècies o subespècies,
2. Com la totalitat de les espècies migratòries d'un taxó superior o d'una part determinada del taxó.

La resta de referències a taxons superiors a les espècies s'inclouen exclusivament a títol informatiu o per a classificar-los.

La abreviatura SL significa que la denominació científica s'utilitza en el seu sentit literal.

Un asterisc (*) col·locat després del nom d'una espècie indica que l'espècie o una població geogràficament aïllada d'aquesta espècie o un taxó superior que inclou aquesta espècie figura en l'apèndix II.

Apèndix II

Es fa referència a les especies migratòries de la següent manera:

1. Pel nom de les espècies o subespècies,
2. Com la totalitat de les espècies migratòries d'un taxó superior o d'una part determinada del taxó.

Excepte que s'indiqui el contrari, quan es fa referència a un taxó superior a l'espècie, això significa que la conclusió d'acords redundaria en un benefici considerable per totes les espècies migratòries d'aquest taxó.

L'abreviatura SPP col·locada després del nom d'una família o un gènere s'utilitza per designar a totes les espècies migratòries dins d'aquesta família o aquest gènere.

La resta de referències a taxons superiors a les espècies s'inclouen exclusivament a títol informatiu o per a classificar-los.

La abreviatura SL significa que la denominació científica s'utilitza en el seu sentit literal.

Un asterisc (*) col·locat després del nom d'una espècie indica que l'espècie o una població geogràficament aïllada d'aquesta espècie o un taxó superior que inclou aquesta espècie figura en l'apèndix II.

ANNEX II: DECLARACIÓ DE PAISSATGE PROTEGIT DEL SERPIS.

DECRET 39/2007, DE 13 D'ABRIL, DEL CONSELL, DE DECLARACIÓ DEL PAISATGE PROTEGIT DEL SERPIS.

ARTICLE 2: ÀMBIT TERRITORIAL

El Paisatge Protegit del Serpis afecta territorialment els termes municipals d'Ador, Alcocer de Planes, Alcoi, Almoines, Beniarjó, Beniarrés, Beniflà, Benimarfull, Cocentaina, Gaianes, Gandia, l'Alqueria d'Asnar, l'Orxa, Muro de Alcoy, Palma de Gandía, Planes, Potríes, Real de Gandía i Villalonga, els seus límits són els representats en l'annex cartogràfic adjunt.

ARTICLE 3. RÈGIM DE PROTECCIÓ

En l'àmbit del paisatge protegit regiran les següents disposicions de caràcter general:

1. Règim urbanístic

- a) Els sòls urbans i urbanitzables en l'àmbit del paisatge protegit podran mantindre les seues actuals classificacions urbanístiques.
- b) Així mateix els sòls no urbanitzables podran mantindre les qualificacions vigents.
- c) En el cas de planejaments urbanístics municipals que es troben en revisió en el moment de l'entrada en vigor d'aquest decret, es conservaran les determinacions de planejament elaborades i acordades amb la conselleria competent en matèria d'urbanisme.

2. El règim de protecció del paisatge protegit, que serà desenvolupat pel corresponent Pla Rector d'Ús i Gestió de l'espai protegit, està dirigit a les finalitats següents:

- a) Conservar, regenerar si és el cas, de forma racional i amb les tècniques adequades, i incrementar el valor ecològic, geomorfològic i paisatgístic dels distints hàbitats naturals i seminaturals.
- b) Potenciar el caràcter de la vall fluvial com a connector ecològic, paisatgístic i territorial entre les serres interiors i la costa.
- c) Conservar i millorar els paisatges harmònics generats per la interacció històrica entre el medi natural i l'activitat humana, amb els seus valors ecològics i culturals associats.

- d) D'acord amb l'anterior, restaurar, protegir i conservar el patrimoni cultural constituït pels elements arqueològics, paleontològics, arquitectònics i etnològics i immaterials que puguen estar presents a la zona.
- e) Promoure la gestió racional i l'ús sostenible dels esmentats recursos ambientals i culturals, en el marc d'una estratègia de desenvolupament sostenible en els àmbits econòmic, social i cultural.
- f) Fomentar l'ús públic de l'espai protegit per mitjà de l'estudi, l'ensenyament i el gaudi ordenat dels valors ambientals, paisatgístics i culturals. Garantir un espai protegit accessible a totes les persones. Potenciar específicament la utilització de l'antiga via del ferrocarril Alcoi-Gandia com a recurs de primer ordre per al dit ús públic ordenat, atés el seu caràcter d'eix vertebrador del conjunt.
- g) Integrar l'exercici dels usos econòmics i socials del sòl i dels recursos naturals, tant els presents en l'actualitat com aquells que puguen derivar-se de les finalitats de l'espai protegit, amb els objectius de conservació dels hàbitats, la biodiversitat, el paisatge i els valors culturals.
- h) Aconseguir i mantindre un adequat nivell de quantitat i qualitat de les aigües superficials, tant fluvials com procedents de les fonts i brolladors, evitant qualsevol actuació que puga ser causa de la seua degradació.
- i) Corregir progressivament els impactes negatius existents sobre els hàbitats i el paisatge, per mitjà de la regeneració d'ambients degradats i la intervenció sobre els processos artificials susceptibles de provocar-los.
- j) Fomentar la participació dels distints agents socioeconòmics locals, tant públics com privats, en l'ordenació i la gestió de l'espai protegit.
- k) Fomentar la participació de les universitats i centres d'investigació en la realització d'estudis sobre la conservació, la gestió i l'ordenació dels recursos naturals (flora, fauna, geologia, hàbitats i paisatge) del nou espai protegit.
- l) Fomentar així mateix la participació en les dites matèries de les administracions local i estatal, afavorint la coordinació i la concurrència d'iniciatives entre les distintes instàncies administratives amb competències en l'espai protegit.

ARTICLE 4. RÈGIM DE GESTIÓ

La gestió del Paisatge Protegit del Serpis correspon a la conselleria competent en matèria de medi ambient, sense perjudici de la possibilitat de delegació, comanda de gestió o consorci que preveu l'apartat 8 de l'article 48 de la Llei 11/1994, de 27 de desembre, de la Generalitat, d'Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana.

ARTICLE 5. PLA RECTOR D'ÚS I GESTIÓ

1. La conselleria competent en matèria de medi ambient elaborarà i tramitarà el Pla Rector d'Ús i Gestió del Paisatge Protegit del Serpis, el qual, en desplegament del règim de protecció establert per aquest decret, serà el marc dins del qual

s'executaran les activitats directament relacionades amb la gestió de l'espai protegit.

2. L'abast, contingut, efectes i tramitació del dit pla rector s'ajustarà al que han establert, amb caràcter genèric, els articles 37 a 41 de la Llei 11/1994, de 27 de desembre, de la Generalitat, d'Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana.
3. De conformitat amb l'apartat 2 de l'article 29 de l'esmentada Llei 11/1994, el Pla Rector d'Ús i Gestió podrà establir àrees d'esmoreïment d'impactes en l'entorn del paisatge protegit.